

ΚΩΣΤΑΣ ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ

Ιδρυτής των

ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

και της

ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Από το βιβλίο του

_____ Μ. Θαβωρίτη _____

‘Ωραίοι ’Ανθρωποι

Έκδόσεις Θαβώρ
Αθήνα 2000

Κώστας Μεταλληνός
Κέρκυρα 1891- Αθήνα 1963

Στάθηκε ένας ωραίος άνθρωπος που έλαμψε στο Έλληνικό στερέωμα του 20ου αιώνα με την όμολγιά του, τη ζωή του και το έργο του.

Είναι ο μόνος που είπε: "Χρειαζόμαστε, λοιπόν, σήμερα, Πανεπιστήμια και Ακαδημίες, όχι για την προώθηση του μηχανικού ή διανοητικού πολιτισμού, αλλά για να οδηγηθούν οι άνθρωποι στον Χριστόν με μετάνια και πίστη; και το δοξασμένο αυτό έργο είναι της Εκκλησίας Του. (δές σελ. 27).

Ήταν ο μόνος Έλληνας που βρήκε τον τρόπο, κατά τη γερμανική κατοχή, να ακούεται ο έλληνας λόγος μέσα στη φωνωμένη, τότε, Έλληνική Βουλή και Γερουσία αναπτύσσοντας πνευματικά θέματα ύψιστης σημασίας και αναγκαιότητας για τον άνθρωπο!...

Ώραιοι Άνθρωποι

Γιά τόν **Κώστα Μεταλληνό** έχουν γραφτεί πολλά· ἐδῶ ὅμως δέν πρόκειται νά ἐπαναλάβουμε αὐτά πού εἶπαν ἄλλοι...

Οἱ ἄνθρωποι πού γράφουν βιογραφίες τῶν συναθρώπων τους, φροντίζουν νά ἐπιλέξουν ἐπώνυμους γιά πολλούς λόγους.

Τό πρῶτο, θέβαια, μέλημά τους εἶναι νά διασώσουν ὅ,τι ἐνδιαφέρει τήν κοινωνία, τήν ἐπιστήμη, τήν ἱστορία καί ἄλλες δραστηριότητες, λίγο πολύ κοσμικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Αὐτό ὅμως πού ἐνδιαφέρει τήν ἔκθεση "**ΩΡΑΙΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ**" εἶναι κάτι ἄλλο...

Εἶναι αὐτό πού καθιστᾶ κάποιους ἀνθρώπους ἰδιαίτερα ἀγαπητούς, γιατί ἡ προσωπική τους αἴγλη μέ τήν ἀκτινοβολία της, ὄχι ἀπλῶς κάνει ἐντύπωση σέ ὅλους, ἀλλά ἀποβαίνει ἀληθινά εὐεργετική.

Τέτοιοι, ἀλήθεια, τύποι σήμερα σπανίζουν πολύ. Καί, δυστυχῶς, ἐπειδή σπανίζουν καί στά πλαίσια τῶν σημερινῶν Χριστιανῶν, ἡ διάσωσή τους ἀπό τήν ἀφάνεια, μπορεῖ ν' ἀποβῆ εὐεργετική γιά πολλούς μεταγενέστερους.

Ὁ **Κ. Μ.** ἦταν ἓνας ἀληθινά ὡραῖος Χριστιανός στήν ἐποχή μας.

Στάθηκε θαρραλέος διανοητής καί εὐπροσέγγορος ἀπολογητής τῆς Χριστιανικῆς Ὁμολογίας.

Τό παράδειγμα τῆς ζωῆς του ἐπισφράγισε "τό μυστήριον τῆς πίστεως" ἐκείνων πού τό κράτησαν "ἐν καθαρᾷ συνειδήσει" (1 Τιμ. 3/9).

Θά ἤθελα ν' ἀρχίσω ἀπό τόν **Κώστα Μεταλληνό**, γιατί στάθηκε δεσπόζουσα μορφή πάνω σέ δύο γενιές καί ἄφησε σέ ὅσους τόν ἀγάπησαν ἀληθινά ἀνεξίτηλη τή μνήμη του.

Ὁ **Κ. Μ.** ἀνῆκε σέ ἀντιπροσωπευτική μορφή ἀνθρώπου μεγαλόπρεπου καί πλατιοῦ. Ἡ ὁμιλία του, τό ἦθος, ἡ συμπεριφορά, ἦσαν συναρπαστικά ἀπό τήν πρώτη στιγμή πού σχετιζόσουν μαζί του.

Ἔτσι, φαίνεται, ὁραματίστηκε ὁ **Μιχαήλ Ἄγγελος** τό Μωυσῆ,

όταν τόν φιλοτέγνησε στην πέτρα.

Ο Κ.Μ. ήταν ευτραφής, στην ώριμη βέβαια ηλικία του, αλλά και ύψηλός.

Διατηρούσε τόν δικό του τύπο, πού όμοιο δέν σου πρόσφερε εύκολα τό περιβάλλον.

Σου χάριζε άμεση οικειότητα και μέ τήν πρώτη του κουβέντα πού άρχιζε μαζί σου, σου μίλαγε γιά τόν Θεό.

Από δημοσιεύματα δικά του (ΛΟΓΟΙ ΖΩΗΣ) είχαμε πρωτομάθει ότι ο Νεύτωνας όταν άκουε τό όνομα του Θεού, έβγαζε τό καπέλλο του.

Κάτι παρόμοιο γινόταν και μέ τόν Κ. Μ. "Όταν μιλούσε γιά τόν Θεό και γιά τόν Σωτήρα Χριστό, έκστασιαζόταν ...

Σ' αυτή τήν έκσταση παρέσερνε και σένα, πού, χωρίς νά τό είχες σκεφθει, άρχιζες νά μεταρσιώνεσαι άβίαστα κι εσύ μαζί του...

Ο άνθρωπος μέ τήν άκτινοβολία του αυτή σέ προβληματίζε, και επιδίωκες νά μάθεις άπ' αυτόν πιά πολλά.

"Έτσι, μόλις μάθαινες τό ιστορικό τής επιστροφής του στην πίστη του στό Θεό, από άθεος πού ήταν, καταλάβαινες ότι είχε μέσα του ένα βίωμα πού τόν παρακινούσε νά όμιλει ζωντανά και άληθινά. Νά εύαγγελιζεται και νά άπολογεΐται.

Γιαυτό και στάθηκε μοναδικός στην εποχή του άπολογητής τής πίστης στό Θεό και τόν λυτρωτή Ίησού Χριστό.

Ο Κ. Μ. ήταν ο μοναδικός άνθρωπος πού χρησιμοποίησε τήν αίθουσα τής Ελληνικής Βουλής και τής Γερουσίας στό μέγαρο τών παλιών ανακτόρων στό Σύνταγμα, τήν εποχή τής γερμανικής κατοχής, έτσι ώστε νά μή παύσει μέσα εκεί ν' ακούεται ή έλληνική φωνή, και νά πλημμυρίζει ο χώρος του καταργημένου, τότε, Ελληνικού Κοινοβουλίου από Έλληνες πολίτες...

ἽΩραιὸι ἸΑνθρωποι

Κάποτε, γιὰ ἀρκετὸ διάστημα ὁ λόγος του ὡς εὐαγγελιστικὸ μῆνυμα ἀκουγόταν κάθε Κυριακὴ πρῶι ἀπὸ τὸ Ραδιόφωνο.

Τὸ μῆνυμα αὐτὸ τὸ περίμεναν πολλὰ σπίτια εὐσεβῶν ἸΕλλήνων, ἀδιακρίτως ὁμολογίας, γιὰτὶ ἦταν καθαρὰ βιβλικὸ καὶ ἄριστα διατυπωμένο.

Ἐπειτα, τὸ μῆνυμα συνεχίστηκε μὲ τὴν πέννα τοῦ **Δημήτριου Μαγκριώτη**, καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του σταμάτησε, διότι ἔτσι εἶχε αποφασίσει ὁ Στρ. Μυριβήλης, ὅταν ἀνέλαβε σχετικὴ ἀρμοδιότητα στὸ Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ Ἀθηνῶν.

Ὁ **Κ. ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ** εἶχε πάντα ἓνα μῆνυμα νὰ δώσει, τόσο ἀπὸ τὸν ἄμβωνα, ὅσο καὶ μὲ τὴν ἀπλὴ φιλικὴ του συντροφιά.

Κάποτε, τὸν εἶχαν καλέσει σε γεῦμα, ἐπ' εὐκαιρία κάποιας ἐκδήλωσης τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ἰπουργείου, στὸ ὁποῖο ὑπηρετοῦσε.

Εἶναι δὲ γνωστὸ, τί συζητεῖται σὲ τέτοιες περιστάσεις πού οἱ ὑπάλληλοι ἀπαλλαγμένοι ἀπὸ τὰ στεγανά τῆς ἄχαρης ρουτίνας τῶν καθηκόντων τους, βρίσκουν τὴν εὐκαιρία νὰ ξεσπάσουν μὲ ἀθυροστομία σὲ τολμηρὰ ἀνέκδοτα.

Τότε, γιὰ πρώτη του φορά, ὁ Κ. Μ. βρέθηκε σὲ ἀδιέξοδο. Ἐνωσε πολὺ ξένος σ' ἓνα τέτοιο κλίμα καὶ ἀπομονωμένος.

Τὸ γεγονός αὐτὸ διηγόταν ὁ ἴδιος καὶ ἔλεγε ὅτι εἶχε πάρει ἓνα σημαντικό δίδαγμα, νὰ μὴ ξαναπατήσει σὲ τέτοιες συνεστιασεις. Ἐτσι, εἶχε κόψει κάθε δεσμό μὲ τὴν κοσμικὴ ζωὴ τῶν συναδέλφων του.

Ὅταν μᾶς ἐπισκέφθηκε ἀπὸ τὴν Κύπρο ὁ πρεσβύτερος τῆς ἐκεῖ ἸΕλληνικῆς Εὐαγγελικῆς ἸΕκκλησίας **Χρῖστος Χρῖστου**, εἶχε πέσει σ' ἐμένα ὁ κλῆρος νὰ τὸν ξεναγήσω στήν Ἀκρόπολη. Μαζί ἦταν καὶ ὁ Κ.Μ. Ὅσο ἡ ξενάγηση ἀναφερόταν σὲ γενικότητες καὶ τὴν κατάδειξη ἀπὸ μακριὰ τῶν μνημείων, παρακολουθοῦσε καὶ ὁ ἴδιος. Ὅταν ὁμως μπήκαμε στὸ ἑκατόμπεδο τοῦ Παρθενῶνα καὶ ἄρχισε ἡ ἀναφορὰ στὸ χρυσελεφάντινο ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς τοῦ Φειδία, ὁ Κ. Μ. ἀπομακρύν-

θηκε διακριτικά και πήγε και κάθισε στο κράσπεδο του σηκω.

Δέν έγινε συζήτηση καμιά γι' αυτή του τήν απομάκρυνση, αλλά προσωπικά έμεινα τότε με τή ζωνηρή εντύπωση, ότι δέν ήθελε νά ενοχλήσει τό πνεύμα του με μιά περιγραφή πού θ' αναφερόταν σέ ειδωλολατρική θεότητα, ενώ τό βράδι θά είχε νά μιλήσει γιά τό Χριστό.

Μέσα μου τόν δικαιολόγησα απόλυτα, και όμολογώ ότι τόν ζήλεψα!...

Μιά Κυριακή πρωϊ συνάντησα στην Όμόνοια τή συνάδελφο φιλόλογο Άλίκη Αγόρογλου. Τής πρότεινα, αν ήθελε νά με ακολουθήσει νά πάμε ν' ακούσουμε τόν Κ. Μεταλληνό, πού θά μιλούσε στην αίθουσα τής όδου Λυκούργου 18^Α.

Δέχθηκε με ευχαρίστηση, και σέ λίγο βρισκόμαστε στην αίθουσα, πού έφτανε κανείς ανεβαίνοντας 72 σκαλιά, γιατί ή πολυκατοικία αυτή, παλιά καθώς ήταν, δέν είχε ανελκυστήρα.

"Όπως πάντα, ή όμιλία του Κ. Μ. ήταν γεμάτη από αίσθημα και στοχασμό, γύρω από τήν αγάπη και τή σοφία του Θεού, πού μās κατακλύζουν καθημερινά, κι εμείς δέν τό νιώθουμε, γιατί με τά ιδανικά πού τρέφουμε στή ζωή, είναι σά νά στρέφουμε τήν πλάτη προς τό Θεό.

"Όταν ή όμιλία τέλειωσε, ή Άλίκη στρέφεται και με χαρούμενο πρόσωπο μου λέγει: "Βρέ Τάσο, ό άνθρωπος αυτός πιστεύει αληθινά αυτά πού λέγει... Δέ μοιάζει, με τούς συνηθισμένους κήρυκες..."

Πρώτη μου φορά άκουγα μιά τέτοια κρίση, πού όποιος τήν καλοσκεφτεί, θά συμφωνήσει, ότι αποτελεί τήν ειδοποιό διαφορά του όμιλητή Μεταλληνού προς τούς άλλους πού είναι τής ρουτίνας.

Ό Κ. Μ. είχε τό κάτι άλλο αυτό πού τόν καθιστούσε εξαιρετικό σκευός εκλογής του Θεού!...

Ἡ ὁμολογία του

Ἡ ὁμολογία πίστεως εἶναι μιά ἀθόρμητη ἐνέργεια τοῦ ἀνθρώπου πού γνώρισε τόν Ἰησοῦ Χριστό ὡς προσωπικό του Σωτήρα.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὀνομάζει τόσο τήν πίστη αὐτή, ὅσο καί τήν εὐσέβεια "ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ" (δές 1 Τιμ. 3/9 καί 1 Τιμ. 3/16).

Οἱ συνθήκες κάτω ἀπό τίς ὁποῖες γνώρισε τόν Χριστό ὁ **Κώστας Μεταλληνός** ἦσαν τέτοιες πού κάνουν τήν ὁμολογία* του ἰδιαίτερα ἐνδιαφέρουσα: γι'αυτό καί τήν προτάσσουμε πρῖν ἀπό κάθε ἄλλο, γιατί περιέχει καί στοιχεῖα αὐτοβιογραφίας.

***Σημείωση:** Τηρεῖται ἡ ὀρθογραφία τοῦ κειμένου, ὅπως γράφτηκε καί πρωτοδημοσιεύτηκε.

Περιοδικό "Σάλπιγμα", Ιανουάριος 1963, ΕΤΟΣ ΙΘ' τεύχος 1

Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΜΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Α'

Γεννήθηκα στό 1891 σ' ένα από τά γραφικώτερα Ίόνια νησιά, στήν Κέρκυρα, καί σ' ένα από τά μεγαλειότερα χωριά της, τήν Άνω Κορακιάνα μέ χίλιους περίπου κατοίκους τήν εποχή εκείνη.

Ή οικογένειά μου δέν εγνώριζεν περί του Εὐαγγελίου τῆς Χάριτος, ἀλλά οὔτε καί ἀγαποῦσαν τούς ἐκκλησιαστικούς τύπους καί τελετουργίας. Μεγάλωσα παίρνοντας αὐτό τό πνεῦμα ἀπό τούς γονεῖς μου. Ἀλλά καί πολλά περιστατικά, τά ὅποια δέν θά ἀναφέρω γιά νά μήν σᾶς κουράσω, εἶχαν ἐνσταλάξει μέσα στήν καρδιά μου ὄχι ἀπλῶς ἀδιαφορίαν ἀλλά ἀντιπάθειαν ἐναντίον τῆς θρησκείας ἐν γένει, ἀπό ἡλικίας δεκαπέντε ἐτῶν.

Μέ αὐτό τό πνεῦμα ἐτελείωσα τίς γυμνασιακές μου σπουδές δείχνοντας ιδιαίτερη ἀγάπη στά μαθηματικά, φιλολογίαν, ποίησιν καί γενικῶς στίς ἐπιστῆμες. Καθώς καλῶς ἐνθουμούμαι, ἡ ψυχολογία μου κατά τά χρόνια ἐκεῖνα (1904-1908) μπορούσε νά συνοψισθῆ μέ τίς λέξεις, "ἄσβεστη δίψα γνώσεως ἐπιστημονικῆς καί ὅλων τῶν περὶ ἀνθρώπου, κόσμου καί Θεοῦ δοξασιῶν μέ σκοπόν νά εὔρω τήν Ἀλήθεια γιά νά τήν ὑπηρετήσω ἐξαπλώνοντάς την εἰς τόν κόσμον". Ἡ φλόγα αὐτή ἔκαιε μέσα μου καί ὅταν ἐδιάβασα γιά πρώτη φορά καί ἄκουσα ἀπό κάποιον καθηγητήν μου γιά τήν δαρβίνειον θεωρίαν, ἔγινα ἀκόμη σκληρότερος στήν ἔχθρα μου κατά του Χριστοῦ τόν ὅποιον χαρακτήριζα ὡς τόν με-

Ὡραίοι Ἄνθρωποι

γαλείτερον πολέμιον τῆς ἐπιστήμης καί τῆς προόδου τῆς ἀνθρωπότητος.

Μέ αὐτό τό πνεῦμα, ἐχθρότητος πρός τόν Ἰησοῦν Χριστόν, ἦρθα στήν Ἀθήνα τό φθινόπωρο τοῦ 1908 καί γράφτηκα φοιτητής εἰς τήν Μαθηματικὴν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου.

Μετά δύο ἔτη, περί τό 1910, ἔτυχε νά ἐπισκεφθῶ ἓνα βιβλιοπωλεῖο παλαιῶν βιβλίων. Ψάχνοντας ἀνάμεσα σ' αὐτά -πράγμα πού ἔκανα πολύ συχνά ἐξ αἰτίας τῆς δίψας πού εἶχα γιά νά μάθω τήν ἀλήθεια- βρῆκα ἓνα δίτομο γαλλικό βιβλίον τοῦ Chateaubriand ὑπό τόν τίτλον "Le génie de Christianisme". Ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου καί ἡ ἐθνικότης τοῦ συγγραφέως μέ τράβηξαν ἀκατανίκητα, διότι εἶπα: "Ἰδοῦ ἓνας Γάλλος πού γράφει γιά τόν χριστιανισμό. Ἀσφαλῶς αὐτός δέν μπορεῖ παρά νά τόν πολεμῇ! Θά τό διαβάσω λοιπόν καλά γιά νά συμπληρώσω τήν πανοπλία μου πρός τελείαν ἀνατροπή τοῦ χριστιανισμοῦ, ὥστε νά ἐλευθερωθῇ ὁ κόσμος ἀπό τήν πλάνην καί νά βαδίσῃ στόν δρόμο καί τήν πρόοδο τῆς ἐπιστήμης".

Καί μέ τήν φλογερή αὐτήν ἀπόφασιν ἀγόρασα τό βιβλίον, παρ' ὅλη τή φτώχεια μου, ἀντί μιᾶς δραχμῆς.

Ὅποια ὅμως κατάπληξις καί ἀπογοήτευσις μέ κατέλαβαν, ὅταν σέ λιγάκι μέ τό διάβασμα ἀνεκάλυψα ὅτι ὁ συγγραφεύς ἀντί νά πολεμῇ, ὑπεστήριζε τόν χριστιανισμό καί τόν συνιστοῦσε. Σκέφθηκα ἀμέσως τότε νά ἐπιστρέψω τό βιβλίον καί νά ζητήσω πίσω τήν δραχμήν μου. Ἀλλ' ἡ ντροπή μέ συγκράτησε. Τότε εἶπα: "Βρέ τόν βλαῖκα· κρῖμα πού εἶναι Γάλλος! Μιά φορά πού ἔπεσε στό χέρι μου θά τόν ἀνασκευάσω καί θά δημοσιεύσω τήν κριτικήν νά τήν διαβάσῃ ὁ κόσμος καί νά βγῇ ἀπό τήν πλάνην. Ἄλλωστε εἶναι εὐκαιρία νά ἀσκηθῶ στήν πολεμική".

Μέ τήν ἀπόφασιν αὐτή ἄρχισα τήν συστηματικήν ἀπό τήν ἀρχή ἀνασκευήν τοῦ βιβλίου, ἀσχολούμενος μέ τό ἔργον αὐτό ὡς τίς προχωρημέ-

νες νυκτερινές ώρες. Μέ τον νοῦν πού εἶχα τότε ὅλα τὰ εὔρησκα ἀνάποδα γραμμένα καί θριαμβευτικῶς τὰ ἀνέτρεπα. Ἡ ἀπασχόλησίς μου αὐτή συνεχίσθη ἐπί ἓνα περίπου μῆνα, ὅταν ἔφθασα εἰς μίαν πρότασιν τῆς 30ῆς σελίδος ὅπου ὁ συγγραφεύς ἔγραφε ἐπί λέξει: "Ἀπό τῆ στιγμῆ πού θά παραδεχθῆτε τήν ὑπαρξίν ἑνός Θεοῦ θά φθάσετε, ἄσχετα ἂν τό θέλετε, στήν χριστιανική θρησκεία μέ ὅλα της τὰ δόγματα, ὅπως παρετήρησαν (ont remarqué) ὁ Clarke καί ὁ Pascal".

Ἡ διακήρυξις αὐτή μοῦ ἔκανε κατάπληξι. Ἐσταμάτησα ἐδῶ, θυμᾶμαι, καί ἐστάθηκα μέ μεγάλη ἀπορία. Πῶς λοιπόν; εἶπα: "Ἄμα δεχθῶ ὑπαρξίν Θεοῦ, θά δεχθῶ χωρίς νά τό θέλω καί τήν χριστιανικήν θρησκείαν μέ ὅλα τὰ δόγματά της: Ἐγώ, εἶπα μέσα μου, παραδέχομαι, μίαν Δύναμιν, νά ὑπάρχη ὑπεράνω τοῦ σύμπαντος, ἀλλά ἀπό τήν Δύναμιν αὐτή ἐρχόμαστε στό Χριστό; Πολύ περίεργο μοῦ φαίνεται. Καί ἡ σκέψις αὐτή πολύ μέ ἀπασχόλησε. Ἐκλείσα τό βιβλίον -ἦταν περασμένα μεσάνυχτα- καί εἶπα: Ἀὔριο πρωῖ πρωῖ θά πάω στή βιβλιοθήκη νά ἰδῶ τί εἶδους "ἀποδείξεις" ἔχουν.

Ἐδῶ πρέπει νά κάνω μία παρατήρησι γιά ἓνα μεταφραστικό μου λάθος - σωτήριο λάθος- τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἐσφαλμένως ἐνόμισα ὅτι ἡ φράσις "ont remarqué" ἐσήμαινε ἀπέδειξαν, ἐνῶ ἐσήμαινε παρατήρησαν.

Ἐτσι λίαν πρωῖ τήν ἐπαύριον ἔφθασα στήν Ἐθνική Βιβλιοθήκη. Ἄνοιξα τό εὔρετήριο στό ὄνομα Clarke νά ἰδῶ τί βιβλία ἔγραψε γιά τίς ἀποδείξεις περί θρησκείας. Ἀλλά λυπήθηκα πάρα πολύ ὅταν ἀντελήφθην ὅτι ὁ Clarke εἶχε γράψει στήν Ἀγγλική γλῶσσα τήν ὁποία ἀκόμη τότε δέν εἶχα μάθει. Ἐψάξα ἀμέσως κατόπιν γιά τόν Pascal, στό Ἐγκυκλοπαιδικό Λεξικόν καί εἶδα ὅτι ἐπρόκειτο γιά τόν διάσημο Pascal, καί ὅτι ὁ μέγας αὐτός μαθηματικός, τό ἐξαιρετο αὐτό πνεῦμα, εἶχε ἀφίσει ἀσυμπλήρωτο ἔργο πού δημοσιεύτηκε μετὰ τό θάνατό του ὑπό τόν τίτλο: "Στοχασμοί ἐπί τῆς θρησκείας" (Pensées sur la Religion).

Ἔρωτες Ἀνθρώπων

Ἡ λεπτομέρεια αὐτὴ ἐγέννησε ἓνα ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον μέσα στό ἀνήσυχο πνεῦμα μου, ἀφοῦ μάλιστα σπούδαζα τότε μαθηματικά (1910). Ὑστερα ἀπό πέντε λεπτά, ὅλος περιέργεια πῆρα στό χέρι μου τό βιβλίον αὐτό. Ἦταν ἡ στιγμή τοῦ Θεοῦ Ἐλέους ἐπάνω μου.

Κάθισα μέ μεγάλη φλόγα περιέργειας σ' ἓνα τραπέζι. Ἄνοιξα τό πρῶτο κεφάλαιο καί βλέπω τόν τίτλο: "Κατά τῆς ἀπιστίας τῶν ἀθέων". Ἀρχίζω νά διαβάζω τήν πρώτη πρόταση: "Ἄς μάθουν τουλάχιστον ποιά εἶναι ἡ θρησκεία πού καταπολεμοῦν πρὶν τήν πολεμήσουν".

Τί λοιπόν, εἶπα μέσα μου, ὥστε δέν ξεύρω τί πολεμῶ; Μετά τό πρῶτο κτύπημα ἐξακολούθησα τή μελέτη: "Ἐάν ἡ θρησκεία αὐτὴ ἐκαυχᾶτο ὅτι ἔχει μία διαυγῆ ὄραση τοῦ Θεοῦ καί ὅτι τόν γνωρίζει ἀκάλυπτα καί φανερά, γιά νά τήν πολεμήσει κανεῖς θά ἀρκοῦσε νά πῆ ὅτι δέν βλέπει μέσα στόν κόσμον τίποτε πού νά τήν καθιστᾶ πρόδηλον. Ἀλλά ἀφοῦ ἀντιθέτως λέει ὅτι οἱ ἄνθρωποι βρίσκονται στό σκοτάδι καί σέ ἀπομάκρυνσι ἀπό τόν Θεό ὁ ὁποῖος εἶναι κρυμμένος ἀπό τή γνώσι τους, - καί μάλιστα τό ὄνομα αὐτό τοῦ ἀποδίδεται στίς Γραφές: "Θεός κρυπτόμενος" (Ἠσαΐας με' 15) - καί ἀκόμη ἐάν ἐπιδιώκη νά ὑποστηρίξη τά ἐξῆς δύο πράγματα: α') ὅτι ὁ Θεός ἔδωσε αἰσθητά σημεῖα στήν ἐκκλησία διά νά γνωρισθῆ εἰς ἐκείνους πού τόν ἀναζητοῦν εἰλικρινῶς καί β') ὅτι παρά ταῦτα τά ἔχει συγκαλύψει εἰς τρόπον ὥστε νά μὴ γίνεται ἀντιληπτός παρά ἀπό αὐτούς πού τόν ἀναζητοῦν ὀλόψυχα, τί θά μπορούσαν νά περιμένουν, ὅταν ἀφοῦ ἐπίμονα ἀμελοῦν ν' ἀναζητήσουν τήν ἀλήθεια, φωνάζουν ἔπειτα ὅτι τίποτε δέν τοὺς τήν δείχνει, δεδομένου ὅτι τό σκοτάδι αὐτό μέσα στό ὁποῖο βρίσκονται καί ἀντιτίθενται στήν ἐκκλησία δέν συντελεῖ παρά νά ἀποδείξη τό ἓνα ἀπό αὐτά πού -ὡς ἀνωτέρω- ἡ ἐκκλησία ὑποστηρίζει, χωρίς νά θίγεται τό ἄλλο. Καί ἔτσι ἐδραιώνεται ἡ διδασκαλία τῆς, καί καθόλου δέν ἀνατρέπεται".

Διαβάζοντας τήν περικοπὴ αὐτὴ δεχόμενα ἀλλεπάλληλα κτυπήματα

στήν νεανική μου κουφότητα και αλαζονεία και διαρκώς ταπεινούμενος αναγνώριζα ότι άκουσα τό στόμα τής ορθοφροσύνης και τής λογικής νά μου μιλή.

Έπί έναμισυ χρόνο ό Θεός κατά τρόπο θαυμαστόν μέ εφωδίαζε διαδοχικώς μέ κατάλληλα γιά τό πνεύμα μου βιβλία, χωρίς επέμβασι κανενός ανθρώπου, χωρίς νά έχω γνωριμίαν μέ κανέναν αναγνωρισμένον χριστιανόν πού νά μπορούσε νά μέ βοηθήση. Μόνος μέ βιβλία, γλευαζόμενος από τόν στενό κύκλο τών συμφοιτητών μου, αποσυρόμενος στό φτωγικό μου δωμάτιο όλόκληρη τήν ήμέρα μελετώντας, και από έκπλήξεως εις έκπλήξιν έβλεπα τό σκοτεινό βάραθρον πού βρισκόμουν και τό φώς προς τό όποϊον σιγά σιγά ανέβαινα.

Θυμάμαι ακόμη ότι όταν διάβασα τό περί προφητειών του Χριστού κεφάλαιον του Pascal, έλαμψε τόσο φώς μέσα μου και συγχρόνως άναψε τόσος έλεγχος και φόβος στά βάθη μου γιά τήν ύβριστική και πολεμική στάση μου απέναντι Αυτού, ώστε κυριολεκτικά έτρεμαν τά γόνατά μου και αναστεναγμοί από τά έγκατα τής ψυχής μου φλογισμένοι συχνοβγαϊναν: "Ο Χριστός ήταν Θεός και εγώ τόν έβριζα και τόν πολεμούσα. Αν πέθαινα κείνην τήν ώραν, αν πέθαινα στήν κατάστασι εκείνην, πού θά βρισκόμουν τώρα;" Ίδού ποιά σκέψις μέ ειχε καταλάβει ώστε όχι μόνον τήν ήμέρα, αλλά και τήν νύκτα, τινάζόμουν. Άλλά κάθε φορά ύστερα από κάθε στεναγμό μιά γαλήνη ξεχυνόταν μέσα μου και μιά σκέψις σαν άστραπή μέ διαπερνούσε: Μή φοβᾶσαι σέ δέχεται ό Χριστός, γλύτωσες.

Ο Θεός εξακολουθοϋσε νά μου δείγνη τό έλεός Του φέρνοντας στά χέρια μου τά βιβλία πού χρειάζόμουν γιά νά αποβάλω πνευματικές δυσκολίες και πλάνες πού ειχα στή σκέψη μου σχετικά μέ την πίστιν του Χριστου. Τα βιβλία αυτά, τό ένα μετά τό άλλο, μου εφθαναν φαινομενικά τυχαίως.

ἽΩραίοι ἼΑνθρωποι

Διάβασα τά βιβλία αὐτά ἐπί ἕξῃ μῆνες τελείως ἀποχωρισμένος ἀπό τόν κύκλο τῶν φίλων μου καί ἐπί ἕνα διάστημα καί ἀπό τά μαθηματικά. Ἡ ἐποχή ἐκείνη ἦταν ἡ σημαντικώτερη καμπή τῆς ζωῆς μου. Ἐπειδή τό πνεῦμα μου φωτίστηκε καί κάθε ἀντίθεσις ἢ ἀμφιβολία κατὰ τῆς πίστεως στό Χριστό ξεριζώθηκε.

Ἀφοῦ πέρασαν ἕξῃ μῆνες πάλι συναντήθηκα μέ τούς φίλους μου ἀλλ' αὐτή τῆ φορά μέ τήν σημαία τῆς πίστεως στόν Χριστό καί μέ ἐπιθετικά ὄπλα κατὰ τῶν ψευδῶν θεωριῶν πού ἐδιδάσκοντο στό Πανεπιστήμιο ὡς ἀλήθειες. Ὁ ἀγών γιά τήν ὑποστήριξη τῆς πίστεως στό Χριστό ἄρχισε τότε καί διά τῆς χάριτός του δέν ἐσταμάτησε μέχρι σήμερα.

Ἰξίζει νά τονισθῆ ὅτι ἀπό τήν ἡμέρα πού ἡ πίστις στόν Χριστόν εἰσῆλθε στήν καρδιά μου, χωρίς καμμιά προσπάθεια ἐκ μέρους μου ἀπελευθερώθηκα τελείως ἀπό τίς ἀμαρτωλές ἐπιθυμίες καί πάθη ὅπου ἄλλοτε ἦμουν φοβερά ὑποδουλωμένος. Οἱ παλαιοί φίλοι μου μέ κοροῦδευαν. Ἀργότερα ἐξηγώντας αὐτήν τήν κατάστασιν κατάλαβα ὅτι ἦταν τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ σ' ἐμένα πού μετά τήν μεταστροφή μου στό Χριστό μέ ἀνεγέννησε καί μέ ἐσφράγισε μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα. Ἄλλά τότε δέν ἤξερα τίποτε γιά ὅλα αὐτά γιατί δέν εἶχα ἀκόμα διαβάσει τήν Καινή Διαθήκη. Ἡ μόνη πνευματική μου τροφή ἦταν ὅ,τι εἶχα διαβάσει στά βιβλία. Κατά τόν ἕκτο μῆνα τῆς ἐρεύνης μου ὅποτε εἶχε γίνει ἡ μετάνοιά μου καί ἡ πίστις στή θεότητα τοῦ Χριστοῦ, ἤρθε μιά μέρα ἡ ἕξῃς σκέψις μέσα στό νοῦ μου:

- Ἀφοῦ πιστεύεις ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ὁ Θεός δέν κάνεις τώρα μιά προσευχή πρὸς Αὐτόν:

Καί γιά πρώτη φορά τήν ἡμέρα ἐκείνη κλεισμένος στό δωμάτιό μου σήκωσα τά μάτια μου πρὸς τόν οὐρανόν καί μίλησα πολύ ταπεινωμένος στόν Χριστό. Δέν θυμᾶμαι αὐτολεξεί ὅλα ὅσα εἶπα ἀλλά θυμᾶμαι ὅτι τοῦ εἶπα:

Ω, Ίησού, δέν σέ ἐγνώριζα καί γι' αὐτό σέ πολεμοῦσα, τώρα δέξου κι' ἐμένα καί σου ὑπόσχομαι πώς θά εἶμαι τελείως δικός Σου καί θά σέ ὑπηρετῶ ὀλόκληρη τή ζωή μου.

Κάθε λέξις ἀπ' αὐτές σάν μιὰ φλόγα ἔβγαине ἀπό τά τρισβάθα τῆς ψυχῆς μου, κι ὅταν τελείωσα τήν πρώτη ἐκείνη προσευχή, αἰσθάνθηκα μέσα μου τόση γλύκα καί τόση χαρά ὥστε σέ δύο λεπτά τῆς ὥρας εἶπα μονολογώντας:

- Δέν κάνω πάλι ἄλλη μιὰ προσευχή;

Καί ἀμέσως γιά δεύτερη φορά ὑψώθηκε ξανά ἡ καρδιά μου καί μίλησα καί πάλι μέ τό αὐτό πνεῦμα εἰς τόν Χριστόν.

Καί πάλι ὅταν τελείωσα αἰσθάνθηκα τόση γλύκα καί χαρά ὥστε ξαναεἶπα:

- Δέν κάνω καί μιὰ τρίτη προσευχή εἰς τόν Χριστόν ἀφοῦ τόση εὐτυχία μοῦ δίνει;

Καί πάλιν ὑψώσα τήν καρδιά μου πρὸς Αὐτόν, καί τή φορά αὐτή γιά περισσότερη ὥρα ἀπό πρωτύτερα. Μετά τήν προσευχή αἰσθάνθηκα τόση χαρά ἀπό τήν ἐπικοινωνία μου μέ τόν Χριστόν ὥστε φώναξα:

- Ἦῦρα τό μυστικό, θά μιλῶ εἰς τό ἐξῆς μέ τόν Χριστόν πολλές φορές τήν ἡμέρα, καί τοῦτο θά μέ γεμίζη ἀπό χαρά καί ζωή.

Ἀπό τήν ἡμέρα ἐκείνη ἡ προσευχή ἔγινε στήν καθημερινή μου ζωή μιὰ ζωντανή καί οὐσιαστική ὁμιλία πρὸς τόν Χριστόν, πηγὴ μεγίστης παρηγορίας καί χαρᾶς μέσα εἰς τήν μόνωσίν μου.

Δέν πέρασαν πολλές ἡμέρες ὅταν ἦρθε στό πνεῦμα μου ἡ ἐξῆς σκέψις.

- Τώρα πιά πού τελείως ἐπέισθης ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ὁ Θεός δέν ἀγοράζεις ἕνα Εὐαγγέλιο γιά νά διαβάζης πλέον τά λόγια Του καί νά μάθης τί θέλει ἀπό σένα;

Δέν ἐνθυμοῦμαι ἂν τήν ἴδια ἡμέρα ἢ τήν ἐπομένη καθὼς περιεργαζό-

ἽΩραῖοι ἽΑνθρωποι

μουν τά παλιά βιβλία πού πουλοῦσε ἕνας παλαιοπώλης ἔξω ἀπό τό Ταχυδρομεῖο εἶδα ἕνα κομψό βιβλιαράκι μεταχειρισμένο πού ἔγραφε στή ράχη του Καινή Διαθήκη.

Ἀμέσως μέ λαχτάρα τό ἄρπαξα, τό ἀγόρασα καί γύρισα πάλι στό δωμάτιό μου νά διαβάσω ἀχόρταγα τά λόγια τοῦ Χριστοῦ καί νά παρακολουθήσω τά θαυμαστά ἔργα Του.

Πρέπει ἐδῶ νά τονίσω ὅτι ποτέ στή ζωή μου ἔως τότε δέν εἶχα διαβάσει Καινή Διαθήκη οὔτε εἶχα ἰδέα περί αὐτῆς παρεκτός ἀπό ἐλάχιστες περικοπές πού διδασκόμεθα στό σχολεῖο καί πού ποτέ μέ σοβαρότητα δέν πρόσεξα. Οὔτε εἶχα ἀποκτήσει ποτέ στό σχολεῖο δικό μου βιβλίο τῶν θρησκευτικῶν. Ἔτσι γιά πρώτη φορά κρατοῦσα στό χέρι μου σάν ἀνεκτίμητο θησαυρό τά Λόγια καί τά Ἔργα Ἐκείνου πού τόσο ἄλλοτε ἀντιπαθοῦσα καί πολεμοῦσα ἀλλά καί τόσον πρό ὀλίγων μηνῶν εἶχα ἀναγνωρίσει ὡς Θεόν καί μέ τόν ὁποῖον εἶχα πλέον διά τῆς προσευχῆς συνάψει τόσο στενή καί γλυκειά καθημερινή σχέσι.

Κρατώντας λοιπόν τό Εὐαγγέλιο μέ λαχτάρα στό χέρι ἔτρεξα στο δωμάτιό μου καί ξαπλώθηκα στό κρεβάτι μου. Ἦταν ἡ μόνη ἄνεσις πού μοῦ ἔδινε τό φτωχικό μου. Ἦνοιξα τυχαίως καί ἄρχισα νά διαβάζω "ἐγὼ φῶς εἰς τόν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνη, καί ἐάν τις μοῦ ἀκούσῃ τῶν ρημάτων καί μὴ πιστεύσῃ ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γάρ ἦλθον ἵνα κρίνω τόν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τόν κόσμον" (Ἰωάν. ιβ' 46-47).

Δέν μπόρεσα νά συνεχίσω περισσότερο· ὁ Χριστός ἄγγιξε μέ τά λόγια αὐτά ἀπ' εὐθείας τήν καρδιά μου, ἀνακαίνισε ὅλον τον ἐσωτερικόν μου κόσμον. Ἦταν ἀκριβῶς τά λόγια πού ἀφοροῦσαν τήν περίπτωσι τῆ δικῆ μου. Αὐτός ἦταν "Φῶς πού ἦλθε στόν κόσμο", ὄχι σκοτάδι καί ὀπισθοδρομήσι καθὼς τόν ἔλεγα. Ἡ ἀγάπη Του ὅμως τόσα χρόνια μέ ἀνέχτηκε καί δέν μέ καταδίκασε. Γιατί ἦλθε ὄχι γιά νά καταδικάσῃ ἀλλά γιά

νά σ ώ σ η. Για νά σώση και μένα!

Πρώτη φορά στή ζωή μου άκουσα τά λόγια αυτά και πρώτη φορά όλη ή ύπαρξίς μου στά τρίςβαθά της άρχισε νά πάλλεται από ευγνωμοσύνη προς Αυτόν, πού τόσα χρόνια μέ υπόμενε και μέ ανέχτηκε. Δέν μπόρεσα νά συγκρατηθώ. "Άνοιξαν διάπλατα οί θρύσες τών ματιών μου και λυγμοί βαθύτατης μεταμελείας για τό τί έκανα έναντι τοιούτου προσώπου συγκλόνισαν τήν ύπαρξί μου. Αλλά στό βάθος τής ψυχολογικής μου εκείνης καταστάσεως δέν ήταν ή απελπισία αλλά μία φωτεινή παρηγοριά και μία θεία γαλήνη ότι μέ δέχτηκε και μέ συγχώρησε.

Καθώς τήν προσευχή είχα ανακηρύξει πηγγή ευτυχίας έτσι και τώρα τήν μελέτη τών λόγων του Χριστού τήν βρήκα πηγγή απεριήραπτης χαράς και αγαλλιάσεως, γιατί τήν ζούσα σαν μία προσωπική στενωπότη συναναστροφή μέ τόν Σωτήρα μου πού μου μιλούσε απ' ευθείας και ζωντανά μέσ στην ψυχή μου. Για τόν λόγον αυτόν ρίχτηκε στή μελέτη τής Καινής Διαθήκης και μάλιστα τής τελευταίας όμιλίας του Ίησου προς τούς μαθητάς Του (Ιωάννου κεφ. ιγ' - ιζ'). Διατηρώ μέχρι σήμερα ως θησαυρόν πολυτιμότατον τήν Καινήν εκείνην Διαθήκην εις τίς σελίδες τής όποιας είναι ακόμη απορροφημένα δάκρυα ευγνωμοσύνης και ανακουφίσεως πού στάλαξαν χωρίς νά τό θέλω κατά τήν μελέτην μου πάνω στά λόγια του Σωτήρος μου. Από τήν ήμέρα εκείνη ή μοναδική και αποκλειστική μου μελέτη ήταν ή Καινή Διαθήκη τήν όποιαν μελετούσα κατά μόνας δεκαπέντε ώρες τό ήμερονύκτιο εις τρόπον ώστε εις διάστημα δέκα μηνών είχα μάθει από στήθους όλόκληρη τήν Καινή Διαθήκη μέ μεγάλην έτοιμότητα και πιστότητα μνήμης. Κατά τήν περίοδον εκείνην πολύ μέ διεφώτισε σε πνευματικής άπορίας ή συστηματική μελέτη όλων τών όμιλιών του Χρυσοστόμου επί τών βιβλίων τής Καινής Διαθήκης.

Μετά απ' αυτήν τήν κατά μόνας μελέτην τής Καινής Διαθήκης ή

Θεία ὁδηγία μέ κατεύθυνε νά γνωριστῶ μέ ἄλλους τρεῖς νέους πού κι αὐτοί ἐπίσης διάβαζαν τήν Καινήν Διαθήκην. Ἦταν ἄνοιξις τοῦ 1911. Ἀπό αὐτόν τόν μικρό κύκλο τῶν τεσσάρων νέων ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ξεπέταξε καί ἀνέπτυξε μέσα ἀπό πολλές δυσκολίες καί ἐμπόδια τή σημερινή Ἐλευθέρα Εὐαγγελική Ἐκκλησία τῶν Ἀθηνῶν μέ μέλη ἀπ' ὅλες τίς κοινωνικές τάξεις, διανοουμένους καί χειρώνακτες.

Τελειώνοντας τήν ἱστορία τῆς μεταστροφῆς μου παρακαλῶ καθέναν πού πιστεύει στόν Χριστό νά δοῦν καί εὐχαριστήσῃ τόν Κύριον Ἰησοῦν πού μέ ἀνέχτηκε ἐχθρόν καί διώκτην· καί ὄχι μόνον μέ ἔσωσε ἀλλά στό πολύ Του ἔλεος μέ ἐκάλεσε εἰς τήν ἐνδόξον διακονίαν τοῦ Εὐαγγελίου Του ἐπί τόσες δεκαετίες ἔκτοτε.

Β'

Ἐάν κάποιος μέ ρώταγε ποιὰ εἶναι ἡ προσωπική μου πείρα ἐπί σαράντα καί πλέον χρόνια, θά τοῦ ἀπαντοῦσα μέ τό ἑξῆς χωρίο:

ἘΟ Ἰησοῦς Χριστός ἐγενήθη εἰς ἐμέ "σοφία ἀπό Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καί ἁγιασμός καί ἀπολύτρωσις". (Α' Κορινθ. α' 30).

Κατά πρῶτον εὗρηκα στόν Ἰησοῦν Χριστόν τήν ἀπό Θεοῦ Σοφίαν. Τήν σοφία τῶν ἀνθρώπων ἐμελέτησα ἐπειδή ἐσπούδασα Μαθηματικά. Ἔγινα διδάκτωρ τῶν μαθηματικῶν. Ἐμελέτησα φυσικές ἐπιστήμες καί φιλοσοφία. Ἀλλά ὅλη αὐτή ἡ γνῶσις δέν θά μπορούσε νά μοῦ δώσῃ τόν σωστό προσανατολισμό ὡς πρός τό μυστήριον τῆς ὑπάρξεως. Δηλαδή ὅλη ἡ γνῶσις αὐτή δέν θά μοῦ ἐξηγοῦσε σωστά τί εἶμαι, τί πρέπει νά κάνω στόν κόσμον καί ποιὰ εἶναι ἡ τύχη μου μετά θάνατον.

Ἀπάντησι γιά ὅλα αὐτά τά ἐρωτήματα ἔλαβα ἀπό τά χεῖλη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μετά ἀπό βαθεῖα ἱστορική ἐρευνα εὗρηκα ὅτι Αὐτός εἶναι

ὁ μόνος στήν ἱστορία τοῦ κόσμου πού ἔχει νά παρουσιάσῃ διαπιστευτή-
ρια πού τόν καθορίζουν σάν τό μοναδικό πρόσωπο πού μπορεῖ νά μᾶς
δώσῃ σωστή ἀπάντησι σέ κάθε ἐρώτημα, ὅπως τό ρολοῖ τοῦ ἀστεροσκο-
πίου εἶναι τό μόνο πού μπορεῖ νά μᾶς δώσῃ τήν ἀκριβῆ ὥρα.

Ἔτσι ἔμαθα ἀπό τό στόμα τοῦ Χριστοῦ τήν δοξασμένη ἀπάντησι ὅτι
εἶμαι δημιούργημα τοῦ Θεοῦ καί ἔχω θείαν κλησιν νά μετέχω στό αἰώ-
νιον συμπόσιον τῆς δόξης καί εὐλογίας μαζί Του.

Ἐγνώρισα πάλι ἀπό τόν Χριστόν ὅτι ὁ κόσμος μας αὐτός δέν εἶναι ὁ
τελικός καί αἰώνιος ἀλλά εἶναι ἕνας προσωρινός προθάλαμος στόν ὁποῖο
ἤρθαμε γιά νά δώσουμε ἐλεύθερα μιᾶ ἀπάντησι "Ναί" ἢ "Ὁχι" στήν
παραπάνω ἐνδόξο κλησιν τοῦ Θεοῦ· καί νά κατευθύνουμε τήν καρδιά μας
σύμφωνα μέ τήν ἀπάντησί μας. Ἡ γνῶσις αὐτή μοῦ δίνει τήν λύσι τοῦ
μεγάλου προβλήματος τῆς ὑπάρξεως. Εἶναι ἡ ὑπέρτατη "Σοφία" πάνω
ἀπό κάθε ἄλλη γνῶσι τοῦ αἰῶνος μας. Ὁ σημερινός ἄνθρωπος καί ὁ κό-
σμος ἔχουν μελετηθῆ ἀλλά τά συμπεράσματα ἀστόχησαν ὡς πρός τήν
ἀποστολήν καί τόν προορισμόν τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου. Ἔτσι ὁ
Ἰησοῦς Χριστός εἶναι γιά μένα ἡ πολύτιμος Σοφία τοῦ Θεοῦ. Καί ὄχι
μόνον τοῦτο.

Δεύτερον, εὗρηκα Αὐτόν ὄχι μόνον ὡς ὑπέρτατην Σοφίαν ἀλλ' ἐπί
πλέον ὡς τόν Σωτῆρα ἀπό τῶν ἁμαρτημάτων μου ἐνώπιον τῆς δικαιο-
σύνης τοῦ Θεοῦ.

Ἄκουσα ἀπό τό στόμα Του -καί ἡ συνειδησίς μου βαθέως τό ἀποδέ-
χεται- ὅτι εἶμαι ἁμαρτωλός, δηλαδή ὅτι ζοῦσα μακριά ἀπό τόν Θεόν
ἐνεργῶν ἀντίθετα πρός τό θέλημά Του. Καί ὅταν τό φοβερό πρόβλημα
ὑψώθηκε ἐμπρός μου, πῶς θά μπορούσα νά ἱκανοποιήσω τήν θείαν τάξιν
καί νά ἀποκτήσω εἰρήνην μέ τόν Θεόν καί τήν συνειδησίς μου, πάλιν εἰς
τόν Χριστόν εὗρηκα τήν μεγάλην καί θαυμαστήν λύσιν τοῦ προβλήμα-
τος αὐτοῦ πού δέν θά ἐλύετο ἀπό κανένα ἄνθρωπο ὅποιος καί νᾶταν.

ἽΩραῖοι ἽΑνθρωποὶ

Εὐρῆκα ὅτι ὁ Χριστὸς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ κατὰ θεῖαν πρόθεσιν εἶναι ὁ ἀντικαταστάτης μου πρὸ τῆς θεῖας δικαιοσύνης πρὸς ἐξίλασμον τῶν ἁμαρτιῶν μου. Εὐρῆκα ὅτι ὁ σταυρὸς τοῦ Γολγοθᾶ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα συνθέσεως τῆς χάριτος καὶ τῆς δικαιοσύνης σ' ἓνα Σχέδιον πού μου χορηγεῖ πλήρη συγχώρησι καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ. Δηλαδή εὐρῆκα τὸν Χριστὸν ὡς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ πού κατὰ θεῖαν ἀγάπην ἐσῆκωσε ἐπάνω Του τὴν ἁμαρτίαν μου καὶ μέ παρέστησε ἄσπιλον καὶ δικαιομένον στήν παρουσία τοῦ Θεοῦ. Ἵτσι εὐρῆκα τὸν Ἵησοῦν ὡς τὴν δικαιοσύνην μου. Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο.

Τρίτον. Ἵφείλω νά ζω μίαν ζωὴν ἐναρμονισμένην πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλά μόνος μου δέν μπορῶ νά ἐπιτύχω αὐτὴν μέ τίς προσπάθειές μου. Συναντῶ ἀνυπέρβλητα ἐμπόδια, ὡς ἐκ τῆς ἐκπεσμένης φύσεώς μου.

Ἵμαθα ἀκόμη ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ Χριστοῦ ὅτι ἡ ἁγιασμένη αὐτὴ ζωὴ εἶναι ἔξω ἀπὸ ἐμέ· ἀνήκει εἰς Αὐτόν ἐπειδὴ Αὐτός εἶναι ἡ ζωὴ μου. Καὶ ἀνυψώνοντας τὴν καρδιά μου εἰς τὸν ἐπουράνιον καὶ δοξασμένον Χριστὸν δέχομαι ἀπὸ αὐτόν τὴν ἁγιασμένην Ζωὴν, ὅπως δέχομαι τίς ἀχτίδες τοῦ ἥλιου ἀπὸ τὸν ἥλιακὸν δίσκον.

Ἵτσι εὐρῆκα ἀκόμη τὸν Χριστὸν ὡς ἁγιασμόν μου. Ἀλλά καὶ πάλιν τοῦτο δέν εἶναι τὸ ὅλον.

Τέταρτον. Ἵνοικῶ εἰς ἓνα σῶμα γεμάτο ἀπὸ ἀδυναμίες καὶ ὑποκείμενο στό θάνατο. Ἵν ἐπρόκειτο νά τὸ φέρω εἰς ὀλοκλήρον τὴν αἰωνιότητα θά ἦταν γιά μένα πηγὴ ἀθλιότητος καὶ θλίψεως. Ἀλλά καὶ ἐδῶ ἔχω τὴν διακήρυξι ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ Ἵησοῦ ὅτι μόνος Αὐτός σέ μία ἐπίσημη ἡμέρα θά μου δώσῃ ἄφθαρτο καὶ ἐνδοξο σῶμα, ὥστε νά ὀλοκληρωθῶ μέσα στή δικὴ Του τελειότητα καὶ δόξα.

Συνεχίζοντας εὐρῆκα τὸν Ἵησοῦν Χριστὸν ὡς τὴν ἀπὸ Θεοῦ Σοφίαν μου, τὴν Δικαιοσύνην μου τὸν Ἵγιασμόν μου καὶ τὴν Ἵπολύτρωσιν· δη-

λαδή εύρηκα τά πάντα εις αυτόν. Είμαι για μένα τό Α και τό Ω, ή αρχή και τό τέλος τής ζωής μου έδω κάτω και για τήν άτέρμονη αιωνιότητα.

Στόν αιώνα μας σήμερα έχομε πολλές αξιοθαύμαστες επιστημονικές εφευρέσεις και πολυάριθμες άνέσεις για τήν καθημερινή μας ζωή. Θάλλεγε κανείς ότι θαύμαστε ή ευτυχέστερη γενεά τής Ίστορίας, Άλλά τά γεγονότα μαρτυροῦν για τό αντίθετο. Γιατί ποτέ πρωτύτερα δέν έχύθησαν τόσοι ποταμοί αίμάτων, ποτέ τόσα δάκρυα. Ποτέ τόσα έρείπια δέν έκάλυψαν τήν όψη τής γής καθώς στή γενεά μας.

Αυτή είναι μία πειραματική απόδειξη ότι ό μηχανικός μας πολιτισμός δέν περικλείει τό αληθινό νόημα τής ζωής. "Ότι δέν μπορεί νά μάς χορηγήσει πραγματική ειρήνη στήν καρδιά, γνήσια αδελφική αγάπη και τήν άνύψωσί μας στους όρίζοντες τής αιωνίας ζωής.

Είμαι κάτι πού έχει τή μεγαλειότερη σημασία και πού λείπει στή γενιά μας. Και τούτο είναι τό Πνεῦμα του Θεού στις καρδιές των ανθρώπων, αυτό είναι πού λείπει από τόν σημερινό άνθρωπο. Δηλαδή τό Πνεῦμα πού χορηγεί ό Χριστός σέ όποιον πιστεύει σ' Αυτόν. Καλεί προς Αυτόν κάθε ψυχή νά τής δώσει τό "Όδωρ τής Ζωής πού θά τήν ξεδιψάσει.

"Όποιος μένει μακριά από τόν Χριστό δέν μετέχει του Πνεύματός Του, επειδή τό Πνεῦμα αυτό αποσκοπεί νά ενθρονίση τόν Ίησούν στήν καρδιά μας. Πώς λοιπόν νά έρθη στήν καρδιά των ανθρώπων πού εκ των προτέρων αρνούνται τήν ιστορικότητα του Χριστού των Ευαγγελίων εξ αίτίας τής άπιστίας τους; Τούτο είναι ήθικώς αδύνατον.

Χρειαζόμαστε λοιπόν σήμερα Πανεπιστήμια και Άκαδημίες, όχι για τήν προώθησι του μηχανικού ή διανοητικού πολιτισμού αλλά για νά οδηγηθούν οι άνθρωποι στόν Χριστόν μέ μετάνοια και πίστι και τό δοξασμένο αυτό έργον είναι τής εκκλησίας Του.

Χωρίς τόν Χριστόν χάνομε δύο ζωές τήν παρούσαν και τήν αιωνίαν.

Ὠραῖοι Ἄνθρωποι

Χάνομε τήν παρούσαν ζωήν, ἐπειδή μία ζωή πού διανύεται χωρίς τήν γνώσι τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ καί μέσα σέ ἀμαρτωλά πάθη δέν εἶναι Ζωή ἀλλά ἄθλια δουλεία.

Ἀντίθετα, μέ τόν Χριστόν κερδίζομε δύο ζωές, τήν παρούσα καί τήν αἰώνια.

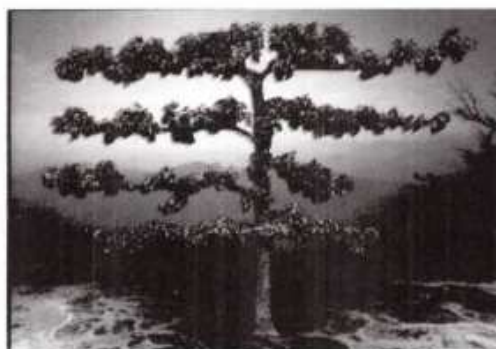
Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀπίστους· μή δίνετε προσοχήν στά λόγια καί τά βιβλία τους. Ἡ ἀποστασία τους δέν ἔχει οὔτε τό ἐλάχιστον ἀληθές θε-μέλιον. Ἐπί πολλά χρόνια τά ἐρευνῆσα αὐτά, μέ μαθηματική, θά λέγα-με, προσοχή. Ἀφού ἀνάλυσα βαθιά ὅλα τά συμπεράσματά τους εὗρηκα ὅτι ἐκ τῶν προτέρων καί ὡς μή ἔδει ὑποστηρίζουν ὅτι "τό ὑπερφυσι-κόν δέν εἶναι δυνατόν νά ὑπάρχη"· καί ἔτσι ἡ θέλησίς τους καί ὁ νοῦς τους μένουν στήν προκατάληψι καί δέν μποροῦν νά ἰδοῦν τήν ἔνδοξη ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου. Εἶναι πρόθυμοι νά πιστέψουν ὅτιδὴποτε ἄλλο ἐκτός ἀπό αὐτό πού πρέπει νά πιστέψουν. "Ἄπιστοι, εἴσθε οἱ πλέον εὐπιστοι" λέγει ὁ Πασκάλ.

Καί τώρα, ἀγαπητοί μου ἐν Χριστῷ, σᾶς παρακαλῶ νά δεχθῆτε ἐκ μέρους μου - τοῦ ἐλαχίστου μεταξύ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ Χριστοῦ- τήν παρακάτω προτροπήν:

Μείνετε σταθεροί στήν πίστιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς τοῦ αἰωνίου Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Μείνετε ἀμετακίνητοι εἰς τήν πίστιν τῆς ἐνσαρκώσεώς του πρός σωτηρίαν μας διὰ τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ αἵματός Του. Σταθῆτε στήν πίστι τῆς σωματικῆς ἀναστάσεώς Του ἀπό τῶν νεκρῶν, εἰς τήν ἀνάληψίν Του, καί εἰς τήν δευτέραν Του ἔλευσιν γιά μᾶς. Μιλᾶτε καθημερινά διὰ τῆς προσευχῆς σας πρός τόν οὐράνιον Πατέρα σας καί πρός τόν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καί μελετᾶτε ἀκούραστα τίς ἱερές Γραφές πού εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ σέ γλῶσσα ἀνθρώπινη, ἀγαπᾶτε ὁ ἓνας τόν ἄλλον μέ πνεῦμα ἀδελφικόν ἐν Χριστῷ καί ἀγαθοποιεῖτε ἀκόμα καί τοὺς ἐχθρούς σας ἐπειδή δέν ξέρουν τί κάνουν. Αὐτή εἶναι ἡ ἀληθι-

νή Ζωή. Αυτή είναι ἡ χαρούμενη ζωή γιά τήν ὁποία βρισκόμαστε σ' αὐτή τή γῆ.

Καί τώρα εὐχομαι εἰς ὅλους σας κάθε εὐλογία ἀπό τόν οὐράνιον Πατέρα μας καί τόν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν.

ΟΤΑΝ ΗΡΘΕ Η ΩΡΑ ΤΟΥ ΥΣΤΑΤΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

"Ὅπως ὄλοι οἱ πιστοί, ἔτσι καί ὁ **Κώστας Μεταλληγός** ἀντιμετώπισε "Τό γλυκύ τέλος" τῆς ζωῆς μέ τόν δικό του τρόπο.

Συχνά, ἔλεγε στίς ὀμιλίες του:

"Ὅταν ἡ ψυχὴ ἐγκαταλείπει τό γῆινο αὐτό καί φθαρτό σῶμα, στρέφεται νά τό δεῖ καί ξεσπᾶ μέ ἀπορία λέγοντας: "Πῶπω...! ἐδῶ μέσα ἤμουνα: ..."

Εἶχε προβλέψει καί τί νά γραφεῖ στό μάρμαρο τοῦ τάφου του ἐπάνω:

Δέν εἶν' τό μνήμα τοῦ χαμοῦ,
κι ἄς βγάξῃ ἐπάνω χόρτα·
εἶναι μιά σκάλα τ' οὐρανοῦ
μέ χωματένια πόρτα.

Κ. ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ

Στήν ἐκφορά του πού ἔγινε ἀπό τήν Ἑλευθέρα Εὐαγγελική Ἐκκλησία Ἀθηνῶν, Ἀλκιβιάδου 3, παραβρέθηκε μεγάλο πλῆθος πιστῶν ἀδελφῶν, νέων μαθητῶν του, φίλων καί θαυμαστῶν.

Κι ἐκεῖνοι πού μίλησαν ἤ, ἔπειτα, ἔγραψαν γιά τήν ἀναχώρησή του, δέν ἤσαν λίγοι.

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟΙ ΛΟΓΟΙ *
ΠΟΥ ΕΚΦΩΝΗΘΗΚΑΝ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΞΟΔΟ
ΤΟΥ Κ. ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ
Η ΓΡΑΦΤΗΚΑΝ ΜΕΤΑ

1. Μ. Κυριακάκη
2. Κ. Χονδρογιάννη
3. Μ. Θαβωρίτη
4. Χ. Καρτερούλη
5. Θ. Καρμπώνη
6. Β. Κατσάρκα
7. Δ. Μαγκριώτη
8. Ι. Ξέρτσου
9. Μ. Άγγελάτου
10. Γ. Ζαχαράτου
11. Χ. Φραγκόπουλου
12. Ρέας Σουλβίας
13. Σ (Σπ. Πορτινού)

* Σημειώνεται ότι, στους λόγους που ακολουθούν, δεν επήλθε καμιά μεταβολή, φραστική ή άλλη: τηρήθηκε τό ὀρθογραφικό σύστημα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κατὰ τήν προτίμησιν τοῦ κάθε συγγραφέα.

"ΚΑΙΤΟΙ ΛΠΘΘΑΝΩΝ ΕΤΙ ΛΑΛΕΙ"

Ὁμιλία τοῦ ΜΙΧ. ΚΥΡΙΑΚΑΚΗ

"Ὁ Κύριος εἶναι ὁ ποιμὴν μου... Καὶ ἐν κοιλιάδι σκιᾶς θανάτου ἐάν περιπατήσω, δέν θέλω φοβηθῆ κακόν· διότι ἐσύ εἶσαι μετ' ἐμοῦ· ἡ ράβδος σου καὶ ἡ βακτηρία σου, αὗται μέ παρηγοροῦσιν".

"Ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καὶ ἂν ἀποθάνῃ θέλει ζῆσει".

"Καὶ ὅστις ζῆ καὶ πιστεύει εἰς ἐμέ, μετέβῃ ἤδη ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν".

Τίς καρδιές μας τίς συνέχει ἡ συγκίνησις καὶ ἡ θλίψις διὰ τὸν χωρισμόν, ἀλλὰ καὶ τίς στηρίζει καὶ τίς παρηγορεῖ ὁ Λόγος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἐλπίδα τοῦ θριάμβου καὶ τῆς αἰωνίου δόξης.

Ὁλόκληρος ἡ κοινωνία τῶν Ἑλλήνων Εὐαγγελικῶν αἰσθάνεται ὅτι ἀπέρχεται - ὁ Κύριος τὸν ἐκάλεσε- σεβαστός καὶ ἀγαπημένος πατέρας καὶ φίλος, πολύτιμος σκαπανεύς καὶ ἐργάτης τοῦ εὐαγγελίου. Πόσοι ἀπὸ τοὺς παρόντας ἐδῶ, καὶ πόσοι ἄλλοι πέρα ἀπὸ τὴν περιφέρειαν τῆς πρωτευούσης, θά ἤμποροῦσαν νά ἐνθουμηθοῦν τά λόγια τοῦ ἀπ. Παύλου τὴν ὥραν αὐτὴν πού προσήλθαμε νά ἀποχαιρετήσωμεν τό ἐπίγειον σκηνώμα τοῦ ἀειμνήστου ἀδελφοῦ καὶ φίλου μας, τοῦ **Κ/νου Μεταλληνοῦ**: "Ἐάν ἔχετε μυρίους παιδαγωγούς ἐν Χριστῷ, δέν ἔχετε ὅμως πολλούς πατέρας. Ἐπειδὴ ἐγὼ σᾶς ἐγέννησα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου".

Πόσοι ἀπὸ μᾶς πού τὸν πλησιάσαμε ἀπὸ πρὶο κοντά καὶ ἐνιώσαμε τὸν παλμό μιᾶς καρδιάς πού τὴν ἐγέμισε ἡ ἀγάπη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δέν

ἀκούσαμε μέσα από τό βάθος της, καί δέν ἀκοῦμε ἀκόμα: "Τίς ἀσθeneῖ, καί δέν ἀσθeneῶ; τίς σκανδαλίζεται καί ἐγώ δέν φλέγομαι;" Γιατί ἡ καρδιά τοῦ ἀδελφοῦ, ὅπως καί ἡ ζωὴ του ὅλη, ἦτανε μιά καρδιά καί μιά ζωὴ γεμάτη. Μιά ζωὴ φωτεινὴ, μιά πορεία κάτω ἀπὸ τό φῶς τοῦ Χριστοῦ. Γιαυτό, καίτοι ἀποθανών, ἔτι λαλεῖ....

Ἀπὸ τά νεανικά του χρόνια -φοιτητὴς ἀκόμα- μέ τὴ δίψα τῆς ἀλήθειας ἀναζήτησε. Μέ τὴ δίψα τῆς ἀλήθειας ἔκρουσε. Μέ τὴ δίψα τῆς ἀλήθειας ἐρεῦνησε. Καί ὁ Θεός ἄκουσε τὴν εἰλικρινῆ κραυγὴ τῆς νεανικῆς φοιτητικῆς ψυχῆς τοῦ Κ/νου Μεταλληνοῦ. Καί τὸν ὠδήγησε εἰς τίς γλυκερές βοσκὲς τῆς ἀλήθειας τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἄρχισε ἡ κατ' οἶκον ἐκκλησία, καί ἄπλωσε τὴν μαρτυρίαν του στίς τάξεις τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, καί ἔφθασε ἡ μαρτυρία του ἐκεῖ ὅπου δέν εἶχε φθάσει ἕως ὅτου ὁ Κων/νος Μεταλληνός ὕψωσε τὴν σημαίαν τοῦ εὐαγγελίου. Ἀξέχαστες θά μείνουν οἱ πρωτοποριακὲς πρωτοβουλίες του. Στὴν παλαιάν Βουλὴ ἡ μαρτυρία του ἔκαμε, στά ἐδώλια ἐκεῖνα ὅπου ἱστορικοὶ ἄνδρες ὑπηρέτησαν τό "Ἔθνος μέ ἄλλους τρόπους, νά ἀκουστῆ μέ ἀπλότητα ὁ Χριστός καί ἡ ἐν Χριστῷ σωτηρία, ὡς ἡ μοναδικὴ ἐλπίδα γιά τὴν ἀναγέννηση τοῦ "Ἐθνους μας καί τοῦ λαοῦ μας.

Καί ὁ Κύριος τὸν εὐλόγησε. Ἐτίμησε τὴν διακονίαν του. Καί σήμερα θλιμμένοι διότι ὁ Κύριος τὸν ἐκάλεσε κοντά Του, ζητοῦμεν νά ἀξιοποιήσωμεν καί νά ἐννοήσωμεν περισσότερο τὴν σημασίαν τῆς εὐλογημένης αὐτῆς μαρτυρίας καί πορείας.

Ὁ ἐργάτης ὁ ἀκούραστος ἀνεπαύθη. Ὁ ὁδοιπόρος ἔφθασε εἰς τό τέλος τῆς πορείας του. Ὁ ἀγωνιστὴς ἀντικρύζει τώρα στίς ἄλλες ἀκτὲς τῆς αἰωνιότητος Ἐκεῖνον ὁ Ὅποιος τὸν ἐκάλεσε, Ἐκεῖνον ὁ Ὅποιος τὸν ἔστειλε, Ἐκεῖνον, ὁ Ὅποιος τὸν παρέλαβε καί εὐρίσκεται εἰς τό φῶς καί τὴν παρουσίαν, τὴν γαλήνην καί τὴν δόξαν Ἐκεῖνου, καί ἀντικρύζει τὸν στέφανον τῆς ζωῆς.

ἽΩραίοι ἼΑνθρωποι

Ὁ καλός καί ἀγαθός φίλος ὄλων μας, εἶναι τώρα ἐπάνω εἰς τόν αἰώνιον φίλον μας τόν Ἰησοῦν Χριστόν, τόν Σωτήρα μας. Ὁ ἄνθρωπος πού τούς εἶχε κάμει ὄλους φίλους, ὁ **Κ/νος Μεταλληγός** πού δέν εἶχε κανένα ἐχθρόν, γιατί ἀνοίγε τήν καρδιά του καί τούς ἀγκάλιαζε ὄλους.

Ἄδελφοί μου, ἄν μπορούσε γιά μιά ἀκόμα φορά ἀπό αὐτό τό βῆμα νά μᾶς μιλήσῃ, θά μᾶς ἔλεγε τά ἴδια λόγια, τά ἴδια λόγια πού μᾶς εἶπε μέ ὄλη τή ζωή του, μέ τό παράδειγμά του καί τά κηρύγματά του: "Βρῆκα εἰς τόν Χριστόν τήν οὐσίαν τῆς ζωῆς. Βρῆκα εἰς τόν Χριστόν τήν χάραν τῆς ζωῆς. Βρῆκα εἰς τόν Χριστόν τήν δύναμιν νά νικῶ. Βρῆκα εἰς τόν Χριστόν τό μυστικό νά μπορῶ νά σατηνεύω τούς ἀνθρώπους μέ τά λόγια ἸΕκεινου, μέ τό δίχτυ τοῦ Εὐαγγελίου. Πηγαίνω τώρα εἰς τήν χάραν ὅπου μοῦ ἔχει ἐτοιμάσει ὁ Κύριός μου. Λιθάνεσθε ὄρφανοί: Δέν σᾶς ἀφῆκα ὄρφανούς. Σᾶς ἤραβῶνισα καί σᾶς συνέδεσα μέ ἸΕκεινον πού θά εἶναι ὁ ἀχώριστος Φίλος σας. Ἀγαπήστε Τον περισσότερο. ἸΥποταχθῆτε σ' Αὐτόν. Νά γεμίσῃ ἡ ζωή σας ἀπό νόημα καί δύναμιν καί χάριν καί ἡ ὑπηρεσία σας ἀπό καρποφορίαν καί θρίαμβον. Τό νά εἶμαι μέ τόν Χριστόν εἶναι πολύ καλύτερα. Ὅσο ἤμουνα μαζί σας, ἔδωσα ὄσες δυνάμεις μοῦ ἔδωσεν ὁ Κύριος, εἰς τήν ὑπηρεσίαν Του καί εἰς τήν ὑπηρεσίαν σας. Μέχρι τήν τελευταίαν στιγμῆν, ἐπάνω στίς ἐπάλληξις, ἐπάνω εἰς τήν ὑπηρεσίαν, ἐνῶ διένειμα τόν ἄρτον τῆς ζωῆς, ἐνῶ σᾶς μοίραζα ἀκόμα ἀπό τήν αἰώνια τροφή τό μάννα τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἤρθε ἡ κλήσις γιά μένα. Πῆρα πολλές φορές μαζί σας τόν ἄρτον καί τό ποτήριον. Τώρα, στή Βασιλεία τῶν οὐρανῶν, θά περιμένω νά τό πιῶ μαζί σας -νέον οἶνον- καί νά εὐφρανθῶ ὅταν θά σᾶς συναντήσω ὄλους".

Τέτοια θά ἤσαν τά μηνύματα πού θά μᾶς ἔδιδε πάλιν ὁ ἀδελφός μας. Αὐτά εἶναι πού, καίτοι ἀποθανόν, ἔτι λαλεῖ πρὸς ἡμᾶς.

Μᾶς δείχνει τήν ἀνοιχτή ἀγκάλιά τοῦ Χριστοῦ καί μᾶς λέγει: "Be-

βαιωθήτε, κάμετε βεβαίαν τήν κλησιν καί τήν ἐκλογήν σας. "Αδῆλη εἶναι ἡ στιγμή ὅπου ὁ Θεός θά σᾶς καλέσῃ. Δέν ξέρουμε τήν ὥραν ἢ τήν στιγμήν οὔτε γίνεται διάκρισις ἡλικίας".

Ἐπέτρεψεν ὁ Κύριος, τόν ἐκάλεσε στήν ὄριμη ἡλικία, ἄν καί περιμέναμε πολύ περισσότερα χρόνια -ἄγνωστες εἶναι οἱ βουλές τοῦ Κυρίου, ἄς ἔχῃ δόξαν τό ὄνομά Του- ἀλλά πού γνωρίζεις ἐάν ἀπόψε, ἐάν αὔριο, σύ φυγή, πού δέν ἐνέδωσες ἀκόμα, κληθῆς ἀπό τόν κόσμον; Ὁ **Κ/νος Μεταλληνός**, μέ τή γλυκειά καί γεμάτην χάριν μαρτυρίαν του, σέ προσκαλεῖ καί σοῦ λέει: "Εγώ ἐτελείωσα τόν δρόμον μου. Ἐφθασα. Ἐφθασα εἰς τήν παρουσίαν τοῦ Κυρίου μου. Σὺ, πού βρίσκεσαι; Πάρε τόν δρόμο. Κρατήσου γερά ἀπό τόν Χριστόν".

Κι' ἄν στόν καθένα λήῃ αὐτό, ἄν καί στίς ἐκκλησίες μας λήῃ: "Γεμίστε τίς καρδιές σας μέ ἀγάπην, ἐργαστήτε ἐνωμένα γιά τήν ἐξάπλωσιν τοῦ εὐαγγελίου, ὁ Θεός ἔχει καρπὸν πολὺν σέ τοῦτον τόν λαόν", ἄς κρατήσουμε αὐτὴ τήν μαρτυρίαν σάν τήν πνευματικὴ κληρονομία πού μᾶς ἀφήνει ὁ **Κ/νος Μεταλληνός**.

Κι' ἐνῶ ἀποχαιρετιζόμε τό ἐπίγειον σκῆνωμά του, ἄς δώσωμεν δόξαν εἰς τόν Ἰησοῦν Χριστόν καί ἄς φιλοτιμηθοῦμε, ἀκολουθοῦντες τὰ ἔχρη ἐκείνων οἱ ὅποιοι προεπορεύθησαν, νά κρατήσωμεν τήν σημαίαν τοῦ Εὐαγγελίου ὑψηλά.

Καί εἰς τό τέλος, νά ἀξιῶσῃ ὅλους μας ὁ Θεός, νά φύγωμεν μέ τήν ἴδια βεβαιότητα, νά φύγωμεν μέ τήν ἴδιαν πεποιθήσιν, μέ τόν ἴδιον θρίαμβον καί μέ τήν ἴδιαν νίκην.

"Πού θάνατε τό κέντρον σου; Πού ἄδῃ ἡ νίκη σου; Εἶναι πολύ πλέον καλύτερα νά εἶμαι μέ τόν Χριστόν".

Κι' ἄς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη τοῦ ἀδελφοῦ μας.

"ΟΙ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΕΣ ΠΟΛΛΟΥΣ ΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ"

Ὁμιλία τοῦ Κ. ΧΟΝΔΡΟΓΙΑΝΝΗ

Στή μνήμη του

Ἐκεῖνος πού γιά πολλούς ἀπό μᾶς στάθηκε ὄχι μονάχα ἀπό Θεοῦ δάσκαλος ἀλλά καί πνευματικός πατέρας, καθώς, πνευματικά βρέφη, μᾶς πῆρε στά χέρια του καί μέ ἀγάπη καί στοργή μᾶς ἀνάστησε, δέχτηκε στίς 22 Ἰανουαρίου τήν πρόσκλησι τοῦ Οὐράνιου Πατέρα καί μᾶς ἄφησε καί ἔφυγε γιά τήν ἐνδόξη χώρα τοῦ οὐρανοῦ γιά νά ἔρθη στήν παρουσία Του.

Καί εἶναι ἡ παρόρμησις τῆς καρδιάς μου, πού μιά ζωηρή συγκίνησις τή συνέχει τήν ὥρα τούτη, πού μέ ὠδήγησε στή θέσι αὐτή, γιά νά καταθέσω λίγα πνευματικά λουλούδια, στή μνήμη τοῦ ἀγαπημένου "Θεῖου", πού ἡ ἀγάπη τοῦ ἐνδόξου Κυρίου μας τόν ξεχώρισε, πολύτιμο σκεῦος ἐκλογῆς, γιά νά δείξῃ τή χάρι Του καί τή δύναμί Του.

Καί τά λουλούδια αὐτά θά τα καταθέσω ὄχι γιά τόν ἑαυτό μου, ἀλλά, σάν ἐλάχιστο ὀφειλόμενο φόρο ἀγάπης καί εὐγνωμοσύνης, ἐκ μέρους ὄλων ἐκείνων πού ὁ Κύριος τοῦ Ἐλέους ἠψόδαξε στα πόδια τοῦ "Θεῖου" νά μαθητεύσωμε καί δι' αὐτοῦ νά ὀδηγηθοῦμε στό φῶς τῆς Αἰώνιας Ἀλήθειας, στόν Λυτρωτή Χριστό.

Δέν θά ἐπιχειρήσω τήν ὥρα τούτη, σεβόμενος τή μνήμη του, νά πλέξω τό ἐγκώμιο τῆς ζωῆς του, γιατί ὁ "Θεῖος" δέν πέθανε, ἀλλά ζῆ στους οὐρανοῦς καί ἀπό δῶ καί πέρα θά γράφῃ τίς πιά εὐτυχισμένες καί

τις πύθ ένδοξες σελίδες τής ζωής του στήν προσωπική παρουσία του Κυρίου, από τόν όποιο θά πάρη και τόν έπαινο τής ζωής του.

Ο ίδιος, σέ παρόμοιες στιγμές, συνήθιζε νά λέη, πώς τουτο τό γεγονός, ό θάνατος όηλαδή, γιά τόν πιστό, είναι κάτι ανάλογο μέ τήν ένέργεια πού κάνει τό πουλάκι, όταν, φυλακισμένο μέσα στό αυγό, σπάη τό τσώφλι γιά νά βγῆ απ' τή φυλακή του και ελεύθερο νά πετάξη στό φώς και στή χαρά του ουρανού. Αυτό, τό επίγειο σκίνωμα, είναι τό σπασμένο τσώφλι· τό πουλάκι όμως, ή ψυχή, τώρα ζῆ και χαιρέται μέσα στό φώς του ουρανού.

Θέλω όμως, και εἶμαι βέβαιος, πώς και δική του επίθυμία εκπληρώνω, αναλογιζόμενοι τή ζωή του, νά δοῦμε όλοι μας τί ή αγάπη και ή δύναμις του Ουράνιου Πατέρα μπορεί νά πραγματοποιήση στή ζωή κάθε ανθρώπου, όσο άρνητής κι' άν στάθηκε, όσο άμαρτωλός κι' άν είναι, όσο κι' άν είναι ντυμένος τήν αδυναμία, όταν αποφασίση νά ταπεινωθῆ μπροστά στον Αιώνιο Θεό και νά παραδοθῆ ανεπιφύλακτα στα χέρια Του, γιά νά τόν οδηγήση Έκείνος στή ζωή "διά νά είναι ή υπερβολή τής δυνάμεως του Θεού και οὐχί έξ ήμῶν".

Κι' ό "Θεός" στάθηκε μπροστά στα μάτια όλων μας ή ένσάρκωσις αυτής τής αλήθειας.

Βέβαια, τό μεγάλο έργο του Θεού είναι νά φέρη στήν Ουράνια Βασιλεία Του και νά ντύση τόν ταπεινό άνθρωπο μέ τή δική Του τή δόξα, καθώς θά τόν κάνει μέτοχο τής αγιότητός Του και θά τόν ύψωση στήν εικόνα Του.

Και γιά νά σηκώση τό φοβερό εκείνο εμπόδιο, τήν άμαρτία, "ένῶ ήμεθα νεκροί διά τά άμαρτήματα, έξωσοποίησεν ήμᾶς μετά του Χριστου και συνανέστησεν και συνεκάθισεν έν τοῖς έπουρανόις διά Ίησου Χριστου, διά νά δείξη εις τούς έπερχομένους αιῶνας τόν υπερβάλλοντα πλοῦτον τής χάριτος αυτού διά τής πρός ήμᾶς αγαθότητος έν Χριστῷ

Ἵσραήλ: Ἴνθρωποι

Ἰησοῦ". Ἀγαθότητα γιά μᾶς ἐν Χριστῷ πού μᾶς τήν ἀποκάλυψε στόν Λόφο τοῦ Γολγοθᾶ μέ τόν Υἱόν Του ἐσταυρωμένο, καθώς Τόν παρέδωσε σέ ἓνα τόσο σκληρό θάνατο γιά νά κάνη δι' Αὐτοῦ ἵλασμό τῶν ἁμαρτιῶν μας.

Ἡ ἡμέρα θάρθη πού, γιά κείνους πού δέχτηκαν τήν ἐξιλαστήρια θυσία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, "τό φθαρτόν τοῦτο θά ἐνδύθῃ τήν ἀφθαρσίαν καί τό θνητόν τοῦτο θά ἐνδύθῃ τήν ἀθανασίαν... καί τότε θέλει γείνει ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος, κατεπόθη ὁ θάνατος ἐν νίκῃ. Πού, θάνατε, τό κέντρον σου; πού ἄδη, ἡ νίκη σου;"

Ἀλλά ὅμως καί τώρα, ὅσο ἀκόμα ζοῦμε σ' αὐτή τή ζωή ὁ Θεός μᾶς καλεῖ νά Τόν ἀφήσωμε νά ἀποκαλύψῃ τή δύναμί Του μέσα μας, μέ τήν ὁποία νά μᾶς ἀνακαινίσῃ κατά τόν ἐσωτερικό ἄνθρωπο καί νά μᾶς ὑψώσῃ σέ μιά πνευματική ὁμοιότητα μαζί Του.

Δέν ἔχει καμμιά σημασία ἂν εἴμαστε μορφωμένοι ἢ ἀμόρφωτοι, εὐγεγεῖς ἢ ταπεινοί, πλούσιοι ἢ φτωχοί, ἂν ἡ ψυχὴ μας εἶναι ἄγρια ἢ δειλὴ, ἂν ἡ καρδιά μας εἶναι γεμάτη ἔπαρσι ἢ εἶναι δεμένη μέ συμπλέγματα κατωτερότητας, ἂν ἡ σκέψι μας εἶναι φωτεινὴ ἢ σκοτεινὴ, ἂν ἡ συνείδησί μας νομίζομε ὅτι εἶναι φωτεινὴ ἢ σκοτεινὴ, ἂν ἡ συνείδησί μας νομίζομε ὅτι εἶναι καθαρὴ ἢ εἶναι μολυσμένη, ἂν δοθοῦμε στά δυνατά Του χέρια μᾶς κάνει ἓνα μαλακό πηλό, πού Ἐκεῖνος θά τόν πλάσῃ μέ θεία τέχνη γιά νά μᾶς κατασκευάσῃ σκεύη τιμῆς.

Καί ἐδῶ εἶναι ὁ θαυμαστός τρόπος πού ὁ Θεός ἐνήργησε στή ζωὴ τοῦ "Θείου", γιά νά δείξῃ ἐπάνω του τήν ἀγάπη Του καί τή δύναμί Του.

Κατά τήν ὁμολογία του, ὑπῆρξε ἓνας ἀρνητής τοῦ Χριστοῦ. Οὔτε τό κρυβε, οὔτε ντρεπόταν νά τό ὁμολογῇ, γιατί ἡ ἐπιθυμία του ἦταν νά φανῇ τό μεγάλο ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ἀκόμα σκέφτηκε νά γίνῃ καί πολέμιός Του. Θέλησε νά γράψῃ ἐναντίον Του. Μά χωρίς καί ὁ ἴδιος νά τό καταλαβαίνει ἡ ἀγάπη τοῦ γλυκυτάτου Σωτῆρος τόν ὠδηγοῦσε στόν ἴδιο δρό-

μο του μεγάλου Αποστόλου των εθνών, του Αποστόλου Παύλου· τον ώδηγοῦσε στη δική του Δαμασκό.

Καί πάνω στό δρόμο αὐτό καί στήν πρώτη συνάντησι, ἡ ἐλπιδοφόρα ὑπόσχεσις πού τά γεμάτα ἀγάπη χεῖλη του Σωτήρος πρόφεραν στόν ὀρμητικό πολέμο, μιά εἰλικρινῆ ἐρευνητή, ἦταν: "Θά σοῦ ἀποσπάσω τήν λιθίνην καρδίαν καί θά θέσω ἐντός σου μίαν νέαν σαρκίνην καρδίαν". Θά βάλω μέσα σου μιά νέα καρδιά, ὄχι σκληρή σάν αὐτή πού τώρα ἔχεις, μιά καρδιά πού οἱ χορδές της, εὐαίσθητες, θά πάλλουν ἀπό ἀγάπη γιά μένα, μιά καρδιά πού θά μέ ἐννοῇ, πού θά χαίρεται νά μέ ὑπακούῃ.

Ἡ πραγματοποίησις αὐτῆς τῆς ὑποσχέσεως ἐξαρτήθηκε ἀπό τήν ἀπάντησι πού θά δινόταν.

Μιά ἐσωτερική πάλη ἄρχιζε· μιά πάλη γεμάτη ἀγωνίες. Μά ἡ εὐλογημένη ὥρα ἦρθε πού ὁ ἀγαπημένος μας "Θεῖος" κατάθεσε τά ὄπλα, ἔσκυψε ταπεινά μπροστά σ' Ἐκεῖνον καί του εἶπε:

"Ναί, σέ ἀναγνωρίζω. Εἶσαι ὁ Ἰησοῦς Χριστός Κύριος εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός. Εἶσαι ὁ Σωτήρας του κόσμου, καί δικός μου Σωτήρας. Τί θέλεις ἀπό μένα νά κάνω;" Κί' Ἐκεῖνος μ' ἕνα φωτεινό Οὐράνιο χαμόγελο ἀκούμπησε τό κραταῖό Του χέρι ἐπάνω του καί μέ μιά ἀπέραντη καλωσύνη του εἶπε "Νά βαστάξης τό ὄνομά Μου στή χώρα σου καί ἔξω ἀπ' αὐτήν".

Ἦ, ἔτσι, μιά θριαμβευτική νίκη του Κυρίου συντελέστηκε ἐναντίον τῶν δυνάμεων του σκότους. Ἐλευθέρωσε ἀπ' αὐτές μιά πολύτιμη ψυχή καί τήν ἔφερε γεμάτη δυναμισμό κοντά Του. Χαρά ἔγινε στους οὐρανοῦς. Πανηγύρισαν οἱ ἄγγελοι του Θεοῦ. Ὅπως γίνεται γιά κάθε ἁμαρτωλό πού μετανοεῖ καί ἐπιστρέφει στόν Κύριο. Ἦς εἶναι εὐλογημένο τό ὄνομά Του.

Ἦταν ὅμως ὁ διάβολος τώρα πού ξεσήκωσε ἕναν ἀμειλικτο πόλεμο στό νεογέννητο παιδί του Θεοῦ. Ἦταν πόλεμο σκληρό, παρατεταμένο.

ἽΩραίοι Ἄνθρωποι

Σκοπός του ἦταν νά σβύση τό φῶς πού ἄναψε, νά ξαναφέρει δέσμια στή σκλαβιά του τήν ψυχή πού λευτερώθηκε.

Ὅμως χρειάστηκε κι ὁ Θεός τόν ἐπέτρεψε, γιά νά μάθη τό παιδί Του ὅτι καί γι' αὐτό πρέπει νά στηριχθῆ στόν Κύριο καί νά ἀποκτήσῃ ἔτσι τήν εὐλογημένη πείρα, γιά ὅ,τι θά τοῦ παρουσιαζόταν καί στό μέλλον, σ' Ἐκεῖνον νά ἀποβλέπῃ.

Κι' ὅταν σ' Ἐκεῖνον ἀπέβλεψε καί τόν ἐπεκαλέσθη, ὁ Κύριος τῶν Δυνάμεων τόν ἐλευθέρωσε ἀπό τήν πίεσι τοῦ ἐχθροῦ καί ἄρχισε ἐλεύθερα πιά νά ἐργάζεται μαζί Του καί νά ἀποκαλύπτῃ δι' ἐκείνου τήν δύναμί Του. Ὅ,τι ἔγεινε, ὅ,τι ἔκανε μέσα στή ζωή του, στήν ἀγάπη καί στή δύναμι τοῦ Κυρίου Του τό ὤφειλε.

Πόσο πλατύ καί πόσο βαθύ ἦταν τό ἔργο πού ὁ Θεός ἔκανε μέσα στή ζωή του!

Ὁ Κύριος πραγματοποίησε τήν ὑπόσχεσί Του. Τοῦ ἀπέσπασε τή λίθινη καρδιά καί τοῦ ἔδωσε μιά σάρκινη, μιά εὐαίσθητη καρδιά, μιά μεγάλη καρδιά, πλατειά σέ ἀγάπη, ἀγάπη γιά τόν Οὐράνιο Πατέρα, γιά τόν Λυτρωτή Χριστό, ἀγάπη γιά ὅλους μας.

Ἐκεῖνον πού σκέφτηκε νά σκορπίσῃ τό ποιμνιο τοῦ Κυρίου καί νά κρατήσῃ μακριά ἀπό τήν ποιμνη τά πρόβατα πού ἦταν πλανημένα, τόν ἔκανε ἕναν ποιμένα κατὰ τήν καρδιά Του, νά ζητᾶ καί νά φέρνῃ στήν ποιμνη τό ἀπολωλός. Τήν πέννα πού θέλησε νά ἀναλάβῃ ἀγῶνα ἐναντίον Του τήν ἔκανε μιά πέννα πού ὕμνησε τή δόξα τοῦ ὀνόματός Του. Τά χεῖλη πού τόν ἀρνιόνταν τά ἔκανε χεῖλη ἑνός μεγάλου ἀκούραστου δασκάλου τῆς αἰώνιας ἀλήθειας. Τόν ἀνάδειξε ἕνα φλογερό καί ἀκούραστο κήρυκα τῆς ἀγάπης Του καί τῆς ἐν Χριστῷ Σωτηρίας Του. Τόν ἔκανε μιά καινή κτίσι.

Ἀπ' τή στιγμή τῆς ἐπιστροφῆς του ὅλη του τήν ζωή τήν ἀφιέρωσε νά κηρύττῃ τή λυτρωτική ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ.

Καθώς ο Απόστολος Παῦλος, και ὁ "Θεῖος" μπορούσε νά λέη:

"Εἰς ἐμέ δέ μή γένοιτο νά καυχῶμαι εἰμή εἰς τόν σταυρόν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διά τοῦ ὁποίου ὁ κόσμος ἐσταυρώθη ὡς πρός ἐμέ καί ἐγώ ὡς πρός τόν κόσμον". Ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ ἦταν τό φρόνημά του, καί οἱ παραινέσεις του σ' ἐμᾶς ἦταν πάντα ἡ ἐσταυρωμένη ζωή.

Ἀκόμη καί τούτη τή στιγμή ὁ θάνατος δέν μπόρεσε νά ματαιώσῃ τό κήρυγμά του πρός ὅλους μας. Μπορεῖ νά τοῦ σφράγισε τό στόμα. Ὅμως, ἄφωνα τούτη τή φορά, μέ τό ἄψυχο σκήνωμά του, μᾶς κάνει τό πιό μεγάλο, τό πιό δυνατό κήρυγμα του. Ἄπ' τή μιά μεριά μᾶς μιλεῖ γιά τή ματαιότητα ἐτούτης τῆς ζωῆς, γιά τό κενό τῶν ἐπίγειων ἐπιδιώξεων. Ἄν ὑπάρχη κάτι ἐφήμερο, κάτι ἀπατηλό, αὐτό εἶναι ἐτούτη ἡ ζωή καί οἱ ἐπιδιώξεις της.

Τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος; Ὅσο κι ἂν νομίζῃ τόν ἑαυτό του μεγάλο, δυνατό, ἡ πνοή στούς μυκτῆρας του εἶναι στά χέρια τοῦ αἰώνιου Θεοῦ. Ὁ Ἅγιος Λόγος Του μᾶς λέει: "Ἀποστρέφεις τό πρόσωπό σου ταράττονται· σηκώσεις τήν πνοή αὐτῶν ἀποθνήσκουσι καί εἰς τό χῶμα αὐτῶν ἐπιστρέφουσιν". Καί ἄλλοῦ: "Πᾶσα σὰρξ εἶναι ὡς χόρτος καί πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καί τό ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν· ὁ λόγος ὅμως τοῦ Κυρίου μένει εἰς τόν αἰῶνα".

Ὁ πιό μεγάλος, ὁ πιό δυνατός αὐτοῦ τοῦ κόσμου, μιά μέρα θά σβύσῃ χωρίς νά μπορέσῃ νά προβάλλῃ καμμιά ἀποτελεσματική ἀντίστασι.

Κι' ἀπό τήν ἄλλη μεριά μᾶς κηρύττει πόσο φοβερό εἶναι ὅταν ὁ ἄνθρωπος φτάσῃ σ' αὐτή τήν κατάστασι νά βρίσκεται χωρίς νά ἔχῃ δεχτῆ τό Χριστό ὡς σωτήρα του, χωρίς τήν ἐλπίδα τῆς αἰωνίου ζωῆς μέσα του. Ποῦ θά πάῃ; Πῶς θά περάσῃ ὅλη τήν αἰωνιότητα; Καί μᾶς θυμίζει τά λόγια τοῦ Κυρίου μας: "'Ὅστις ζητήσῃ νά σώσῃ τήν ζωήν αὐτοῦ θέλει ἀπολέσει αὐτήν· καί ὅστις ἀπολέσει τήν ζωήν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ θέλει εὐρεῖ αὐτήν".

ἽΩραῖοι Ἰνθρωποὶ

Ὁ "Θεῖος" μᾶς λέει πῶς ἀρνήθηκε τὴ ζωὴ τοῦ κόσμου τούτου, μὰ κέρδισε τὴν αἰώνια ζωὴ πού χαρίζει ὁ Σπαυρός τοῦ Χριστοῦ, τὴν Αἰώνια Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

Μὰ καὶ στή ζωὴ αὐτὴ κέρδισε. Μία ἀγαπητὴ ἀδελφὴ ὠδηγημένη ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἔθεσε μέσα στό χέρι του μιά δέσμη στάχια. Πόσο ἐπιτυχημένα γιὰ νὰ συμβολίσῃ τὴν πλοῦσια πνευματικὴ του καρποφορία γιὰ νὰ ἐμφανιστῇ μπροστά στὸν Οὐράνιο Πατέρα μὲ γεμάτα τὰ χέρια του. Κέρδισε μιά πλοῦσια καρποφορία.

Πάρα πολλοὶ λυτρωμένοι, τὴν ἡμέρα ἐκείνη τῆς δόξης, θὰ σταθοῦν ὀλόγυρα στό "Θεῖο", καρπὸς τῆς δικῆς του διακονίας. Καὶ θάναυ ὅλοι τοῦτοι ἢ "χαρά καὶ ὁ στέφανός" του.

Μία ἀπὸ τίς πολλές ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ μέσα στό Λόγο τῆς Ζωῆς εἶναι ὅτι: "οἱ συνετοὶ θέλουσιν ἐκλάμψει ὡς ἡ λαμπρότης τοῦ στερεώματος καὶ οἱ ἐπιστρέψαντες πολλοὺς εἰς δικαιοσύνην ὡς οἱ ἀστέρες εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων". Εὐλογημένε "Θεῖε", εἶσαι ἀξιοζήλευτος. Ἡ ὑπόσχεσις αὐτὴ ἀρμόζει στή δική σου ζωὴ· σοῦ ἀνήκει.

Ὅμως ἡ χάρι καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Κυρίου καὶ μὲ ἄλλους ἀκόμα τρόπους δεῖχθηκε στό "Θεῖο".

Τοῦ χάρισε μιά πνευματικὴ σύντροφο καὶ τοὺς ἀξίωσε μαζί νὰ ἐργασθοῦν στὸν ἀμπελῶνα Του καὶ μαζί νὰ δοξάσουν τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου.

Ἀκόμα τοῦ χάρισε μιά μεγάλη πνευματικὴ οἰκογένεια, τὴν ἐκκλησία, καρπὸ τῆς δικῆς του προσευχῆς καὶ διακονίας, πού τὸν ἀγαποῦσε, τὸν τιμοῦσε καὶ πού ποτέ ἡ προσωπικότητά του δέν θὰ σβύσῃ ἀπὸ τὴν καρδιά της. Ὁ "Θεῖος" εἶχε μιά ἐπιθυμία. Ὁ Κύριος νὰ τοῦ κάνῃ τὴν ἔνδοξη τιμὴ, εἴτε κατὰ τὴν ἀρπαγὴ εἴτε πρὶν ἀπ' αὐτήν, νὰ τὸν πάρῃ, ἐνῶ θὰ Τον ὑπηρετοῦσε. Κι ἐκεῖνος ἐξεπλήρωσε αὐτὴ του τὴν ἐπιθυμία. Ἰστερα ἀπὸ μιά πολυετὴ ἀφιέρωσι καὶ ὑπηρεσία στή δόξα τοῦ ὀνόματός Του, τὸν πῆρε ἀκριβῶς ἐπάνω στήν πρώτη γραμμὴ τῆς ὑπηρεσίας· τὴ στιγ-

μή πού ἐπραγματεύετο τὰ τάλαντα πού ἐκεῖνος τοῦ ἐχάρισε. Κατά τήν ὁδηγία Του ἕνα μέρος τό κατέθεσε στήν Τράπεζα. Τό παρέδιδε στούς τραπεζίτες γιά νά τό πραγματευτοῦν καί ἐκεῖνοι μέ τή σειρά τους καί νά καρποφορήσουν.

Ἀκόμα πρὶν τόν φέρει στήν παρουσία Του, τόν προετοίμασε γιά νά ἐμφανιστῆ μπροστά Του. Τόν ἀποξένωσε μιά περίοδο ἀπό τὰ πράγματα αὐτῆς τῆς ζωῆς κι' ἀπό κάθε ἐνασχόλησι, στήν ἔρημο τοῦ Σουνίου, καί ἐκεῖ μαζί μέ ἄλλους ἀδελφούς σ' ἕνα περιβάλλον πού τό ἐπεσκίαζε τό Ἅγιο Πνεῦμα, μέσα σ' ἕνα πνευματικό λουτρό ἀπό ἀξιόλογες καί εὐλογημένες μελέτες ἀπό τόν Λιόνιο Λόγο τοῦ Θεοῦ, πραγματοποιήθηκε μιά πνευματική ὀλοκλήρωσις, μιά τελείωσις τῆς πνευματικῆς προσωπικότητος, τέτοια, πού ὁ γεμάτος ἀγάπη Πατέρας ἔκρινε πώς ἤρθε ἡ στιγμή νά μή τόν ἀφήσῃ νά ξαναγυρίσῃ πίσω ἀλλά ἀπό κεῖ νά τόν μεταστήσῃ στήν παρουσία Του. Χάρις ἐπίσης ἦταν καί τό ὅτι ὅταν ὁ Κύριος τόν ἐκάλεσε περιστοιχιζόταν ἀπό τόσα ἀγαπητά πρόσωπα καί ἀπό τόσους συνδούλους καί συνεργούς του. Μά κι' ἀκόμα, ἔστω κι' ἂν ἐμεῖς δέν μπορούμε νά καταλάβουμε, γιατί ὁ Θεός δέν τόν ἄφησε περισσότερο ἀνάμεσα μας γιά νά ὑπηρετῇ τήν ἐκκλησία τοῦ Κυρίου, ἴσως, γιατί ἡ ἀγάπη τοῦ Πατέρα νά μήν ἤθελε, μιά προσωπικότητα μέ ὀλοκληρωμένη πνευματική δραστηριότητα νά τήν ἀφήσῃ νά ὑποχωρήσῃ στό πέρασμα τοῦ φθοροποιῦ χρόνου στήν πρόοδον τῆς σωματικῆς ἡλικίας, καί προτίμησε νά τόν πάρῃ τῇ στιγμῇ τῆς πνευματικῆς του δραστηριότητος γιά νά τόν ἀφήσῃ ἔτσι ἐντυπωμένο στή μνήμη μας.

Ἀνεξιχνίαστοι εἶναι αἱ βουλαί τοῦ Κυρίου. Ἐκεῖνος ἔκρινε ὅτι αὐτή ἦταν ἡ κατάλληλη ὥρα. Ὁ καρπός εἶχε ὀριμάσει καί γιά τοῦτο ἄπλωσε τό χέρι Του νά τόν συλλέξῃ στήν ἀποθήκη Του.

"Πολύτιμος ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ".

Πολύτιμος, γιατί ὁ ἴδιος τούς συλλέγει γιά νά τούς φέρῃ στήν παρου-

ἽΩραίοι ἼΑνθρωποι

σία Του. Κι' ὁ ἀγαπημένος μας "Θεῖος", ὅταν δέχτηκε τήν πρόσκλησι, ἐμπιστευμένος σ' Ἐκεῖνον κατηφόρισε χωρίς φόβο τήν κοιλάδα πού τή σκιάζει ὁ θάνατος. Μά δέν ἔμεινε ἐκεῖ, γιατί γιά τόν πιστό δέν ὑπάρχει θάνατος. Ὁ Χριστός τόν κατήργησε γιατί ἀναστήθηκε θριαμβευτής κατά τοῦ θανάτου. Κι' αὐτή τή θριαμβευτική νίκη τήν χαρίζει σέ ὅποιον πιστέψη στό λυτρωτικό Του ἔργο καί τόν δεχτῆ ὡς ἀτομικό του Σωτῆρα. Ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ γκρέμισε τά κάστρα τοῦ ἸΑδῆ καί τοῦ θανάτου καί ἄνοιξε τό δρόμο γιά τόν οὐρανό. Γέμισε τίς καρδιές μας μέ τήν ἐλπίδα τῆς αἰωνίου ζωῆς. "Πόσον πολύτιμον εἶναι τό ἔλεός σου, Θεέ, διά τοῦτο οἱ υἱοί τῶν ἀνθρώπων θέλουν ἐλπίζει ἐπί τήν σκιάν τῶν περὺγων σου". (Ψλμ.36/7)

Κι' ὁ "Θεῖος" πέρασε στήν κοιλάδα τοῦ θανάτου γιά νά πάη νά συναντήσῃ στόν οὐρανό Ἐκεῖνον πού ἐδῶ κάτω ἀγάπησε μέ ὅλη τή δύναμι τῆς καρδιάς του καί τόν ὑπηρετήσε μέ ἀφοσίωσι.

Φεύγοντας μᾶς ἄφησε μιά τελευταία φροντίδα γιά κείνον. Τό σκῆνωμά του, νά τό ἀποθέσωμε στή γῆ.

Ἐκεῖνος τώρα ζῆ στή φωτεινή χώρα τοῦ οὐρανοῦ, στήν παρουσία καί στή χαρά τοῦ Κυρίου του. Στούς οὐράνιους θόλους, μαζί μέ ἄλλους λυτρωμένους, σέ χορούς, ψάλλει τήν νέαν ὠδήν.

Ἐφυγε γιά τή δόξα καί τήν αἰώνια χαρά καί εὐτυχία.

Ἐφυγε. Μά ἄφησε πίσω του, σέ ὅλους μας μιά πολύ βαρειά κληρονομιά.

Τό παράδειγμα τῆς ζωῆς του, τήν ἀπλότητα τῆς ζωῆς του, τή μεγάλη καρτερία του, τήν πίστι του, τήν ἀφιέρωσί του, τήν ὑπηρετικότητά του, τή μεγάλη ἀγάπη του, κι' ἀκόμα τί ὁ Θεός μπορεῖ νά κάνῃ στή ζωή τοῦ καθενός μας ἄν, ὅπως καί κείνος, ἀνεπιφύλακτα παραδώσωμε τή ζωή μας στά χέρια τοῦ Λυτρωτῆ Χριστοῦ γιά νά τήν ὀδηγήσῃ Ἐκεῖνος.

Εὐχόμεθα νά κρατήσωμε τήν κληρονομιά. Νά μή προτάξωμε τούς ἑαυτούς μας μέσα στήν ἀδελφότητα, στήν ἐκκλησία, τή Νύμφη τοῦ Κυρίου, ἀλλά ταπεινά σάν ἐλάχιστοι ἀδελφοί νά διακονήσωμε, ὅπως ἐκεῖνος, μέ τή δύναμι τοῦ Κυρίου.

... PER INTERVALLA LACRIMARUM...

(Μνηῆμες καὶ στοχασμοὶ στὴν ἀνάπαυλα τῶν δακρῦων)

Μ. ΘΑΒΩΡΠΗΤΗ

Αποβραδὶς, ἕνα τηλεφῶνημα εἶχε βουβάνει τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Ἀσπιτιοῦ. Ἡ εἶδηση ὅτι ὁ **Κώστας Μεταλληνός** πέθανε, δὴμιούργησε κατάθλιψη. Τὸ βράδι ξύπνησα πολλές φορές κι' ἔμεινα βυθισμένος σέ σκέψεις.

Τὸ πρωῒ τῆς Πέμπτης (24-1-63), πού θά γινόταν ἡ κηδεῖα, βρισκόμουν ἀρκετά νωρίς στὴν αἴθουσα τῆς ὁδοῦ Ἀλκιβιάδου. Ὅταν μπῆκα στό προαύλιο, μέ σταμάτησε τὸ πλῆθος τῶν στεφανιῶν πού, μέ τὰ κοντάρια τους στημένα ὄρθια, εἶχαν σκεπάσει ὀλόγυρα τοὺς τοίχους. Οἱ μὴ κορδέλλες μέ τὰ χρυσᾶ γράμματα χτυποῦσαν ἔντονα στό μάτι καὶ πάρ' ὄλο τὸ κρῦο καὶ τὰ χιόνια σ' ἐρέθιζαν νά πλησιάσῃς καὶ νά διαβάσῃς. Διάβασα τίς ἐπιγραφές ὄλων τῶν στεφανιῶν. Ἦταν συγκινητικὴ ἡ πλημμύρα τῶν αἰσθημάτων ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ, πού μιά νότα τους συμπυκνωμένη σ' ἕνα χωρίο τῆς Γραφῆς ταίριαζε στόν χαρακτήρα τοῦ κάθε θαυμαστῆ στή σχέση του μέ τόν προσφιλῆ νεκρό.

Ἄρχισε ἡ νεκρώσιμη ἀκολουθία καὶ μίλησαν ὁ αἰδ. κ. Μ. Κυριακάκης, ποιμὴν τῆς Ἀ' Ἑλλ. Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας Ἀθηνῶν ὁ κ. Β. Κατσάρκας, ἐκπρόσωπος τῆς Ἐλευθέρας Εὐαγγ. Ἐκκλ. Θεσσαλίας, ὁ κ. Κ. Χοντρογιάννης, τῆς Ἐλευθέρας Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας Λιπασμάτων καὶ ὁ δικηγόρος κ. Θ. Καρμπώνης.

Ὁ πρῶτος ὁμιλητῆς μοῦ θύμισε μιά συνάντησή πού εἶχα μαζί του πρὶν 32 χρόνια! Ἐκεῖνο τὸ πρωῒνό, μιᾶς γιορτῆς πού ἐγὼ δέν εἶχα σχο-

λειο κι' εκείνος γραφεΐο, μου εἶχε πει: "Ἐλα νά πάμε νά δοῦμε τό Μεταλληνό στό σπίτι του· θά εὐχαριστηθῆς πολύ· εἶναι σά νά θρίσκεσαι στόν οὐρανό!..."

Ἡ κ. Κυριακάκης μοῦ ἔδωσε τήν ἐντύπωση ὅτι καί σήμερα μίλησε μέ τήν ἴδια ἀγάπη καί τόν ἴδιο νεανικό ἐνθουσιασμό γιά τήν πνευματικότητα τοῦ μεταστάντος. Νόμιζα ὅτι μέ τήν σημερινή του ὁμιλία μέ ξαναπροσκαλοῦσε σέ μιά καινούργια ἐπίσκεψη, πού κατά κάποιον παράδοξο τρόπο πραγματοποιοῦταν τήν ἴδια τή στιγμή σ' ἓνα μεταφυσικό περιβάλλον.

Ἡ ὁμιλητής μεταξύ ἄλλων εἶπε καί τό ἑξῆς:

"Ἡ Κωνσταντῖνος Μεταλληνός ἄν καί ἀποθανών ἔτι λαλεῖ!..." Τήν ἴδια φράση ἐπανέλαβαν καί οἱ ἄλλοι ὁμιληταί. Ὅσοι θυμῆθηκαν τό σχετικό χωρίο ἀπό τήν πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολή, θά νόμισαν, ἴσως, ὅτι ἡ φράση αὐτή τοῦ ὁμιλητοῦ ἦταν ἀπλῶς ἓνα ἐπιτυχημένο δάνειο ἀπό τήν Κ. Διαθήκη, κατάλληλο γιά τήν περίσταση. Μά, ὄχι! Δέν ἦταν οὔτε δάνειο, οὔτε κάποιον σχῆμα πού τό ἐπέβαλε ἡ μνήμη ἢ ἡ ρητορική· ἦταν ὑποβολή, μιά ἀναπόδραστη ὑποβολή πού δέχονταν οἱ ὁμιληταί ἀπό τόν ζωϊκό μαγνητισμό πού ἐξέπεμπαν τά ἠλεκτρισμένα πνεύματα τῶν ἀκροατῶν, καθηλωμένα καθὼς ἦσαν ἀπό τό ἀόρατο φάσμα τῆς παρουσίας τοῦ μεταστάντος. Ἦταν διάχυτος στήν ἀτμόσφαιρα ἓνας μυστηριώδης πέπλος ἀόρατης παρουσίας, ἀναλύομενης σέ χίλιες δύο μῆνες πού συνεῖχαν τίς ψυχές τῶν παρισταμένων. Ἄλλων τό πνεῦμα ἐβυθίζετο σέ στοχασμούς καί ἄλλων τά αἰσθήματα ἀναλύονταν σέ συγκρατούμενες ἐκρήξεις λυγμῶν.

Μοῦ ἔτυχε πολλές φορές νά συγκινηθῶ σέ παρόμοιες στιγμές. Ἀλλά ἡ σημερινή περίσταση προξενοῦσε κάτι τό ἄγνωστο στήν ἐμπειρία τοῦ αἰσθηματικοῦ μου κόσμου. Ἀληθινά, ὁ Κ. Μεταλληνός μιλοῦσε πῶς ἔντονα μέ τή νεκρική του σιγή. Ἐνωθα ὅτι τό διάχυτο ὄραμα τῆς ἀό-

ἽΩραίοι ἽΑνθρώποι

ρατης παρουσίας του σάν ἕνα πνευματικό ἀμάλγαμα μυστηριώδους φάσματος ἐπώαζε ἐκείνη τή στιγμή ὅλων τίς σκέψεις καί τά αἰσθήματα.

ἽΆλλοι ἕΐσαν βυθισμένοι σέ μιὰ πικρή κι' ἀναπάντεχα ἐκστατική συλλογή· ἅλλοι ἕνωσαν νά κυλᾶ πικρό τό δάκρυ ἀπό τίς κόγχες τῶν ματιῶν τους κι' ἕΐσαν ἕκανοποιημένοι πού κατώρθωναν νά συγκρατοῦν τούς λυγμούς των μέ ἕρημία.

ἽἩ αἶθουσα ἕΐταν κατάμεστη. ἽΟρθιοι παντοῦ· στούς διαδρόμους καί στίς σκάλες, στόν ἐξώστη καί στήν αὐλή· ἀκόμα ἕΞω στό δρόμο καί τά πεζοδρόμια. ἽΌλος αὐτός ὁ λαός ἕΐταν καθηλωμένος, ὅχι τόσο ἀπό θλίψη, ὅσο ἀπό μιὰ πρωτόγνωρη γιά τήν πνευματική καί αἰσθηματική του ζωή ἕκσταση!

ἽΌλοι ἕνωσαν ὅτι θά'ταν ἀσέβεια, ἅν ἅφηναν νά τούς νικήσουν οἱ λυγμοί. Σέ κάποια στιγμή μερικοί ἀπό τούς τελευταίους στήν αἶθουσα πού στέκονταν ὄρθιοι, δέν μπόρεσαν νά κρατηθοῦν καί ἅρχισαν νά παρασύρωνται ἀπό τούς λυγμούς των. Μά... σῶπασαν ἀμέσως μ' ἕνα θελημένο ρόγχο, πού κατάπτε καί δάκρυα καί λυγμούς.

Μέσα στήν ἕιερή ἐκείνη συγκίνηση τοῦ ἕκκλησιάσματος κάτι τό ἕρωϊκό ἀντιμαχόταν τό "Κέντρον" τοῦ θανάτου. ἽΉταν ἕ χορωδία!

ἽἩ χορωδία τῆς ἽΕλευθέρας Εὐαγγελικῆς ἽΕκκλησίας πού σέ τόνο "sotto voce", ἕδινε τήν ἐντύπωση ὅτι ἕνας ἀπόκοσμος ἀγγελικός ψαλμός κανοναρχοῦσε τή θλίψη καί τήν ἕκσταση τοῦ ἕκκλησιάσματος ἀπό τό ὑπερέραν.

ἽΟ Μεταλληγός πού ἕμφορεῖτο μέ τήν αἰσθαντικότητα τοῦ ἽΕπτανήσιου, ἐπλαισιώνετο στήν ἕξοδό του ἀπό τόν κόσμον αὐτό μέ τήν ἅρχιτεκτονική τοῦ ἕγχου τῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς, πού ἕΐταν μιὰ πολύ ταιριασμένη νότα στή ζωντάνια τῆς Νεοελληνικῆς Μεταρρύθμισης πού ἀντιπροσώπευσε πάνω ἀπό 50 χρόνια.

ἽΉσαν στιγμές πού νόμιζε κανείς ὅτι δέν μιλοῦν ἅλλοι, ἀλλά ὁ ἕϊδιος ὁ

Κ. Μεταλληνός.

Κανένα ἐγκώμιο δέν ἦταν ὑπερβολικό, γιατί κανείς δέν ἐνιωθε τήν ἀπουσία του.

"Όταν κάποιος ἀπ' τούς ὁμιλητάς τέντωσε τό χέρι του δείχνοντας καί εἶπε "ἐδῶ βρίσκεται τό σκήνωμά του, ὄχι ὁ ἴδιος", τότε γιά πρώτη φορά μοῦ ἔκανε αἴσθησι τό φέρετρο. Μοῦ φάνηκε ὅτι τή στιγμή ἐκείνη τό πρωτόβλεπα. Ἴσως τό ἴδιο συνέβη καί σέ ἄλλους, γιατί ἄκουσα μιά κυρία πού καθόταν ἐκεῖ κοντά, νά σκύβη διακριτικά καί νά ψιθυρίζη: "Α! ἐκεῖ τόν ἔχουνε; ..."

Τόσο λίγο ἦταν τό ἐνδιαφέρον, ὅσων ἔτρεξαν στήν αἴθουσα τῆς ὁδοῦ Ἀλκιβιάδου, νά παραστοῦν σέ ξόδι!

"**Ο Μεταλληνός** δέν πέθανε!" εἶπε ἕνας ἄλλος ὁμιλητής. Κι' αὐτό ἦταν ἀλήθεια. Ἐνῶ ἔβλεπα τούς ὁμιλητάς πού μιλοῦσαν, εἶχα τήν ἐντύπωση ὅτι ἡ φωνή τους ἦταν "ντουμπλαρισμένη" μέ τήν φωνή τοῦ Μεταλληνοῦ. Τό φαινόμενο μοῦ θύμιζε περίπτωση ραδιοφώνου, στό ὁποῖο μιᾶ μιά ξένη προσωπικότης· κι ἐνῶ ὁ λόγος συνεχίζεται, σιγά σιγά σβήνει γιά ν' ἀρχίση ν' ἀκούεται ἡ φωνή τοῦ μεταφραστοῦ.

Κάτι τέτοιο νόμιζες πώς συμβαίνει καί τώρα, μέ τή διαφορά πώς ἡ φωνή πού ἔσβηνε ἦταν τῶν ἐγκωμιατῶν.

Ἐνῶ αὐτοί ἐξακολουθοῦσαν νά μιλοῦν, ἡ φαντασία τῶν ἀκροατῶν ἔβλεπε ὁλόσωμο τόν **Κώστα Μεταλληνό** νά βροντοφωνῇ τήν πρόσκληση στό λυτρωτικό σχέδιο τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ καί στήν Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ!

Δυό μέρες μετά, συνάντησα φίλο μου θεολόγο, ἀπόφοιτο τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Μοῦ ἔλεγε ὅτι ἂν καί δέν πληροφορήθηκε ἐγκαίρως τό γεγονός καί δέν παρευρέθη στήν κηδεῖα, ὅταν ἔμαθε τό θάνατο τοῦ Μεταλληνοῦ, ὁ ὕπνος του τό βράδι ἐκεῖνο δέν ἦταν ἤρεμος ὅπως πάντα, γιατί διαρκῶς τόν σκεπτόταν. Καί πρόσθεσε

Ὠραῖοι Ἄνθρωποι

χαρακτηριστικά: "Αναμφισβήτητα ἡ Ἑλλάδα ἔχασε τὸν μεγαλύτερο ἱεροκήρυκα τοῦ αἰῶνος, γιατί ἦταν ἀπὸ ἐκείνους πού δέν παρουσιάζουν τὸ Θεό σά τιμωρό καί ἐκδικητή. Οἱ ἀκροαταί τοῦ Κ. Μεταλληνοῦ ἔπαιρναν πνευματικό ὄξυγόνο καί ἔφευγαν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία πού κήρυττε μέ ἀνανεωμένες τίς ψυχικές των δυνάμεις, ἱκανοί νά συνεχίσουν τὴν πορεία τους στή ζωὴ μέ αἰσιοδοξία".

"Ὅταν οἱ ὁμιληταί τελείωσαν τοὺς λόγους των, καί τὸ ἐκκλησίασμα σηκώθηκε νά συνοδεύσῃ τὴν ἐκφορά, ὅλος ὁ λαός, ἔμοιαζε μέ ἄνθρώπους χωρὶς μιλιὰ. Ἀντάλλαζαν χειραψίες, βλέπονταν στά μάτια μεταξύ τους, ἀλλά δέν μπορούσαν ν' ἀρθρώσουν λέξη.

Θυμήθηκα τὴ Δόμνα. Τὴ μεγάλη μοιρολογίστρα, πού ἐνῶ ἦταν εὐφάνταστη καί λαλίστατη στῶν ξένων τίς κηδεῖες, αὐτοσχεδιάζοντας καί ψέλνοντας τὰ μοιρολόγια, ὅταν πέθανε τὸ παιδί της, δέν μπόρεσε ν' ἀρθρώσῃ λέξη, οὔτε καί νά δακρῦσῃ. Κράτησε τὸ παιδί της δύο μέρες ἄταφο, μά τοῦ κάκου· λογισμοί καί αἰσθήματα εἶχαν στερέψει.

"Ἔτσι ἐγίνε καί σήμερα· ἡ γύρω σιωπὴ ἦταν μιὰ εὐγλωττὴ κατάπληξη. Τὸ λαλίστατο ἐκεῖνο ἀκροατήριο, πού μετὰ ἀπὸ κάθε κήρυγμα σκόρπαγε σάν μελίσι καί πολυθόρυβο σέ μικροπαρέες συζητοῦσε, σήμερα ἔμενε τελείως ἄφωνο.

"Ἡ κοσμοπλήμμυρα ἐκείνη τῶν φίλων, τῶν ἀκροατῶν, τῶν θαυμαστῶν καί προπαντός τῶν πνευματικῶν παιδιῶν τοῦ Κωνσταντίνου Μεταλληνοῦ σάν νά ἤθελε ὡς ἓνας ἄνθρωπος, μέ βουβὴ παντομίμα, νά δώσῃ νά καταλάβῃ ὁ κόσμος τὴν μεγάλη του ἀπορία: "Εἶναι δυνατόν, τέτοιοι ἄνθρωποι νά πεθαίνουν;..."

Καί πάλι σέ μια ἀνάπαυλα τῆς κατάπληξῆς του ἐκείνης, μέ μιάν ἄλλου εἶδους κίνηση, βουβὴ πάλι παντομίμα, ἀπηχοῦσε τοὺς Γραφικούς στίχους:

Ὡ δόξα τοῦ Ἰσραήλ,
ἐπὶ τοὺς ὑψηλοὺς τόπους σου κατηκοντισμένη!
Πῶς ἔπεσαν οἱ δυνατοί!... " (Σαμουήλ Β' 1: 19)

Τὰ αὐτοκίνητα ξεκίνησαν καὶ ὅσοι γυρίσαμε στίς δουλειές μας, περπατούσαμε μ' ἓνα ἀνάλαφρο βηματισμό, λές καί μᾶς φτέρωνε μυστική ἀπαγγελία Δαβιδικοῦ Ψαλμοῦ σέ αὐτοσχέδια παραλλαγή τῆς Καινῆς Διαθήκης"

... Πύλαι τοῦ Οὐρανοῦ, ὑψώθητε!
ὑψώθητε θύραι αἰώνιοι,
διότι εἰσέρχεται ὁ πιστός
εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου του!..."

ἼΕκείνοι πού φεύγουν

ΚΩΣΤΑΣ ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ

X. ΚΑΡΤΕΡΟΥΑΗ

Εἰς τήν ἱστορίαν τῆς ἼΕλευθέρας Εὐαγγελικῆς ἼΕκκλησίας ἡ Εἰκοστή δευτέρα ἼΙανουαρίου 1963 θά ἀποτελέσῃ ἕνα σταθμόν. Εἶναι ἡ ἡμέρα κατὰ τήν ὁποίαν ὁ Θεός τόν ἐκάλεσε κοντά του τόσο ἡρεμα, σέ πέντε λεπτά τῆς ὥρας, μέ τήν τρυφερότητα μιᾶς μητέρας πού παίρνει στήν ἀγκαλιά της τό παιδί της.

Τήν ἡμέρα τῆς κηδείας οἱ τέσσαρες ἀγαπητοί ὁμιληταί, μᾶς θύμισαν ὁ καθένας τους μιᾶ πλευρά ἀπό τήν ζωήν τοῦ εὐλογημένου αὐτοῦ ἀνθρώπου. Τῇ ἀληθείᾳ ἡ βιογραφία αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι λίαν ἐνδιαφέρουσα. Κάποια μέρα θά γραφτῆ πιστεῶ μίᾳ πλήρης κατὰ τό μᾶλλον καί ἤττον μελέτη τῆς ἐπιδράσεως τήν ὁποίαν εἶχε ἡ ζωή τοῦ **Κ. Μεταλληνοῦ** εἰς τήν Εὐαγγελικὴν Κίνησιν ἐν ἼΕλλάδι.

Εἶναι ἀληθές ὅτι οἱ βιογραφίες, οἱ πανηγυρικοὶ λόγοι δέν προσιδιάζουν εἰς τά αἰσθήματα τά ὁποῖα εἶχε ὅταν ζοῦσε ὁ ἐκλιπών οὔτε καί εἰς τά ἰδικά μας. ἼΗμεῖς οἱ καλλίτεροι ἢ οἱ χειρότεροι δέν ἔχουμε ἄλλην καύχησιν καί ἄλλο θάρρος ἀπό τήν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἀπό τόν Σταυρόν τοῦ ἼΙησοῦ Χριστοῦ. Εἶναι βαθεῖᾳ, ἐνσυνείδητος καί εἰλικρινῆς ἡ ὁμολογία μας ὅτι "Κατὰ χάριν Θεοῦ εἶμεθα ὅ,τι εἶμεθα".

Παρά ταῦτα αἰσθανόμεθα εὐχάριστον καθῆκον, ὅσοι εἶμεθα μάρτυρες τῆς ζωῆς του νά σημειώσωμεν μερικά ἀπό τά χαρακτηριστικά τῆς ζωῆς του.

Δέν ξεύρω εάν καί τί τοῦ ἐκόστισε στήν ψυχή του ἡ διακοπή τῶν σχέσεων μετά τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησίας, εἰς τήν ὁποίαν ἐγεννήθη. "Ἐφυγα, μοῦ ἔλεγε, διότι δέν μπορούσα νά ἐργασθῶ ἐλεύθερα, δέν μπορούσα νά κηρύξω τήν ἀλήθειαν καί μόνον τήν ἀλήθειαν τῆς κατά χάριν σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου διά τῆς πίστεως εἰς τό λυτρωτικόν ἔργον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ". Ἐπίστευε βαθιά, ὀλοψυχα, εἰς τήν ἀλήθειαν ταύτην καί τήν ὑπηρετήσε πιστά ἀφ' ἧς στιγμῆς αὕτη κατέλαβε τήν ψυχή του.

Ἐκτοτε ἡ σταθερότης του εἰς τάς ἀρχάς καί τάς πεποιθήσεις πού εἶχαν ἐνωρίς καταλάβει τήν ψυχή του δέν ἐκάμφθη.

Μερικοί τυφλωμένοι ἀπό φανατισμό καί προκατάληψι τόν ἔλεγαν αἵρετικό. Ἄλλ' εἶναι αἵρεσις τό νά μή δεχόμεθα ἄλλο τι ἐκτός ἀπό τόν γραπτόν Λόγον τοῦ Θεοῦ, τήν Ἁγίαν Γραφήν καί τόν Υἱόν τοῦ Θεοῦ Ἰησοῦν Χριστόν ὑπεράνω παντός ἄλλου ὡς μοναδικόν Σωτήρα;

Ἡ πίστις τοῦ **Κ. Μεταλληνοῦ** δέν ἦτο ἀκαθόριστη σέ μιά θρησκεία καμωμένη ἀπό ὑποθέσεις φιλοσοφικές, ἀλλά ἦταν ἡ ὀλοψυχη ἀποδοχῆ κάθε ἀλήθειας τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί ἡ ἀνεπιφύλακτη ὑπηρεσία διά τήν διάδοσιν τῆς ἀληθείας ταύτης.

Ὁ Θεός τόν εἶχε προικίσει μέ πολλά χαρίσματα. Τά τάλαντα τά ὁποῖα τοῦ ἔδωσεν ὁ Κύριος τά ἀξιοποίησε εἰς τήν ὑπηρεσία Του. Ὅσο περνοῦσαν τά χρόνια τόσο ὁ ἐσωτερικός ἀνθρωπος ἀνενεοῦτο. Ἐν τῇ συνεχεῖ ἀσκήσει τῶν χαρισμάτων τῆς ἀγάπης, τῆς προσευχῆς, τῆς πίστεως καί ὄλων ὅσα πηγάζουν ἐκ τούτων, ἔβλεπε τό μυστικό τῆς πορείας πρὸς τά ἔμπρός, τό μυστικόν τῆς πνευματικῆς ὀλοκληρώσεως.

Ἦταν ἀνθρωπος προσευχῆς τήν ὁποίαν ζοῦσε καί ἐκήρυττε ὡς τό πιό ἀποτελεσματικό μέσο λυτρωμοῦ τῆς ψυχῆς ἀπό τοὺς δεσμούς πού δημιουργοῦν οἱ γήινες ἐπιθυμίαι. Μέ τήν προσευχή του ζητοῦσε νά ἐξιγνιάσῃ τήν ἀπεραντοσύνη τῶν οὐρανῶν πού μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκρυβαν τό μυστικό τῆς αἰωνιότητος. Χάρις εἰς τήν προσευχή

ἽΩραιὸι ἸΑνθρωποι

ἡ συνεχὴς πρόοδος τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ ἦτο πραγματικότης · "Εἰς τὰ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος" ἔτρεχε διὰ τὸ θραβεῖν τῆς ἄνω κλήσεως.

Ἦταν μελετητῆς τῆς ἸΑγίας Γραφῆς. Χάρις σέ μιά ἀδιάκοπη καὶ καθημερινή μελέτη τῆς Βίβλου ἦτο βαθύς γνώστης αὐτῆς καὶ ἦτο πάντοτε εἰς θέσιν νά συσχετίζη κατὰ τέτοιον βαθύν καὶ ἀβίαστον τρόπον τὰς διαφόρους διακηρύξεις τῆς Γραφῆς, ὥστε ἐν τῇ γραφικῇ ἀναλύσει νά διαλάμπη εὐκόλως ἡ ἀλήθεια. Δέν ἀγαποῦσε τοὺς "συγχρονισμούς", τοὺς "νεωτερισμούς", τοὺς "ὀρθολογισμούς" τίς "εἰσαγωγές ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ" εἰς τὰς θρησκευτικὰς του πεποιθήσεις. Πάντοτε μέ τῇ Γραφῇ στό χέρι ζητοῦσε ἀπ' αὐτῆ νά βρῆ ὁδηγία στὰ διάφορα ζητήματα πού παρουσιάζοντο στήν ἐκκλησία ἢ στὰ διάφορα πρόσωπα πού τοῦ ζητοῦσαν τή συμβουλή του.

"Ὅλη του ἡ προσπάθεια ἦταν νά ξαναζωντανέψη στή χώρα μας τήν ἀπλήν καὶ φωτεινὴν πίστιν τῶν ἡρώων τῆς μεταρρυθμίσεως οἵτινες δέν ἐπεδίωξαν νά εἰσαγάγουν κώδικας καλλιτέρων θρησκευτικῶν κανόνων, ἀλλά νά ὑψώσουν ὑψηλά τήν ἸΑγίαν Γραφήν καὶ τήν διὰ πίστεως σωτηρίαν εἰς τὸ λυτρωτικόν ἔργον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Προικισμένος μέ τὸ χάρισμα τοῦ λόγου καὶ τοῦ καλάμου ἡ θά ἐκήρυττε ἡ θά δίδασκε ἡ θά συνέγραφε.

Μέ τὰ κηρύγματα τὰ του ἤξευρε τὸ δρόμο πού φθάνει καὶ ἐγγίζει τίς καρδιές τῶν ἀκροατῶν· μυστικό πού ξεύρουν μόνον ὅσοι ἔχουν προσωπική πείρα αὐτοσυγκεντρώσεως καὶ ἐπικοινωνίας μέ τόν Θεόν. Τὰ κηρύγματά του, αἱ ἐπιστημονικαὶ διαλέξεις του, τὰ γραπτὰ του εὐρίσκοντο σέ παράλληλο πορεία μέ τήν ζωὴ του. "Ὅ,τι ἐκήρυττε τὸ ζοῦσε καὶ ὅ,τι ἐζοῦσε τὸ ἐκήρυττε. Δέν ὑπῆρχε ρῆγμα μεταξύ τῶν ὁμιλιῶν του καὶ τῆς ζωῆς του. Ἡ ἀφιέρωσίς του εἰς τόν Θεόν ἦτο πλήρης καὶ εἰλικρινής.

Ὡς ποιμὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἦτο πιστός καὶ εἰς τὰ με-

γάλα και εις τὰ μικρά καθήκοντά του. Ένα από τὰ μεγάλα του καθήκοντα ἔβλεπε τὴν συνεχῆ καλλιέργειαν τοῦ πνεύματος ἐκείνου καθ' ὃ ἡ Ἐκκλησία ἦτο μία οἰκογένεια ἐν Χριστῷ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ βασιλεύῃ μεταξύ τῶν μελῶν τῶν ἐκκλησιῶν. Ἡ ἐνότης τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν μελῶν τῶν ἐκκλησιῶν. Ἡ ἐνότης τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν μελῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἔπρεπε νὰ διατηρῆται ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ καὶ ὡς πηγὴ δυνάμεως καὶ εἰρήνης. Ζητοῦσε ἐπίμονα καὶ πρό παντός εὐκαιρίες πού θά ἦνωναν ὁμόψυχα ὅλους τοὺς ἐργαζομένους εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου, πού θά ἦνωναν τὰς θελήσεις των ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ, ἀφήνοντας ἐλευθερίαν ἐκδηλώσεως τῶν σκέψεών των ἐπὶ δευτερευόντων ζητημάτων. Αὐτό τό πνεῦμα μοῦ θυμίζει τό τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. "Φρονεῖτε τό αὐτό, ἔχοντες τὴν αὐτὴν ἀγάπην ὄντες ὁμόψυχοι καὶ ὁμόφρονες". Ὡς ἄνθρωπος διεκρίνετο γιά τὴν ἀπλότητά του καὶ ταπεινοφροσύνη του. Ἡ ἀπλότης δέν εἶναι κοινὴ φιλοδοξία. Τό μέγιστον πλῆθος τῶν ἀνθρώπων τὴν ἀποφεύγει ἐκ φόβου μήπως αὐτὴ ἡ ἀπλότης μειώσῃ τὴν ἀξία τους πού δίδουν μόνοι τους στόν ἑαυτό τους. Ἀλλά ἡ εὐγενικιά ἀπλότης τοῦ **Μεταλληγού** δέν εἶναι εὐκολο πρᾶγμα. Ὅσοι ἐδοκίμασαν νὰ τὴν ζήσουν ξέρον καλὰ πὼς εἶναι δύσκολο πρᾶγμα. ἡ ἀπλότης αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἦταν ἕνα σημάδι πραγματικοῦ μεγαλείου καὶ ἡ ἐγγύησις τῆς αὐθεντικότητός της· ἐπήγαξε ἀπό μία βαθειὰ ταπεινοφροσύνη. Ὁ ἄνθρωπος συνήθως ζητάει νὰ ἀποκτήσῃ τίτλους οἱ ὅποιοι θά τοῦ ἐξασφαλίσουν πολλές τιμὰς, ὄχι πάντοτε δικαίας, πολλάκις συμβατικές. Ὁ ἐκλιπὼν ποτέ δέν ζήτησε τιμές καὶ ἐπαίρους. Ἐβδελύσσετο τὴν ρεκλάμα. Εἶχε τὴν ἀπλότητα μικροῦ παιδιοῦ. Ἡ ψυχὴ του διατηροῦσε τὴν διαφάνειαν τῶν ψυχῶν τῶν μικρῶν παιδιῶν. Μποροῦσε ὅποιος τὸν ἐπλησίαζε νὰ τὸν διαβάσῃ μέχρι τοῦ βάθους του.

Στίς κοινωνικές του σχέσεις ἔθετε τό δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου νὰ διεκδικῆ σέ δευτερεύουσα θέσι, ἀπὸ τό καθήκον τοῦ νὰ προσφέρῃ ἀπό

Ὡραίοι Ἄνθρωποι

τόν ἑαυτό του ὅσο μπορεῖ περισσότερο. Ἦταν πάντοτε εὐδιάθετος καί πρόθυμος νά ὑπηρετήσῃ τήν ἀδελφότητα γιατί εὔρισκε ὅτι καμμία προσπάθεια δέν ἦταν κοπιαστική ὅταν ἐπρόκειτο νά κάμῃ σέ κάποιον καλό καί πρό παντός ὅταν ἐπρόκειτο νά δοξασθῇ τό ὄνομα τοῦ Κυρίου του. Ἔβλεπε πόσο μάταιη εἶναι ἡ ζωή ὅταν εἶναι ξένη πρὸς τήν ὠραιότητα τῆς διαχύτου καλωσύνης. Καί τήν ἀλήθεια αὐτή πού τοῦ φύτευσε στήν ψυχή του ὁ Χριστός τήν κράτησε ὡς ἱερὸν μυστικὸν καί τήν ἔζησε στήν ζωή του. Καί αὐτός ὁ τρόπος τῆς ζωῆς του τοῦ ἔδωκε κεκτημένον δικαίωμα νά εἶναι ἀγαπητός ἀπὸ κάθε ἓνα πού τόν ἐγνώρισε, καί τοῦ ἔδωκε τό προνόμιον τῆς δικαιοσύνης τῆς ζωῆς.

Τώρα τόν λόγον ἔχει ὁ δίκαιος Κριτής εἰς τόν Ὅποιον ἡ δόξα, ἡ τιμὴ καί ἡ λατρεία. Ἡμεῖς εὐγνωμόνες κρατοῦμε πάντοτε ζωηρῇ τήν γλυκειά καί ἀγαπητὴ ἀνάμνησί του μέχρις ὅτου τόν συναντήσωμεν.

ΚΩΣΤΑΣ ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ: "Ο ΦΙΛΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ"

ΘΑΝΟΥ ΚΑΡΜΠΙΟΝΗ

ΕΙΚΟΣΙ δύο του Γενάρη, του χίλια εννιακόσια εξήντα τρία. Η χειμωνιάτικη μέρα έκλεισε ανάμεσα στις άχρωμες ανταύγειες ενός γκριζου ουρανού κι' ενός ταραγμένου πελάγου. Και καθώς η νύχτα άπλωσε τό ζοφερό της πέπλο πάνω στο όμορφο άκρωτήριο, μιά καρδιά έπαψε νά πάλλη. "Ένας ανάλαφρος θόρυβος όμοιος μέ πέταγμα πουλιού πού βρίσκει τή λεφτεριά του ανάμεσα από τά πυκνόκλαδα του δάσους, πού τό μαγεύουν και ταυτόχρονα τό συγκρατούν, έτσι και η ψυχή... βρήκε τό δρόμο της ανάμεσα απ' τίς ήσυχες νυχτερινές εκτάσεις, ως τό λαμπρό και όλοφώτεινο θρόνο του Θεού.

Στό μικρό δωμάτιο, μαθητές και φίλοι συγκεντρωμένοι: Μιά μικρή κοινωνία αγάπης, τόσο αντιπροσωπευτική για την αγάπη της και τόσο αντιπροσωπευτική για την αλήθεια. Μιά κοινωνία, μικρογραφία εκείνης, πού για δεκαετίες όλόκληρες από όλη την Ελλάδα τον ακολούθησε και ποτίστηκε στανάματα της αλήθειας πού έρρεαν από τή δική του πηγή, αποτέλεσε τή στερνή συνοδεία, ως τά όρια του στενού παρόντος, ως τά άθέβαια σύνορα της αιωνιότητας. Τήν ιστορική ώρα όκτώ, του έλληνικού σούρουπου, δύο δάχτυλα, πού στις άκρες τους άστραφτε η φωτεινή μαρμαρυγή του υπερπέραν, έδρεψαν μέ περισσή αγάπη τον ώριμο καρπό, πού χρόνια τώρα είχαν έτοιμάσει.

Μιά φωνή πήγε ν' άκουσθῆ:

"Πάτερ μου, πάτερ μου. "Αμαξά του 'Ισραήλ και ίππικόν αὐτοῦ!"

ἽΩραῖοι ἽΑνθρωποὶ

Ἰλλά ἡ φωνή δέν ἡγήκε. Πνίγηκε ἐκεῖ, ὅπου οἱ πύλες τοῦ χρόνου σφά-
λισαν ἐρμητικά τήν κοινωνία τοῦ προσωρινοῦ μέ τίς ἀδέσμευτες ἐκτά-
σεις τοῦ ὑπερέραν.

ἽΠωσοῦποτε, ἡ καρδιά πού γιά μερικές δεκαετίες εἶχε γίνει ὁ στα-
θερός δέκτης τῶν μηνυμάτων ἑνός ἄλλου κόσμου, τόσο διάφορου ἀπό
τοῦτον πού οἱ ἄνθρωποι, ἀκόμα καί οἱ πιστοὶ συνήθως ζοῦνε, εἶχε παύσει
νά πάλλη. ἽΗ μεγάλη λάμπα τῆς ἽΕκκλησίας ἔσβυσε. ἽΟ μεγάλος κέ-
δος ξεριζώθηκε. ἽΟλοὶ ἔμειναν μέ τή συναίσθηση τοῦ μεγάλου τοῦ
ἀναναπλήρωτου κενοῦ. Γιατί ὁ **Κώστας Μεταλληγός**, πέρα ἀπό ὅσα
θά μπορούσε νά πῆ κανείς γι' αὐτόν, ὑπῆρξε μιά μεγάλη καρδιά, μιά
συντετριμμένη καρδιά. Μιά καρδιά πού εὐθυγράμμισε τόν ἑαυτό της, μέ
συνέπεια καί ἀπλότητα, μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Θυμᾶμαι κάποτε πού τόν συνήντησα. Πᾶνε λίγοι μῆνες πρῖν. ἽἮταν
ἀπό τίς ὑπέροχες ἐκεῖνες στιγμές πού ἄν καί ζώντας σ' ἑνα τόσο θορυ-
βώδη κόσμο, σάν κι' αὐτόν πού ζοῦμε, ὅμως ἔνοιθε μόνος, ἀνάμεσα
στούς θορύβους, μέ τόν Θεό του. Περπατοῦσε, τό κεφάλι σκυφτό ἐλαφρά
γέρνοντας στό δεξιό ὦμο. Σχεδόν λικνιζόταν, ὅπως οἱ πελώριες μαοῦνες
στά ἦσυχα λιμάνια. ἽἮταν βέβαιο πώς ἡρισκόταν τίς περισσότερες ὥρες
τῆς ζωῆς του, σιγομιλώντας μέ τόν Κύριό του καί παίρνοντας φωτεινές
ἀκτινοβολίες ἀπό τοῦς μυστικούς κόσμους τῆς ἀλήθειας πού σέ λίγο θά
ξέγυνε ὑπό μορφή διδασκαλίας ἡ ἐμπνεύσεων, σέ τόσες διψασμένες ψυ-
χές, πού ἀκούραστα τόν ἄκουγαν. Ἀπορροφημένος στό δικό του κόσμο
δέν ἔνωσε πού τόν πλησίασα. Ξαφνιάστηκε σέ λίγο στή φωνή μου.
"Θεῖε μου, τοῦ εἶπα, καμαρώνοντάς τον περπατᾶς σάν παπίτσα, μιά
ἐδῶ καί μιά ἐκεῖ. Μή γέρνεις τό κεφάλι τόσο..."

Μέ κύτταξε σάν νά προσγειωνόταν, ὕστερα ἀπό ἑνα ἀπόκοσμο φτε-
ρούγισμα σέ ἄλλους κόσμους, καί μέ ὕφος φιλοσοφημένο ἀπήντησε:

"Αρκεῖ τό πνεῦμα νά εἶναι εὐθύ... τά ἄλλα δέν ἔχουν σημασία!"

Καί ἦταν ἀλήθεια αὐτό. "Ὅ,τι μπορούσε νά δῆ κανεῖς στόν **Κώστα Μεταλληνό**, ἦταν κυρίως ἓνα πνεῦμα εὐθύ! Πνεῦμα εὐθύ μέ τούς γύρω του, πνεῦμα εὐθύ μέ τόν Θεό του. Τό τελευταῖο τοῦτο ὑπῆρξε ἡ βασική προϋπόθεση τῆς ζωῆς του. Τό θεμέλιο πάνω στό ὁποῖο οἰκοδόμησε τόν ἑαυτό του. Τό πρῖσμα ἀπό τό ὁποῖο μπορούσες νά δῆς καί νά νιώσης, ἂν ἤθελες, τή ζωή του.

Δέν ὑπῆρξε θεολόγος ὑπό τήν παραδεδεγμένη σημασία τῆς λέξεως, ἂν καί ἡ γνώση του γιά τό πρόσωπο τοῦ Θεοῦ καί τήν ἀλήθεια του ὑπῆρξε βαθύτατα θεολογική. Δέν δημιούργησε ποτέ ἓνα σύστημα θεολογικό. Δέν συνέγραψε καμμιά θεολογική πραγματεία μακρᾶς πνοῆς. Ἡ παραγωγή του ὑπῆρξε ἀποσπασματική. Καί μάταια θά προσπαθήσης νά βρῆς στό γραπτό ἔργο του συστηματική ταξινόμηση τῶν κλάδων τῆς θεολογικῆς ἀλήθειας κατὰ τό σύστημα τῆς παλιᾶς θεολογικῆς ἀλήθειας κατὰ τό σύστημα τῆς παλιᾶς θεολογικῆς διανοήσεως. Τό κοσμολογικό, ἀνακατεύεται συχνά μέ τίς δογματικές ἀλήθειες, κι' αὐτές μέ τίς ἠθικές καί σωτηριακές. Καί ὅλες μαζί διαπερνιῶνται καί περιβάλλονται, ὅπως ἡ ἀνάλαφρη ἀτμόσφαιρα ἓνα μαγευτικό τοπίο, ἀπό ἐσχατολογική ἐλπίδα. Ὁ **Κώστας Μεταλληνός**, δέν ὑπῆρξε ποτέ φορμαρισμένος θεολόγος. Ὑπῆρξε ὅμως βαθύτατος θεολογικός στοχαστής. Ἡ γιά νά ἐκφραστῶ καλύτερα ὑπῆρξε ἓνα πνεῦμα. Ἐνα εὐθύ πνεῦμα στή σχέση του, στή συνομιλία του, στή συναλλαγῆ του μέ τόν Θεό. Θά τοῦ ταίριαζε μᾶλλον ὁ,τι ἡ Βίβλος λέει γιά τόν Πατέρα τῆς πίστεως στήν Παλαιά Διαθήκη: "Φίλος Θεοῦ ἐκλήθη!"

Ἰδιαίτερη ἀδυναμία του εἶχε ν' ἀπευθυνθῆ σέ πνεύματα μορφομένα. Κι' αὐτό γιατί ὁ ἴδιος ὑπῆρξε ἓνα στοχαστικό ἀνήσυχο πνεῦμα. Ἡ πανεπιστημιακή του κατάρτιση στάθησαν τά μαθηματικά. Καί τό βλέπει

Ὁραῖοι Ἄνθρωποι

κανείς αὐτό στήν ὅλη τομή τῆς σκέψεώς του καί τοῦ λόγου του, πού διατηρεῖ στό βάθος τῆς τήν αὐστηρότητα τῆς μαθηματικῆς ἀποδείξεως. Καί συχνά τό ὕφος αὐτό ἔδινε στό λόγο του τήν τραχύτητα τῆς ἀπαρέγκλιτης λογικῆς συνέπειας μέ τήν ἐκ τῶν προτέρων προβολή, ἄς πούμε, τῆς προτάσεως πού ἔμελλε ν' ἀποδείξει. Ὅμως στό βάθος του ὑπῆρξε ἕνας μεγάλος ὁραματιστής, ἕνας ποιητής τοῦ λόγου καί τῆς ιδέας, ἕνας ἐλεύθερος στοχαστής. Οἱ ἀλήθειες κομμένες, ὀσμές τετραγωνικά, παρ' ὅλο τό σύμμικτο ἴσως θεολογικό τους ὕλικό, ἱκανοποιούσαν τόσο τόν ἀπλό ἄνθρωπο τοῦ λαοῦ, ὅσο καί τό στοχαστικό πνεῦμα. Ἀπόδειξη, ὅτι τό ἀκροατήριό του τό ἀπαρτίζανε πάντοτε ποικίλα πνεύματα.

Στό τέλος ὅμως ἐκεῖνοι πού τόν ἀκολουθοῦσαν ἦσαν, ὄχι τόσο διανοητικότητες, ὅσο πνεύματα πού ξεχώριζαν γιά τήν εὐθύτητά τους ἤ, καλύτερα, καρδιές ἀπό κάθε διανοητική σφαῖρα, ἀποφασισμένα νά περπατήσουν ταπεινά μέ τό Θεό τους.

Τό κέντρον τῆς θεολογικῆς του σκέψεως ὑπῆρξε τό Χριστολογικό, γιατί αὐτό ὑπῆρξε καί τό καθημερινό βίωμα τῆς πίστεώς του. Ἡ ἀσύγκριτη ἀλήθεια, ὅτι ὁ Θεός ἔστειλε ἀπό ἀγάπη γιά τό χαμένο πλάσμα τόν Μονογενῆ Υἱό Του, τό Alter Ego του, κατά μιά συνηθισμένη ἔκφρασή του ἢ τό ἀπαύγασμα τῆς Δόξης του (Βιβλική ἔκφραση πού τόσο ἀγαποῦσε νά ἐπαναλαμβάνη) καί ὅτι δι' αὐτοῦ ἔκαμε ἀποτελεσματική σωτηρία γιά κάθε ὑπαρξή πού θά δεχόταν νά συνδεθῇ μαζί του, ἀποτελοῦσε τό ὑπόβαθρο τῆς πνευματικῆς του πείρας, τά ἀνεξάντλητα κοιτάσματα τοῦ πνευματικοῦ του πλοῦτου, πού γλύκαιναν τήν ὑπαρξή του, πού φώτιζαν πλούτιζαν κι' ἐνέπνεαν τήν ιδέα του, πού μόρφωναν τό χαρακτήρα του.

Ἡ ταπεινότης Ἐκεῖνου νά συγκαταβῇ, νά ἔρθῃ στόν σταυρό γιά τήν φυγή του, τόν εἶχε οὐσιαστικά μορφώσει, ὥστε νά συγκαταβαίνει κι'

αυτός σέ κάθε αδυναμία, νά γίνεται άπαλός στους τρόπους, προσιτός στή συμπεριφορά, κυριολεκτικά άκακος, άληθινά μιά γλυκειά πνοή άνέμου πρός όλους, άκόμα και πρός εκείνους πού ήξερε πώς ή ευθύτητά τους δέν ήταν άληθινή. Πάντοτε ήλιπιζε στήν κατά κάποιον τρόπο, χάριτι Θεία, άφύπνιση τής ανθρωπίνης ψυχής.

Θυμάμαι κάποτε, όταν σκληρή Θεολογική μάχη δόθηκε για ουσιαστικά παρανοημένο θέμα, και μεγάλος θόρυβος συνετάραξε τήν Διεθνή αδελφότητα γύρω άπ' τό όνομά του, μέ άποτέλεσμα νά διαβληθής άδίκως, ειπε σ' ένα άπό τους πρωτοστάτες τής συγχύσεως: "Φίλε, μιά μάχη δόθηκε περί αγάπης, και σ' αυτήν... όλοι σας νικηθήκατε!" Η θέση του ήταν ή θέση τής αγάπης.

Γι' αυτό και τό κήρυγμά του στάθηκε, πάντοτε καθώς όρθά ειπώθηκε, ένας υπερβολικός τονισμός τής αγάπης και τής χάριτος του Θεού. Και άν αυτό θεωρήθηκε ποτέ άπό μερικούς αδυναμία, όμως άποδείχτηκε πώς υπήρξε τό μυστικό τής υπέροχης έλκτικής δυνάμεως του λόγου του. Γιατί τί άλλο είναι ό Θεός παρά αγάπη και τί ό κόσμος έχει σήμερα ανάγκη ν' άκούση περισσότερο άπό αυτό; Γι' αυτό άντλησε άκούραστα άπό τόν άπύθμενο ωκεανό τής Θείας ουσίας τήν αγάπη και τή χάρι του Θεού πού πότισε χωρίς συγκρατημό, μ' αυτό, τό πάντοτε ευρύ άκρατήριό του πού ή Θεία πρόνοια συγκέντρωνε στά πόδια του.

Τό θαύμαμά του άπ' αυτή τή Χριστολογική άλήθεια, τήν εν Χριστώ δηλ. άποκάλυψη του Θείου σχεδίου, υπήρξε τόσο μεγάλο και άκατανίκητο πού άπό τήν πρώτη στιγμή τής επιστροφής του άποτελεί τό κέντρο κάθε στοχασμού του και κάθε προσπάθειάς του για τήν έκθεση τής άλήθειας. Και ή έκθεσή του δέν περιορίζεται σέ μιά ξερή, τυπική διατύπωση τής άλήθειας, όπως συνηθίζεται νά γίνεται στό φορμαρισμένο διαμαρτυρόμενο κήρυγμα. Ο λόγος του Θεού στά χέρια του γίνεται πηγγή άνεξαντλήτου φωτός. Γίνεται άποκάλυψη ζωής πού κυλά όρμητι-

ἽΩραῖοι ἼΑνθρωποὶ

κά κι' αἰώνια. Γίνεται ἕνας κόσμος πού σ' ὅλη τήν ἔκτασή του δέν ἔχει ἐπαρκῶς ἐξερευνηθῆ. Ὁ μυστικός καί δραματιστικός χαρακτήρας τῆς ψυχῆς του βρίσκει σ' αὐτόν τόν ἀνεξάντλητο πλοῦτο τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ. Ἡ μαθηματική του διάνοια ἀέναο ὑλικό λογικῆς συνέπειας πού ἀκατάπαυστα τήν τροφοδοτεῖ. Ἡ ποιητική ὑφή τῆς ψυχῆς του, εὐκαιρίες συνεχῶς ἐξάρσεως καί ἡ λατρευτική του διάθεσις ἀτέλειωτες στιγμές λατρευτικοῦ θαυμασμοῦ καί προσκυνήματος.

Μιά σταματώντας στό καταπληκτικό γεγονός τῆς σωτηρίας, στήν "ἐποποιᾶ", ὅπως θά τήν πῆ τῆς λυτρώσεως, τῆς ὁποίας τά βάθη καί τά ὕψη ἀδυνατεῖ νοῦς νά περιγράψῃ, κι' ἄλλοτε θεωρώντας τά ἀπίθμενα βάθη τῆς ἀγάπης τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ πού συγκαταβαίνει γιά τό ἔργο τοῦτο, καί τήν ὁποία ἀγάπη ἡ ψυχή του σχεδόν θά τραγουδήσῃ, τήν ἄλλη πάλι ἀπαριθμώντας τίς ἀναρίθμητες συνέπειες τῆς ἀποκτηθείσης σωτηρίας, γιά τόν ἄνθρωπο καί γιά τόν κόσμο, κι' ἄλλοτε στέκοντας ὁ ἴδιος μέ δέος μπροστά στό θρόνο τοῦ Θεοῦ, ἀπό ὅπου ξεκίνησε καί ὅπου ἐπέστρεψε τό γεγονός τῆς σωτηρίας μας ἡ ζητώντας τήν ἱστορική ἐπαλήθευση αὐτοῦ τοῦ ἔργου, θ' ἀπαριθμῆσῃ μέ μαθηματική ἀκρίβεια τίς ἱστορικές ἀποδείξεις γιά τή ζωή, τήν σταύρωση καί τήν ἀνάσταση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ἄλλοτε πάλι συγκρίνοντας τό ἀπροσμέτρητο ἔργο τῆς λυτρώσεως, τῆ θυσία τοῦ ἰσοθέου προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς ἐσχάτου Ἀδάμ, πρὸς τό καταστροφικό ἐκεῖνο τοῦ πρώτου Ἀδάμ, θά μᾶς μπᾶσῃ στόν θελκτικό, ἀσύλληπτο σέ ποικιλία καί πλοῦτο κῆπο τῆς ἀλήθειας τοῦ Θεοῦ, πού ἀσταμάτητα τόν ποτίζουν τά ποτάμια τοῦ Πνεύματος, καί θά μᾶς τόν δεῖξῃ σ' ὅλες τίς μορφές του, σ' ὅλες τίς ἐκδηλώσεις του, σ' ὅλες τίς ἀσύγκριτες ὁμορφίες του. Καί εἶναι τόσοσ ὁ θαυμασμός του ἀπ' αὐτόν τόν ἀνεξιχνίαστο πλοῦτο τοῦ Χριστοῦ πού δέν θά διστάσῃ νά δῆ σ' αὐτόν "ἀλήθειες ἱκανές νά δημιουργήσουν ὀλόκληρο σύστημα ἐπιστημῶν, ἱκανό ν' ἀντιταχθῆ στήν ψευδοεπιστήμη, πού θέτει

ἐκ τῶν προτέρων ὡς ἔασιν τῆς τῆν ἀπιστίαν εἰς τό Εὐαγγέλιον". Ἔτσι θά περιγράψῃ (Σάλπισμα τοῦ Σεπτεμβρίου 1959), τῆν κατά Χριστόν ἀνθρωπολογία, τῆν κατά Χριστόν Πνευματική βιολογία καί τῆν κατά Χριστόν Κοσμολογία. "Ὅροι, θά εἶχε ἴσως νά παρατηρήσῃ κανεῖς, πρωτάκουστοι, πρωτότυποι. Κι' ὅμως ὄχι λιγώτερο ἀληθινοί. Γιατί νά ἔχωμε συνηθίσει στήν παραδεδεγμένη ὀρολογία, γιατί νά περιγράφεται τό φαινόμενο τῆς ζωῆς στήν πτώση τῆς καί ὄχι ἀκόμα καί στήν ἀνόρθωση τῆς κατά Χριστόν; Ἀσφαλῶς, στό σημεῖο αὐτό ὁ **Κ. Μεταλληνός** εἶναι πρωτότυπος, ἀλλ' ὄχι ὑπερβολικός, καινοτόμος σάν δημιουργός, ἀλλ' ὄχι οὐτοπιστής.

Καί ἦταν τόση ἡ πληρότητά του στόν πλοῦτο τοῦ Χριστοῦ, τόση ἡ δική του ἐσώτερη ἱκανοποίηση, πού ἔβλεπε πώς ὑπῆρχε ἐκεῖ ἀπάντησις σέ κάθε ἐρωτηματικό καί κάθε ἀνησυχία τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς καί τοῦ πνεύματος.

Τόν θαυμάζω στήν πρώτη μας συνάντησι. Ἐγώ ἕνας διψασμένος γιά ἀλήθεια. Ἰσχνός ἐξωτερικά καί ἐσωτερικά. Ἀγωνιζόμενος νά βρῶ τό φῶς στό κατάξερο ἀσκητικό πνεῦμα μιᾶς ἀνθρώπινης ἐθελοθησκίας, αὐτός πληρωμένος στόν ἀπροσμέτρητο πλοῦτο τοῦ Χριστοῦ πού θαρρεῖς ξεχυνόταν πάνω του καί γύρω του.

Τόν ρώτησα ἂν θά μπορούσε νά διαθέσῃ χρόνο γιά μιᾶ συζήτησι γύρω ἀπό τίς μεγάλες ἀλήθειες. Καί μοῦ ὑπέδειξε τῆν αἴθουσα τῶν διαλέξεων του στήν Ἐλευθέρα Εὐαγγελική Ἐκκλησία.

- Μά, παρετήρησα, ἐκεῖ θά ἔχωμε ἀρκετό καιρό;

- "ὦ! μοῦ ἀπήντησε πληρωμένος ἀπό τό δικό του πλοῦτο, σέ πέντε λεπτά θά τά λύσωμε ὅλα!

"Ἐμεῖνα ἀναυδος καί δύσπιστος. Ἦταν τόση ἡ πραότητα του, πού μ' ἔκανε ν' ἀμφιβάλλω καί ν' ἀπορῶ.

- Τώρα καταλαβαίνω, τοῦ εἶπα: Εἰσθε χονδρός, τά λύνετε ὅλα σέ

ἽΩραίοι ἼΑνθρωποι

πέντε λεπτά, ἄρα δέν ἔχετε τήν ἀλήθεια.

Μέ κύτταξε μέ τήν ἀφέλεια παιδιοῦ πού ἀπορεῖ γιατί τολμοῦν ν' ἀμφιβάλλουν σέ κάτι πού 'ταν τόσο ὀφθαλμοφανές καί πρόσθεσε:

- Δέν θέλεις νά' ρθης; ἼΕλα καί θά δῆς!

Καί πῆγα καί εἶδα πραγματικά.

*

Αὐτή ἡ ὀρηκτική καί ἀκάθεκτη ἐκδήλωση τοῦ πνεύματός του θά τόν κάνη ν' ἀναζητήσῃ λεκτικά καί φραστικά σχήματα νέα, θά τόν κάνη πλαστοουργό λέξεων, εἰκόνων, καί σχημάτων γιά νά δώσῃ μ' ὅσο ἔπαιρνε περισσότερο ρεαλισμό τό βάθος τό ὕψος, τό πλάτος καί τό μήκος, τοῦ ἔργου καί τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου πού ἔπαιρνε γί αὐτόν ὅπως καί γιά τόν Παῦλο, μέ δύο λέξεις τήν πολύ ἐκφραστική διατύπωση: "ἡ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλία".

ἼΕτσι, ἐκφράσεις ὅπως τό "Alter Ego" τό "ἴσόθεο πρόσωπο τοῦ Ἴησοῦ Χριστοῦ", τό "Θεῖο σχέδιο" μέ θέση κεντρική καί αἰωνία, "ἡ ἐν Χριστῶ τακτοποιήσις ἐκ Θεοῦ", τό "ναυάγιο" γιά νά χαρακτηρισθῇ ἡ πτώση, ὁ "ἐκπρόσωπός μου τιμωρούμενος", ὁ "ἐκπρόσωπός μου δοξαζόμενος" ὁ Ἴησοῦς Χριστός, "οἱ δύο ζωές", "τό πειραματικό πανεπιστήμιο", "ἡ ἐμπνευστική" ἢ "τό ἀθόρυβο καί ἀόρατο μέσο τῆς ἐμπνεύσεως" "τό προαιώνιο σχέδιο τοῦ Θεοῦ", ἡ ἐπανάληψη τῆς Αὐγουστινικῆς ἐκφράσεως "Naturaliter Christiana" γιά τήν κατάστασι τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, ὁ "ἀτομικός πειραματισμός", οἱ "δύο γενάρχες", οἱ "δύο κληρονομικότητες" "νοσολογία καί θεραπευτική τῶν ἐκκλησιῶν" "ἄνθρωπος ρομπότ", "πρᾶγμα (res)" γιά νά δηλώσῃ τόν ἄνθρωπο χωρίς ἐλευθερία, "Ersatz" γιά τίς παραποιήσεις τῆς Χριστιανικῆς ἀλήθειας, "κλαδιά καί κλῆμα" γιά νά χαρακτηρίσῃ τή σχέση τοῦ πιστοῦ μέ τόν Χριστό, "τό ἐργαστάσι τοῦ Θεοῦ" ἢ φύση, "τό πουλάκι πού βγαίνει ἀπ' τό αὐγό" ἢ ἀνάστα-

ση, "μεδούλια", ο πλούτος του Χριστού, για να αναφέρω μερικά μόνο, θ' αποτελέσουν τό νέο αυτοσχέδιο φραστικό του υλικό τόσο ξένο φυσικά στην τυπική θεολογική γλώσσα, μέ τό όποιο όμως θά ξεχύση τό πολυθόρυβο ποτάμι τών πνευματικών αποκαλύψεων, τής έν Χριστώ Ίησού χάριτος καί ζωής πού αναβλύζει ακατάπαυστα από τό πνεύμα του.

Καί μέ τήν πεποίθηση αυτή, πώς γίνεται κομιστής μιάς πείρας τής έν Χριστώ ζωής καί χάριτος, άγνωστης καί σέ πολλούς χριστιανικούς κύκλους ακόμη, θά επιχειρήση, μ' όλη τήν ταπεινή συναίσθηση πώς δέν είναι παρά ένα "χωμάτινο σκεύος" ζητώντας να φανή, να δράση, να μιλήση όλόκληρος Έκεινος, μέσα σ' αυτόν, θά επιχειρήση μιά προσέγγιση τών βορειών ευρωπαϊκών λαών, πού όπως ήξερε τόσο είχε μαθήσει ο θεωρητικός τυπικισμός, καί ή σχολαστική θεολογική σκέψη, ώστε οι ίδιοι να όμολογούν ότι ή παρουσία του υπήρξε ανάμεσά τους μιά εύλογία, μιά άγνωστη σ' αυτούς πνοή δροσιάς καί χάριτος.

*

Μά, εκεί πού περισσότερο συλλαμβάνεις τόν **Κώστα Μεταλληνό** καί ζής τόν άνθρωπο, είναι όταν όλη του ή γνώση, όλη του ή διδασκαλία, όλη του ή θεώρηση τών ύψίστων αληθειών πού τό Πνεύμα του Θεού του αποκαλύπτει, μετουσιώνεται σ' ένα ανάκρουσμα ύμνου καί λατρείας, σ' ένα θαυμασμό κι' ένα προσκύνημα, σέ μιά δοξολογία στό Πρόσωπο του Αυτρωτού, πού μέ τόση δύναμη, πιστότητα καί ειλικρίνεια αγάπησε.

Χαρακτηριστικό είναι ένα από τά άρθρα του στό τεύχος του Σαλπίσματος Δ/βριος 1961. "Ο Χριστός ή ανεκλάλητη χαρά μας" πού ένω αρχίζει σαν μιά έρμηνευτική μελέτη του Χριστολογικού γεγονότος, πού οι άγγελιοι ύμνησαν τήν νύχτα τών Χριστουγέννων, μεταβάλλεται στην πορεία του, σέ μιά προσωπική ένατένιση καί λατρεία του Αυτρωτού, σέ

Ώραιοι Άνθρωποι

μιά θεώρηση και θαυμασμό, σέ ένα ύμνο και προσευχή. Ή ή εισαγωγή του στην Γερμανική έκδοση της Εβραϊκής Γραμματικής πού τελευταία εξέδωσε και πού θ' αποτελέσει μία προσωπική αναγνώριση και συνομιλία, μία "συζήτηση" μ' Εκείνον τόν Αγαπητό από τόν όποιον απ' ευθείας όμολογούσε πώς άντλούσε και έδιδε.

Και για νά ολοκληρωθή τό σημείο αυτό στά γραπτά του και στή ζωή του, έβλεπε πώς τό κυριώτερο τμήμα του έαυτού του πού θά έπρεπε νά κατακτηθή όλόκληρο από τόν Κύριον Ίησουν Χριστόν, ώστε Αυτός νά φαίνεται, εκδηλώνεται, εκφράζεται δι' αυτού, ήταν ή καρδιά του. Αυτή ή πνευματική καρδιά έπρεπε τελείως νά ταπεινωθή, νά καθαρισθή, νά κατακτηθή από τό Πνεύμα του Θεού. Και αυτό πού αποτελούσε συνεχές έσωτερικό του βίωμα τό δίδασκε τελευταία, και τό διεκήρυττε μέ τά άρθρα του συνεχώς, σάν τό καταστάλλαγμα μιās πολυετούς πείρας του, πορείας του, συνάφειάς του μέ τόν Ζώντα και Άληθινό Θεό.

Μέ άλλους λόγους περισσότερο από συγγραφέας ή Δάσκαλος, περισσότερο από βαθυστόχαστος έρμηνευτής της αλήθειας πού τό ευαγγέλιο του Ίησου Χριστού αποκαλύπτει στον κόσμο, περισσότερο από άπλός πιστός, υπήρξε μία ταπεινή καρδιά πού έζησε, περπάτησε και συνωμίλησε μέ τόν Θεό της, υπήρξε για όλους έμās πού τόν γνωρίσαμε και τόν ζήσαμε αναμφισβήτητα, ό "φίλος του Θεού". Άλλά αυτή δέν μπορεί νά είναι παρά μία όψη της μεγάλης του προσωπικότητας. Γιατί υπήρξε σ' όλη του τή ζωή στά δάκτυλα του Θεού, ένα πολυεδρικό πρίσμα. Ακτινοβόλησε τήν δόξα του Θεού έν τῷ Υίῳ, και τήν απέδωσε μέ πιστότητα, καθαρότητα, κι αλήθεια στις ποικίλες κι άνεκδιήγητες φάσεις της. Είθε ή ζωή του, ή μαρτυρία του και ή έξοδός του νά σταθή για όλους μας και για τήν Εκκλησία του Κυρίου, ένα ζηλευτό παράδειγμα προς μίμηση.

ΣΚΕΥΟΣ ΕΚΛΟΓΗΣ

ΒΑΣΙΛΗ ΚΑΤΣΑΡΚΑ

Ο Θεός έθεσε στό στόμα δύο άγιών ανθρώπων τής Παλαιάς Διαθήκης μίαν φράσιν ή όποία δέν θρίσκεται σέ κανένα ανθρώπινο σύγγραμμα. Στό στόμα του Ίησου του Ναυη πρώτον και κατόπιν εις τό στόμα του Δαβίδ, όταν δι' άποκαλύψεως Θεου έλαβον πληροφορίαν ότι θα μετατεθούν απ' αυτόν τον κόσμον τής θλίψεως και ματαιότητος, για να φερθούν εκεί όπου ο Θεός τους καλούσε. Ο Ίησους του Ναυη εκάλεσε τους Ισραηλίτας και τους ειπε: "Ίδού, εγω πορεύομαι την οδόν πάσης τής γης". Το ίδιο επανέλαβε ο Δαβίδ, με μία μικρή διαφορά, όταν εκάλεσε τον Σολομώντα και του ειπε: "Παιδι μου, εγω υπάγω την οδόν πάσης τής γης".

Και ή οδός πάσης τής γης είναι αυτό τό όποιο βλέπομε μπροστά μας. Εκείνο τό όποιον αποτελεί, κατά την εκφρασιν των ανθρώπων, την κοινήν μοιραν κάθε ανθρώπου που ήρθε εδώ στον κόσμο. Εκείνο τό όποιον είναι τό ασφαλέςτερον, ότι μία μέρα θα γευθούμε τό πικρό ποτήρι του θανάτου.

Τά δάκρυα είναι κάτι τό όποιον έδωσε ο Θεός ως μίαν φυσικήν διέξοδον στον πόνο και στην θλίψη των ανθρώπων. Και οι πιστοί έχουν δικαίωμα να κλαϊνε. Κι' εχομε πιστούς ανθρώπους, άγιους τής Άγίας Γραφής, οι όποιοι ζήτησαν από τον Θεο δάκρυα, όπως ο Ίερεμίας ο όποιος ειπε "εϊθε να ήτο ή κεφαλή μου πηγγή δακρύων και τά μάτια μου

ἽΩραῖοι ἼΑνθρωποὶ

νά εἶχαν ἄλλη μιά πόρτα ἀπό τήν ὁποία νά τρέχανε τά δάκρυα". Καί σέ μιά ἄλλη περίπτωση, τοῦ Ἰώβ, ὁ Ἰώβ λέγει, "Νά τρέξω, νά φύγω, νά βρεθῶ κάπου νά κλάψω, νά χαθῶ στό παράπονό μου, νά πῶ στά δάκρυά μου, νά τά χορτάσω". Ἐάν ἐμεῖς κλαῖμε τόν ἀποχωρισμόν ἑνός τόσο ἀγαπητοῦ μας ἀδελφοῦ, τόν κλαῖμε διότι ἀπό ἀνάμεσά μας τόν χάσαμε, χάσαμε τήν συντροφιά του, χάσαμε τήν παρουσία του, χάσαμε ἐκεῖνο τό ὁποῖο γέμιζε τίς καρδιές μας καί μᾶς χόρταινε. Οἱ ἄνθρωποι κλαῖνε καί φτάνουν στήν ἀπελπισία, στήν ἀπόγνωση, διότι στά βάθη τῆς συνειδήσεώς των ξέρουνε ὅτι ὁ ἀποχωρισμός εἶναι τέλειος καί παντοτεινός. Γιά μᾶς δέν εἶναι τέτοιος. Γιά μᾶς εἶναι ἕνας προσωρινός ἀποχωρισμός.

Ὁ Χριστός μέσα στή ζωή μας ἤρθε κάποια μέρα καί μᾶς ἐπισκέφθηκε καί λέγει ὁ ἀπ. Παῦλος ὅτι ὁ Θεός μᾶς ἠγάπησεν καί μᾶς ἔδωσεν αἰώνιαν παρηγορίαν καί ἀγαθὴν ἐλπίδα διὰ τῆς χάριτος. Μᾶς λέγει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἤρθε καί κατήργησε τόν θάνατον, ἔφερε δέ εἰς φῶς τήν ζωὴν καί τήν ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ Εὐαγγελίου. Τά χεῖλη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μᾶς θεβαιώνουν ὅτι ὅποιος πιστεύει εἰς Αὐτόν ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Ἡ ζωὴ αὐτὴ ἀρχίζει ἀπ' αὐτόν τόν κόσμον, καί ὁ ἀγαπητός ἀδελφός μας **Μεταλληγνός** ἔκαμεν μίαν μετάστασιν ἀπ' αὐτὴν τήν ζωὴν εἰς τήν ὄντως ζωὴν τὴν ὁποῖαν τοῦ εἶχε δώσει ὁ Θεός διαρκούσης τῆς υπάρξεώς του καί τοῦ βίου του κάτω ἐδῶ στόν κόσμο, καί ἤδη ἔχει εἰσέλθει εἰς τὴν ὄντως ζωὴν. Διότι ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἐλθὼν, γιά κείνους οἱ ὁποῖοι Τόν δέχονται καί Τόν πιστεύουν, τοὺς ἀνεγέννησεν εἰς ἐλπίδα ζῶσαν. Ἡ ἐλπίς αὐτὴ μᾶς ἤνωσε μέ τόν ζῶντα Θεόν. Ἡ ἐλπίς αὐτὴ εἶναι ἀγαθὴ, διότι πηγάζει ἀπό τὴν ἀγαθότητα τῆς καρδίας τοῦ Θεοῦ καί μᾶς ἐνώνει μέ τόν αἰώνιον Θεόν. Καί τὴν ὀνομάζει ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ μακαρίαν ἐλπίδα. Ἐπειδὴ διὰ τῆς πίστεως ἐνούμεθα μέ τόν Χριστόν, ὅπως ἐνώθηκε ὁ ἀγαπητός μας ἀδελφός ὅταν ἐκλήθητε νά γνωρίση τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἔνωσις αὐτὴ εἶναι ζωτικὴ ἔνωσις, εἶναι

ένωσις μέ αὐτόν τοῦτον τόν Ἰησοῦν Χριστόν, καί ἐπειδή ὁ Χριστός δέν σβύνει ποτέ, ἡ ἐλπίς αὐτή οὐδέποτε μικραίνει, ἐξαλείφεται ἢ παύει. Καί οὐδέποτε διαψεύδεται. Εἶναι ἡ ἐλπίδα ἐκείνη ἡ ὁποία κράτησε γενεές ὀλόκληρες ἁγίων ἀνθρώπων καί εἶναι ἡ ἐλπίδα ἐκείνη ἡ ὁποία διετήρησε τόν ἀδελφόν μας μέσα στήν πίστιν. Εἶναι ἡ ἐλπίδα ἐκείνη γιά τήν ὁποίαν πάντοτε ὠμίλει. Ἡ ἐλπίς τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς συναντήσεως μέ τόν Ἰησοῦν Χριστόν ἢ ἀκόμα καί ἡ ἐλπίς ὅτι μιά μέρα ἴσως μεμονομένως θά τόν καλοῦσε ὁ Θεός καθ' ὄν τρόπον τόν ἐκάλεσε γιά νά τόν εἰσαγάγῃ μέσα στήν ἀνάπαυση καί τή χαρά τοῦ Οὐρανοῦ. Διότι λέγει ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ: "Ἴδού, μυστήριον λέγω εἰς ἐσᾶς· πάντες μέν δέν θέλομεν κοιμηθῆ, πάντες ὅμως θέλομεν μεταμορφωθῆ, ... Διότι πρέπει τό φθαρτόν τοῦτο νά ἐνδυθῆ ἀφθαρσίαν, καί τό θνητόν τοῦτο νά ἐνδυθῆ ἀθανασίαν, τότε θέλει γείνει ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος ἐν νίκῃ" (Α' Κορ. ιε' 51-54). Μιά μέρα στά οὐράνια ἅγια τοῦ Θεοῦ, ὅταν θά ἐνδυθοῦμε το κατοικητήριό μας τό οὐράνιο, θά ἐκλειψῇ κάθε δάκρυ καί κάθε στεναγμός καί ὁ Θεός θά σπογγίσῃ τά δάκρυά μας. Αὐτή εἶναι ἡ μερίς ἡ μακαρία τοῦ ἀγαπητοῦ μας ἀδελφοῦ. Κι' ἐνώ λυπούμεθα διότι ἔφυγεν ἀπό κοντά μας, χαίρομεν διότι εὐρίσκεται μέσα στήν μακαριότητα καί μᾶς περιμένει νά τόν συναντήσουμε. Καί ἡ ἐλπίς τῆς συναντήσεως ἄς παρηγορήσῃ τίς θλιμμένες καρδιές ὄλων μας καί ἰδιαιτέρως τῆς ἀγαπητῆς μας ἀδελφῆς Ἀλκμήνης.

Ὅταν ἀπέθανε ὁ Ἀβενήρ, ὁ Δαβίδ μάζεψε τόν λαό καί τοὺς λέει: "Ξέρετε ὅτι σήμερα ἀπέθανε στρατηγός καί μέγας ἐν τῷ Ἰσραήλ;" Καί θά μοῦ ἐπιτρέψετε νά ἐπαναλάβω. Ἀπέθανε ἀδελφός μας ἐν Χριστῷ ἀπέθανε φίλος μας πιστός, ἀπέθανε συμπαραστάτης μας, ἀπέθανε στοργικός πατέρας μας. Γιά μένα καί γιά πολλούς, μέγας ὑπῆρξε ὁ Μεταλληγός. Μέγας στήν ἀπλότητά του, σάν τοῦ μικροῦ παιδιοῦ. Μέγας στό πνεῦμα τῆς ταπεινοφροσύνης - δέν ξέρω ἂν γνώρισα δεύτερον ἄνθρωπο

ἽΩραῖοι ἸΑνθρωποὶ

τόσον ταπεινόν ὅπως τόν ἀγαπητόν μας. Μέγας εἰς τό νά συγχωρῇ ὅλους, μέγας εἰς τό νά μή βρίσκη ἓνα λόγο πικρό νά πῆ σέ κανέναν. Μέγας εἰς τό νά δέχεται ὅλους, μέγας εἰς τό νά ἀγκαλιάζῃ ὅλους. Μέγας καί μέ τούς μεγάλους, μέγας καί μέ τούς μικρούς.

ἸΑλλ' ἐκεῖνο πού τόν καθιστᾶ γιά μᾶς, οἱ ὁποῖοι τόσο τόν ἀγαπήσαμε καί τόν ζήσαμε, μέγας, συνίσταται εἰς τό ὅτι ἀπετέλεσε σκευός ἐκλογῆς διά τόν Θεόν. Καί σκευός ἐκλογῆς ἀπετέλεσεν ὄχι μόνον γι' αὐτές τίς ἰδιαίτερες καί τόσον πολλές ἀρετές του, τίς ὁποῖες ἴσως γνωρίζουν καλλιτέρα ἀπό μένα πολλοί ἀδελφοί, ἀλλά σκευός ἀπετέλεσε γιά ἓνα σχέδιο τοῦ Θεοῦ τό ὁποῖο ὁ Θεός εἶχε κρυμμένο μέσα στή βουλή Του καί μέσα στό θέλημα τό δικό Του.

Οἱ παλαιότεροι ἔχουμε ζήσει τήν ἱστορία τῆς Εὐαγγελικῆς ἸΕκκλησίας τῆς ἸΕλλάδος καί θυμόμαστε πόσον ὀλίγο ἤμεθα κάποτε. Δύο ἐκκλησίες στή ΘῸνίκη, 2 ἢ 3 ἐδῶ στάς Ἀθήνας, 1 στό Βόλο, ἴσως 1 στήν Κατερίνη, 1 στήν Κρήτη, καί δέν ξέρω ἄν μοῦ διαφεύγουν κάποιες ἄλλες. ἸΑπῆρχαν ἄσκηνοι ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου, εὐαγγελισταί, σκαπανεῖς τοῦ λόγου. Καί ἐνῶ σ' αὐτή τήν κατάστασῃ βρισκόταν τό ἔργο, ὁ Θεός προετοίμαζε ἓνα ἔργο χάριτος καί μεγαλείου καί θριάμβου διά τοῦ ἀδελφοῦ μας, πάνω στόν ὁποῖον ἀνεπαύθη τό Πνεῦμα τοῦ Κυρίου. Στήν ἀρχή σέ μία γωνιά, κατά τρόπον ἀφανῆ, μέ ὀλίγους συνεργάτες οἱ ὁποῖοι τόν ἐπλαισίωσαν, μερικοί ἄλλοι πού εἰσῆλθον ἤδη μέσα στήν δόξαν καί ἄλλοι ζοῦν καί σήμερον καί βρίσκονται ἐδῶ παρόντες, ὁ Θεός προετοίμαζε ἓνα ἔργον στήν ἀφάνεια. Καί ὅταν ἔκρινε ὅτι ἤρθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου ἔδωσε δημοσίαν ἐμφάνισιν σ' αὐτό διά τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καί μέ δύο ἰδιαίτερες χάριτες μέ τίς ὁποῖες εἰδικῶς τόν ἐκάλεσε καί τόν ἐπροίκισε. ἸΑμία ἤτο ὅτι στόν ἀδελφό μας εἰδικῶς ὁ Θεός κατά τρόπον ἰδιαίτερον καί ἔξοχον ἔδωσε τό μυστικό καί τό βάθος τῆς κατά χάριν σωτηρίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἸΑἀλήθεια αὐτή ριζώθηκε τόσο βαθειά στήν

καρδιά του, ὥστε ἀπετέλεσε ἓνα μέ ὁλόκληρη τήν ὑπαρξίν του. Κατώρθωσε ὁ Θεός μέσα σ' αὐτόν νά ἐνσαρκιώσῃ ὅλη τήν ἀπλότητα καί χάριν, ἀλλά καί δύναμιν αὐτῆς τῆς ἀλήθειας. Ἄλλά ἦτο ἡ ἀλήθεια ἐκεῖνη ἡ ὁποία κατ' ἐξοχίαν τόν ἐπλήρωσε καί ἀπό τήν ὁποίαν οὐδέποτε ἀπεμακρύνθη, καί μέσα στήν ὁποίαν ἔμενε πάντοτε. Παράλληλα μέ αὐτήν τήν ἀλήθειαν ὑπῆρξεν ἡ ἄλλη πραγματικότητα, ἡ ὁποία κατά ἓναν τρόπον ὁ ὁποῖος οὐδέποτε παρουσιάστηκε ἄλλοτε, κατέλαβε ὁλοκλήρως αὐτόν τόν ἄνθρωπο καί τόν ἐγέμισε. Καί αὐτή ἡ πραγματικότητα ἦτο ὅτι συνέλαβε τό βάθος τοῦ μυστηρίου τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Ἦταν ἡ ἀλήθεια καί ἡ πραγματικότητα γιά τήν ὁποίαν ὁσάκις ὠμίλει συνεχινεῖτο βαθύτατα. Ἦτο ἡ ἀλήθεια ἐκεῖνη ἡ ὁποία ἐνῶ ἐλέγετο μέ τέτοιαν ἀπλότητα ἔκανε τέτοιαν ἐντύπωση εἰς τούς ἀκροατάς, ὥστε μιλοῦσε στά βάθη τῆς ψυχῆς τους, τούς ἠγχαλωτίζε καί τούς ὠδῆγει δεσμίους εἰς τήν χάριν τοῦ Θεοῦ. Τίς δύο αὐτές πραγματικότητες, τήν ἀλήθειαν τῆς κατά χάριν σωτηρίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καί τοῦ μεγαλείου τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τίς ἐκράτησε μέχρι τέλους τῆς διακονίας του. Τό ὄνομα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ νά εἶναι δοξασμένο διότι ἐπάνω στόν ἀγαπητό μας ἀδελφό ἀνεπαύθη τό πνεῦμα τοῦ Κυρίου καί τόν ἐχρησιμοποίησε καθ' ὄν τρόπον τόν ἐχρησιμοποίησε.

Ἡ ὑπό τοῦ Θεοῦ χρησιμοποίησις τοῦ ἀγαπητοῦ μας ἀδελφοῦ, ἀποτελεῖ τό σύγχρονο θαῦμα τῆς χώρας μας. Τόν ἐκλεκτόν ἄνθρωπον τόν ὁποῖον κατά τρόπον ὅπως ἰδιαιτέρον ἐκάλεσεν ὁ Κύριος γιά νά τόν χρησιμοποιήσῃ γι' αὐτή τήν εἰδικήν ἀποστολήν, ὥστε διά μέσου αὐτοῦ νά ξεχυθῇ τό Εὐαγγέλιον εἰς ὁλόκληρη τήν χώρα μας, πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ.

Ο ΑΚΟΥΡΑΣΤΟΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΔΗΜ. Ι. ΜΑΓΚΡΙΩΤΗ

Μία φωτεινή μορφή, ἓνας ακούραστος ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου καί ἐμπνευσμένος πνευματικός ὁδηγός, ἓνας ἀγαπητός ἀδελφός καί πολύτιμος φίλος, ὁ **Κώστας Μεταλληγός**, μᾶς ἔφυγεν ἐντελῶς αἰφνιδίως πρό ὀλίγων ἡμερῶν. Εἶχε λάβει τήν ἀτομικήν του πρόσκλησιν ἀπό τόν Κύριον, τήν στιγμὴν ἀκριβῶς πού εὕρισκετο ἐπί τῶν ἐπάλλξεων τῆς ὑπηρεσίας του. Φωτοβόλον οὐράνιον ἄρμα μέ συνοδείαν οὐράνιων ἀγγελιοφόρων τόν παρέλαβεν ὡς νικητήν εἰς τόν ἀγῶνα τῆς πίστεως καί τόν μετέφερε θριαμβευτικῶς ἐνώπιον τῆς ἐνδόξου Παρουσίας του Λυτρωτοῦ μας, τόν ὁποῖον ἐκεῖνος τόσον ἠγάπησε καί πιστῶς ὑπερέτησεν.

Δι' ὅλους ἐκείνους, ὡς ἡμεῖς, πού εἶχαμε τό προνόμιον καί τήν εὐτυχίαν νά τόν γνωρίσωμε, καί νά συζητήσωμε ἐκ τοῦ πλησίον, δι' ὅλους ἐκείνους πού, ὡς ἡμεῖς, ἐγίναμεν οἱ καρποὶ τῆς πίστεως του καί τῆς πρὸς τόν Κύριον ὑπηρεσίας του, δι' ὅλους ἐκείνους πού ἔχουν οἰκοδομηθῆ ἀπό τό γραπτόν καί προφορικόν του κήρυγμα, καί χωρὶς ὑπερβολήν, διὰ τήν Πατρίδα μας ὀλόκληρον, ἢ εἰς Κύριον ἀποδημία τοῦ ἀδελφοῦ μας **Μεταλληγού** ἀποτελεῖ μεγίστην ἀπώλειαν. Ἀφίνει δέ τεράστιον κενόν εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ Εὐαγγελίου πάρα πολύ δύσκολον ν' ἀναπληρωθῆ.

Εἰς τό πρόσωπον τοῦ Μεταλληγού, ὁ Κύριός μας εὗρηκεν ἓνα πιστόν

καί ἀφιερωμένον εἰς Αὐτόν μάρτυρα, ἓνα θαρραλέον καί ἀκούραστον ἐργάτην τῆς πολυειδοῦς Χάριτός Του.

Εἶχε κάμει σκοπὸ τῆς ζωῆς του τὸ νὰ διακηρύσσει τὸ χαρμόσυνο ἄγγελμα τῆς σωτηρίας τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου διὰ πίστεως, χάρις εἰς τὴν Λυτρωτικὴν θυσίαν τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μὲ τὸν λόγον καὶ τὴν γραφίδα, μὲ τὴν προσευχὴν καὶ τὴν μεγάλην του καρδίαν, μὲ ἀπλότητα καὶ σαφήνειαν, μὲ χάριν καὶ δύναμιν Πνεύματος Ἁγίου, αὐτὸ ἦτο ἡ πεμπτουσία τοῦ κηρύγματός του καὶ ὅλης τῆς ἁγίας ζωῆς του.

Ἡ ἀγαλλίασίς του ἦτο νὰ κηρύττει παντοῦ καὶ πάντοτε καὶ κατὰ κόρον ἀκόμη τὰ Καλὰ Νέα τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ξεπεσμένον ἄνθρωπον καὶ νὰ τὸν προσκαλῆ νὰ δεχθῆ τὸν Χριστὸν ὡς Σωτῆρα του. Τὸ μήνυμά του ἤγγιζε σχεδὸν πάντοτε τὴν καρδιά τῶν ἀκροατῶν του, ἐκείνων τοῦλάχιστον πού τὸν ἤκουαν χωρὶς προκατάληψιν. Καὶ ἔφερε καρπὸν πολύν. Τὸ μυστικόν δὲ τῆς τόσον γόνιμης αὐτῆς καρποφορίας του διὰ τὸν Χριστόν, ἦτο τὸ ὅτι εἶχε τὸ πάθος διὰ τὰς ψυχὰς πού χάνονται χωρὶς Χριστόν.

Εἶχε ἐνστερνισθῆ καὶ κάμει βίωμά του τὴν σκέψιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου:

"Διότι ἐὰν κηρύττω τὸ Εὐαγγέλιον δὲν εἶναι εἰς ἐμέ καύχημα. Ἐπειδὴ ἀνάγκη ἐπίκειται εἰς ἐμέ, οὐαὶ δὲ εἶναι εἰς ἐμέ, ἐὰν δὲν κηρύττω". (Α' Κορ. 9: 16). Ἀλλὰ τί πρῶτον καὶ τί ὕστατον νὰ γράψῃ κανεὶς εἰς ἓνα πολὺ μικρὸν σημεῖωμα διὰ μίαν προσωπικότητα τοιαύτης περιοπῆς, δι' ἓνα κήρυκα τοῦ Εὐαγγελίου τοιαύτης ὀλκῆς καὶ δυνάμεως; Δὲν θέλω ὅμως νὰ παραλείψω νὰ υπογραμμίσω τὴν ἀπέραντη στοργὴν καὶ τὸ συγκινητικὸ πατρικὸ ἐνδιαφέρον πού ἔδειχνε πάντοτε πρὸς τοὺς νέους, τοὺς ὁποίους ἐβοηθοῦσε ποικιλοτρόπως, ὥστε νὰ βαδίζουν τὴν ὁδὸν τῆς ὑπακοῆς καὶ τῆς νέας ζωῆς. Ἡ στάσις του αὐτῆ πρὸς τοὺς νέους ἰδίως

ἽΩραίοι Ἄνθρωποι

θά πρέπει ν' ἀποτελέσῃ φωτεινόν παράδειγμα συμπεριφορᾶς καί δι' ὅλους μας. Ἐπίσης δέν ἤμπορῶ νά μήν ὑπογραμμίσω ἐδῶ τήν παρομιμώδη πραότητα καί καλοκαγαθίαν πού ἔδειχνε πρὸς ὅλους καί ἐκείνους ἀκόμη, οἱ ὅποιοι τόν ἐκακολογοῦσαν, καί τόν ἔθλιβαν, διότι ἦ ἀνεξικακία του ἦτο ἀπέραντη, τό ζῆν δέ δι' αὐτόν ἦτο ὁ Χριστός καί μέ τήν δύναμιν Ἐκείνου ὑπερνικοῦσε κάθε ἀντιξοότητα. Ἡ μεγάλη του πνευματική οἰκογένεια θρηνεῖ σήμερον διά τόν τόσον προῶριως μεταστάντα πνευματικόν ὁδηγόν της. Θλίβεται διότι δέν θά ἔχη πλέον μεταξύ της τόν ἐμπνευσμένον καί ἀγαπημένον διδάσκαλον καί ἀδελφόν πού μέ τόσην ἀγάπην καί ἀνιδιοτέλειαν πάντοτε ἀνηλίσκετο διά νά ὑπηρετήσῃ, νά ἐνθαρρύνῃ, νά παρηγορήσῃ, νά νοουθετήσῃ νά βοηθήσῃ ὅλους ὅσοι προσέτρεχαν πρὸς αὐτόν.

Ἀναπέμπει ὅμως θερμᾶς εὐχαριστίας καί δοξολογίας πρὸς τόν Θεόν, διότι εἶχε προικίσει μέ τόσα πολύτιμα χαρίσματα τό ἐκλεκτόν του τοῦτο τέκνον, τόν **Μεταλληνόν**, τόν πιστόν του ἐργάτην, καί διότι τόν ἔχει χρησιμοποιήσῃ νά κάμῃ ἓνα τόσο μεγάλο καί εὐλογημένο ἔργον στήν Πατρίδα μας, χάρις εἰς τό ὅποιον πολλοί τοῦ ὀφείλουμε πάρα πολλά.

Ὁ ἐργάτης ἔφυγεν καί ἀναπαύεται τώρα εἰς τήν δόξαν τοῦ Οὐρανοῦ. Τό ἔργον ὅμως παραμένει. Ὅταν ὁ Ἡλίας ὁ Θεσβίτης παρελαμβάνετο ἀπό τόν Θεόν μέ τό πύρινον ἄρμα, εἶχεν ἀφίσει νά πέσῃ στήν γῆν ἡ μηλωτή του, τήν ὁποίαν ἐσήκωσε καί ἀνέλαβεν ὁ ὑπηρετής του, ὁ Ἐλισσαίε, πού ἀνεδείχθη ἄξιος διάδοχος τοῦ Προφήτου καί διδασκάλου του. (Β' Βασιλ. 2: 13).

Ἄς προσευχηθῶμεν εἰς τόν Θεόν νά εὐρεθοῦν ἄξιοι ὡς ὁ Ἐλισσαίε ἐργάται τοῦ Εὐαγγελίου, μέ τά χαρίσματα τοῦ μεταστάντος ἀδελφοῦ μας, πρό παντός δέ μέ τήν ταπεινοφροσύνην του, τήν ἀγαθότητά του, τήν πιστότητά του, τήν πραότητά του, τήν σοφίαν του, τήν ἀνιδιοτέλειάν του, τήν ὑπομονήν του, τήν ἀφιέρωσίν του καί τήν μεγάλην του καρ-

διάν, διά νά συνεχισθῆ τό εὐλογημένον ἔργον τοῦ Μεταλληνού.

Θάθελα στόν Οὐρανό
100 χρόνια νά κλαίω...

ΓΙΑΝΝΗ ΕΡΤΣΟΥ

Ἦταν προικισμένος μέ πολλά φυσικά χαρίσματα καί ἀρετές, ὁ Ἀποδημήσας στόν Κύριο πρὶν λίγες μέρες ἀδελφός μας **Κ/νος Μεταλληνός**. Ἦσαν πολλά, πάρα πολλά τά ὅσα ἦ χάρις τοῦ Θεοῦ εἶχε ἐργασθῆ μέσα στήν καρδιά καί διά τῆς διακονίας τοῦ πιστοῦ Του αὐτοῦ ὑπηρέτη. Ὑπῆρξε πρωτοπόρος καί ὑποδειγματικός σέ πολλούς τομείς δράσεως τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου στόν τόπο μας. Ἀλλά, ἂν κάτι ἐξεῖχε στήν προσωπικότητά του, ἂν κάτι φώναζε ἀπό μακριά ἐπάνω του, ἂν μιά γραμμή, φωτεινότερη ἀπ' ὅλες τίς ἄλλες στή ζωή του, κυριολεκτικά σέ ἐντυπωσίαζε, τούτη ἦταν τό "συντετριμμένο πνεῦμα καί ἡ ταπεινωμένη καρδιά" πού τόν διείπε. Καί αὐτό εἰδικά θέλω τήν ὥρα τούτη νά ὑπογραμμίσω ἀπό τά ὅσα εἶχε καί ἦτανε ὁ ἀξέγαστος πνευματικός μας πατέρας καί ὁδηγός.

Ἐχοντας ἐννοήσει βαθιά τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ γιά τή σωτηρία τοῦ ἁμαρτωλοῦ καί ἀκόμα ἔχοντας γνωρίζει ὅτι ὁ ἄνθρωπος, -ὁ ἐκ γενετῆς ἁμαρτωλός, ὁ ψυχικός ἄνθρωπος-, δέν εἶναι παρά ἓνα ἀρνητικό καί ἐχθρικό στοιχεῖο γιά τόν Θεό, ὁ Θεός τόν ἀξίωσε κάτω ἀπ' τή φωτεινή αὐτή ἀλήθεια, νά τοποθετήσῃ τόν ἑαυτό του στή σωστή του θέση. Στή θέση τοῦ "τελευταίου", τοῦ "ὑπηρέτη", τοῦ "ὀφειλέτη" πρὸς Ἐκεῖνον πού τόσο ἀκριβὰ τόν ἀγόρασε καί πρὸς τοὺς ἀδελφούς του. Καί μέ τοῦτο τό πνεῦμα ξεκίναγε καί χρωματιζόταν ὁλόκληρη ἡ δράση του. Καί τούτου τοῦ πνεύματος ἐκδήλωσις ἦταν ἡ φράση, πού τόσο συχνά

ἽΩραίοι ἼΑνθρωποι

ἔλεγε σέ ὤρες ἀδελφικῆς συντροφιάς: "Ὅταν θά ἀνεβῶ στόν Κύριό μου, θά τοῦ ζητήσω νά μου ἐπιτρέψῃ 100 χρόνια νά κλαίω ἀπό εὐγνωμοσύνη στά πόδια Του".

Ἰλλά μέ ἀφορμή τούτη τῆ βασική γραμμή τῆς προσωπικότητος τοῦ **Κ/νου Μεταλληνοῦ**, πού εἶναι μιὰ γραμμή σφραγισμένη μέ τό κύρος τῆς Κ. Διαθήκης, ἄς ξανοιχτοῦμε κάνοντας μερικές σκέψεις γιά ὅλους ἐμᾶς, πού ὁ Κύριος μᾶς μάζεψε τριγύρω του καί πού μᾶς ἔταξε νά γίνωμε συνεργάτες ἴσως καί συνεχιστές τοῦ ἔργου πού τοῦ εἶχε ἀναθέσει.

Δέν ξέρω ποιές ἱκανότητες καί προσόντα μπορεῖ νά κατέχωμε, ποιὰ πνευματική ἡλικία καί πείρα μπορεῖ νά ἔχωμε, δέν ξέρω ἀκόμα πόσο μπορεῖ νᾶμαστε δραστήριοι καί πληθωρικοί στίς πνευματικές μας ἐκδηλώσεις. Ἐκεῖνο ὅμως πού ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ λέει, εἶναι πώς ἄν ὅλα ὑπάρχουν σέ μᾶς καί λείπει τό "ταπεινωμένο πνεῦμα καί ἡ συντετριμμένη καρδιά", χωρίς τήν ὁποία εἶναι ἀδύνατο νά πραγματοποιηθῆ ἡ ἀγάπη, "εἰς οὐδέν ὠφελούμεθα". Εἴμαστε "χαλκοί ἠχοῦντες καί κύμβαλα ἀλαλάζοντα".

Ἐκτός ἀπ' τό ὅτι ἡ σωστότερη θέση γιά κάθε σωσμένη ψυχή εἶναι νά ἐλέπη τόν ἑαυτό της ὡς τόν "πρῶτο" τῶν ἁμαρτωλῶν καί ἐπομένως τόν τελευταῖο πάντων μέσα στήν Ἐκκλησία, εἶναι ἐπίσης καί κανόν τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἡ συντριβή, ἡ ταπείνωσις, ὁ "θάνατος" τῆς ζωῆς τοῦ ἐγώ, προκειμένου νά γίνῃ ἡ καρδιά "κατοικητήριο τοῦ Θεοῦ διά τοῦ Πνεύματος". "Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρᾶος εἶμαι καί ταπεινός τήν καρδίαν". Καί συνεπῶς, "κανεῖς μαθητής δέν μπορεῖ νά εἶναι μεγαλύτερος τοῦ διδασκάλου του".

Εἶδες πολλά ἴσως ἄτοπα μέσα στό πνευματικό ἔργο ἡ στή ζωή ὠρισμένων ἀδελφῶν σου, πού θά μπορούσες, νά διορθώσης. Διεπίστωσες πώς εἶσαι ἱκανώτερος ἀπό ἄλλους γιά τήν ἐκτέλεση τοῦ ἄλφα ἡ βῆτα ἔργου. Πιστεύεις ἀκόμα πώς εἶσαι ἐσύ ὁ ἄνθρωπος πού θά βάλης τό νε-

ρό στό λούκι. Αλλά βάλε στό νοῦ σου, ὅμως, καί κάτι ἄλλο. Ζήτησες ποτέ ἀπό τόν Θεό νά σοῦ δανείσῃ τά μάτια Του, νά δῆς πῶς καθαρά ποιοῦς εἶσαι καί πού στέκει; Βγήκε ποτέ ἀπ' τά χεῖλη σου ὡς ὁμολογία πίστεως τό "ἐγώ εἶμαι ὁ πρῶτος τῶν ἀμαρτωλῶν;" Στάθηνες ποτέ πειθήνια κάτω ἀπ' τόν ἔλεγχο τοῦ Ἁγ. Πνεύματος καί ἔκραξες: "ὦ τάλας ἐγώ, διότι εἶμαι ἄνθρωπος ἀκαθάρτων χειλέων"; Ἐνωσες τή φτώχεια, τή γύμνια, τήν ἀχρειότητα τοῦ δούλου; Λύγισες ποτέ κάτω ἀπ' τό βάρος τοῦ χρέους σου "νά ἀγαπᾶς τόν ἀδελφό σου" μέ μιᾶ ἀγάπη "πού πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει";

Ἄν ναι, τότε στέκει ἐκεῖ πού ὁ Κύριός σου ἀρέσκειται καί μποροῦν τότε καί οἱ ἀδελφοί σου νά περιμένουν κάτι γνήσιο καί ἄγνό ἀπό σένα. Ἄν ὄχι, φρόντισε, πρὶν ἀπό κάθε τι ἄλλο καί μ' ὅποιοδήποτε τμήμα, νά τό ἀποκτήσης.

Τό Πνεῦμα τοῦ Κυρίου, ἀναπαύεται πάντα στό "συντετριμμένο πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου καί τήν ταπεινωμένη καρδιά", ὅπως παραδειγματικά ἀναπαυόταν ἐπί τόσα χρόνια στήν καρδιά τοῦ ἀλησμόνητου ἀδελφοῦ μας. Κί' ἂν κάτι σήμερα τοῦ θυμόμαστε μέ τόση συγκίνηση καί θαυμασμό, αὐτό, ἄς τό ὁμολογήσωμε, δέν εἶναι τίποτε ἄλλο, ἀπ' αὐτή τή χάρι πού εἶχε, νά βλέπῃ τόν ἑαυτό του "τελευταῖον" πάντων καί "ὀφειλέτη" εἰς πάντας.

Καί, μιᾶ καί στερηθήκαμε, ὅλα ἐμεῖς τά γλωμά δεντράκια πού φυτρώσαμε ἀπ' τίς ρίζες τοῦ μεγάλου ἐκείνου κέδρου, τήν κάποια τελευταία του εὐλογία γύρω ἀπ' τό στερνό του κρεββάτι - γιά τό ὅποιο πολλές φορές ἀναρωτιέμαι, τί ἄραγε νά σημαίνει τοῦτο- ἄς δεηθοῦμε θερμά καί εὐλικρινά στόν Κύριο, νά μεταβιβάσῃ μέσα μας τοῦτο τό πνεῦμα του, σάν μιᾶ ὑποθήκη καί κληρονομιά τοῦ ἀγαπημένου μας πατέρα καί δασκάλου, πού τόσο τό χρειάζεται ἡ σημερινή Ἐκκλησία, καί ἕνας κόσμος, πού χάνεται κάθε μέρα κατά χιλιάδες χωρίς Χριστό.

"ΑΔΑ' ΟΥ ΠΟΛΛΟΥΣ ΠΑΤΕΡΑΣ"...

ΜΙΑΤ. ΑΓΓΕΛΑΤΟΥ

Ἦταν Γενάρης τοῦ 1945. Στήν προκυμαία κανείς δέν περίμενε. Οὐτε γνωριμίες ὑπῆρχαν. Μονάχα μιά διεύθυνση στό τσαλακωμένο χαρτί, στό βάθος τῆς ἀδειας τσέπης. Τίποτα ἄλλο. Αντίβαρο μοναδικό στήν ἀπειρία τοῦ δειλοῦ ταξιδιώτη, ἡ πίστη. Ἡ πίστη, πού γιά χάρη τῆς εἶχε ἐγκαταλείψει τό ἀγαπημένο νησί, τό σπίτι τῶν παιδικῶν ἀναμνήσεων, τόν τόπο ὅπου πρωτόδε τό φῶς τοῦ ἡλίου καί τό φῶς τῆς ψυχῆς, τόν Χριστό.

Καί μέ βήματα δειλά, μέ τό φτωγὸ μπόγο ὑπὸ μάλῃς καί τό τσαλακωμένο χαρτί στό χέρι, "διωγμένος ἔνεκεν, δικαιοσύνης", ἔφαγγε γιά τή διεύθυνση, τό μόνο, ὅπως τοῦ 'χαν πεί καί ὅπως πίστευε, ἀποκούμπι ἀγάπης καί καταφύγιο, πού μπορούσε νά βρῆ στήν ἀπέραντη, ἀφιλόξενη πρωτεύουσα.

Μιά διεύθυνση. Λαχανᾶ 38...

Στίς πολλές μέρες πού συνθέτουν μιά ζωὴ τεσσάρων κιόλας δεκαετηρίδων, ἡ χειμωνιάτικη κείνη μέρα θά μένη γιά πάντα ξεχωρισμένη. Ἦτανε ἡ μέρα, πού τό κατάκοπο, κυνηγημένο ἀπὸ τήν τρίχρονη μπόρα τοῦ διωγμοῦ ἄσημο, φτωγὸ σπουργίτι, ἔβρισκε φιλόξενη φωλιά. Ἦτανε ἡ μέρα, ὅπου ἓνα ἅγιο χριστιανικό σπίτι καί δύο ἐξαγνισμένες ἀπὸ τή θυσία τοῦ Γολγοθᾶ ψυχές, ἄνοιγαν καί καλωσώριζαν, μέ πρωτόγνωρη γιά τόν ἐπισκέπτη ἐγκαρδιότητα καί ἀγάπη, "ἓνα τῶν ἐλαχίστων τούτων". Ἦτανε τό δρασκέλισμα πρὸς τήν ἐλευθερία, μιά πράξη πνευματικῆς υἱοθεσίας, ἡ ἐγγραφή γιά τή

μαθητεύση "παρά τούς πόδας" τῆς προσωποποιημένης ἀγάπης καί ἀγιότητος, τῆς ταπεινοφροσύνης, καί πραότητος, τῆς βαθειᾶς γνώσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἦταν, μετά τῆ σωτηρία, ἡ πύο μεγάλη εὐλογία, πού ὁ Θεός μποροῦσε νά χαρίσῃ σέ μιά ἄθλια ἀμαρτωλή ψυχή, πού εἶχε συγκατέβῃ νά σώσῃ. Κι' ὅσα ἦσαν τά χρόνια τοῦ διωγμοῦ, τόσα ἔγιναν καί τά χρόνια τῆς εὐλογίας. Τρία ὀλόκληρα εὐλογημένα χρόνια.

Καί κείνη ἡ φωλιά τῆς "Λαχανᾶ 38" ἦταν τόσο ζεστή καί ἡ ἀγκαλιά τοῦ εὐλογημένου ἐκείνου ἀνθρώπου τόσο ἐγκάρδια ἀνοιχτή, πού ἔπειτα ἀπό λίγο καί ἄλλος μέ τήν ἴδια σάν τόν πρῶτον ἱστορία, ἀπό τό ἴδιο νησί, κι' αὐτός "διωγμένος ἔνεκεν δικαιοσύνης", βρῆκε ἐδῶ ἄσυλο ἀγάπης. Πύο ἔπειτα ἕνας τρίτος, μιά τέταρτη... καί ἄλλοι κι' ἄλλοι, ὥσπου "δέν ὑπῆρχε πιά τόπος γι' ἄλλη εὐλογία".

Τό πρῶτ, στό ἐγερτήριο σάλπισμα τῆς πρωϊνῆς λατρείας, ἀπό παντοῦ, ἀπό κάθε γωνιά τοῦ σπιτιοῦ, ξεπεταγόταν χαρούμενη καί εὐγνώμονη ἡ νεανική ζωή. Καί στίς ἔξη ὅλοι, ὁ ἀριθμός μιά ἐποχή εἶχε φθάσει στό δέκα, "παρά τούς πόδας" ἐκείνου πού σήμερα λείπει ἀπ' ἀνάμεσά μας, μαθητεύαμε στή σπουδή τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Τί βάθος καί πόση ἀπλότητα! Ὅποια ὀρθοτόμησι τοῦ Λόγου καί πόσα πρακτικά συμπεράσματα! "Τά νήπια" τοῦ Κυρίου, ὅλοι ἐμεῖς, ἀκούγαμε ἐκεῖνον, τόν μεγάλον ἀνάμεσά μας, πού σύνθημά του στή ζωή καί στή ὄραση του εἶχε τό "παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καί ἐτέρους διδάξει".

Τό μεσημέρι πάλι, ὅλοι γύρω ἀπό τό τραπέζι. Τραπέζι, πού ἄσχετα ἀπό τήν ποικιλία ἢ τή λιτότητα τοῦ φαγητοῦ, ἦταν πάντα πλούσιο, τόσο πλούσιο, πού σοῦ χόρταινε πρῶτα τήν ψυχή, γιά νά κάμῃ -ὅπως τοῦ ἄρесе νά μᾶς λήῃ πάντοτε- "καί τή φασολάδα μέ τό κρεμμύδι, κοτόπουλο, μέσα σου". Ὑπῆρχε βλέπεις "ἡ εὐφραϊνομένη καρδιά", πού ὄνει "εὐεξίαν ὡς ἱατρικόν". Ὁ "ξενισμός, μετ' ἀγάπης" προσφερόταν,

ἽΩραῖοι ἼΑνθρωποι

ἔτσι πού νά ξεπερνάη "τόν σιτευτό μύσχο".

Μέ πόση σεμνότητα καί βεβαιότητα πίστεως, ἐκεῖνη πού τή λέμε "θεία", μά πού ὅμως μάς στάθηκε μάνα ὅλη κείνη τή χρυσή περίοδο τῆς ζωῆς μας, μάς ἔλεγε: "Τιμᾶτε, παιδιά μου, τόν Κύριο ἀπό τά ὑπάρχοντά σας καί Αὐτός θά σᾶς εὐλογήσῃ. Οἱ καταρράκτες τοῦ οὐρανοῦ θ' ἀνοιξοῦν". Κι' ἀλήθεια, ἀνοιχτοί ἦσαν οἱ οὐρανοί πάνω ἀπ' αὐτό τό εὐλογημένο σπιτικό. Γιατί, πῶς διαφορετικά κείνο τό ἕνα δημοσιόυπαλληλικό εἰσόδημα θά ἐπαρκοῦσε γιά τόσα πολλά! Γιά τήν τροφή ὅλων μας; Γιά τήν κίνησή μας στό ἔργο; Γιά τήν ὑπηρεσία στόν ἄρρωστο τοῦ νοσοκομείου; Γιά τό ξεχώρισμα τοῦ δεκάτου;

Καί ὅλ' αὐτά, μέ τέλεια "προαίρεση καρδίας", μέ μιά προθυμία, πού ἄν τολμοῦσες νά τήν εὐχαριστήσῃς, δέν σοῦ μιλοῦσε, μόνον σοῦ ἄνοιγε τή Βίβλο καί σοῦ ἔδειχνε τό "οὐ γάρ ὀφείλει τά τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις".

Οἱ γονεῖς! Ναι, καί πιά πολύ. Ψυχές πού "ἤδιστα ἐδαπάνησαν καί ἐδαπανήθησαν" γιά ὅλους καί γιά τόν καθένα χωριστά.

Τί νά πρωτοθυμηθῇ, ἀλήθεια, κανεῖς! Καί ποῖό νά ξεχωρίσῃ, στό σύντομο τοῦτο εὐχαριστήριο μνημόσυνο:

Μήπως τίς ὥρες πού -ὄχι γιατί ἤθελε νά δώσῃ ἀπλῶς ἕνα παράδειγμα, ἀλλά γιατί ἔτσι τό πίστευε, καί τόσο ταπεινά ἔνιωθε τόν ἑαυτό του- διάβαζε τά χειρόγραφα τῆς συγγραφῆς του στά πνευματικά του παιδιά, ζητώντας τή γνώμη τους, τή διόρθωσή τους ἀκόμη;

Μήπως σ' ἐκεῖνον δέν χρεωστεῖ τήν ἀνάδειξη καί χειραφέτηση τῶνων νέων ἐργατῶν ἢ ἐκκλησία μας; Σ' ἐκεῖνον πού μέ ἀγάπη καί χιλίες-δύο συμβουλές πάντα προωθοῦσε στό ἔργο;

Μήπως τήν ἠπιότητα τοῦ χαρακτήρος του, πού "λοιδορούμενος δέν ἀντελοιδόρει", καί ὄχι μόνο, ἀλλά καί σ' ἕναν πού ἐπέμενε νά τόν κάνει νά θυμώσει, εἶπε: "ἼΑν καταφέρῃς νά μέ θυμώσῃς, θά σοῦ κάμω τό

τραπέζι;"

Μήπως τή φροντίδα του, ακόμη και για τήν επαγγελματική και οικογενειακή αποκατάσταση του καθενός μας;

Λίγο πριν αναχωρήσει "για να είναι μέ τον Κύριο", σε μιά του όμιλία, "Η χριστιανική Οικογένεια και τά Προβλήματά της" είχα πει:

"Εύχαριστῶ τόν Θεόν, διότι ἐνῶ σέ μένα ἀτομικῶς δέν ἔδωσε παιδιά κατά σάρκα, ἐν τούτοις είχα τήν εὐκαιρία καί ἐγώ καί ἡ γυναίκα μου ν' ἀσχοληθοῦμε μέ πολλά παιδιά καί εἴμαστε σάν νά ἤμασταν ὄχι μόνο πολύτεκνοι, ἀλλά ὑπερπολύτεκνοι."

Καί ἔλεγε τήν ἀλήθεια.

Γιατί, ἀλήθεια, πατέρας καί "προστάτης πολλῶν ἐγεννήθη καί ἐμοῦ αὐτοῦ".

Ὁ Κώστας Μεταλληνός ὑπῆρξε ἐκεῖνος στόν ὁποῖον -μετά τόν Θεό καί στούς σαρκικούς γονεῖς μου- ὀφείλω τά πιό πολλά, τά πάντα.

ΕΠΟΙΤΑΙ ΓΕΝΗΘΕΝΤΕΣ

Γ. ΖΑΧΑΡΑΤΟΥ

Από τότε πού παίρνει συνείδησι τοῦ ἑαυτοῦ του καί τῶν γύρω του μιὰ στέρησι χαράζει τό μέτωπό του, ἕνας πόθος φλογίζει τήν καρδιά του καί γεμίζει τά μάτια του παράπονο καί θλίψι... Νά βρεθῆ κάποιος πού νά σκουπίσῃ τό δάκρυ του, ν' ἀγαπήσῃ τόν πόνο του, νά ζεστάνῃ τήν καρδιά του, νά κρατήσῃ τήν ἀνημποριά του, τήν ἀδυναμία του. Ὁ καθένας...

Καί ψάξαμε, ἀναζητήσαμε, ἀγωνιστήκαμε νά τόν βροῦμε αὐτόν τόν κάποιον ἀνάμεσα σέ κείνους πού μάς φέρανε στόν κόσμο, σέ κείνους πού μάς ἀγάπησαν, πού στάθηκαν κοντά μας. Μά τοὺς βρήκαμε τόσο ἀδύναμους, τόσο ἀνήμπορους κι' αὐτούς. Καί τούτῃ ἡ ἀναζήτησι τοῦ ΚΑΠΟΙΟΥ ξεπέρασε τά στενά ὄρια τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἀκόμη τῆς ἐποχῆς μας... Χάνεται στά βάθη τῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρώπινου γένους.. Ὁ "ιδεώδης ἄνθρωπος", ὁ ἄνθρωπος τῆς "ιδέας" εἶναι ἡ ἔκφρασι μιᾶς πανανθρώπινης πίκρας... Τῆς πίκρας πού καταστάλαξε στή διαπίστωσι ὅτι αὐτός ὁ ἄνθρωπος δέν γεννήθηκε οὔτε καί θά γεννηθῆ... Μπορεῖ νά ζῆ στά βιβλία ἢ στήν σκέψι τῶν φιλοσόφων. Μά ὅταν θέλησε νά τόν κατεβάσῃ ἀπό τήν ἰδέα στή ζωῆ τόν ἔπνιξε μέσα στίς ἀδυναμίες, τίς ἀτέλειες...

Κί ἕνας μέγας, ὁ πιό ἔγκυρος, σήκωσε μ' ἀπόγνωσι τά μάτια ψηλά καί ἐκφράζοντας τήν ἀγωνία μιᾶς ἐποχῆς τόσο ψηλά στήν σκέψι μά τόσο χαμηλά στή ζωῆ, φώναξε: "Μονάχα ἕνας Θεός ἀπό τόν οὐρανό ἄν μάς ἐπισκεφθῆ..."

Καί αὐτός ὁ Θεός ἦλθε. Τόν ἔστησε ἀνάμεσά τους, τόν ἔζησαν, τόν ἄκουσαν, τόν ψηλάφησαν... Ἀθόρυβα σέ μιὰ ἀπλόχερη ἐκδήλωσι ταπεινώσεως. Σέ μιὰ φάνη. Στό πηγᾶδι τῆς ὑπηρεσίας - στή Σιχαρτόν βρίσκουμε ἰδρωμένο, σκονισμένο, πεινασμένο, διψασμένο. Νά πλησιάζη μέ ἀγάπη τόν ξεχασμένο ἀπ' ὅλους παράλυτο τῆς Βηθσεδᾶ. Νά ἀφίνη στά πόδια του ἕναν ἐλευθερωμένο ἀπό δαιμόνια στούς Γαδαρηνοῦς. Μιά γυναίκα νά τοῦ τά φιλή σέ ἐκδήλωσι εὐγνωμοσύνης. Νά σηκώνη τό κοριτσάκι ἑνός πατέρα, νά φωνάζη Λάζαρο τό φίλο. Νά σκύβη καί νά γράψη "εἰς τήν γῆν" δίνοντας εὐκαιρία νά στραφῆ ὁ τυχόν ἀναμάρτητος στόν ἑαυτό του γιά νά δῆ ὅτι δέν εἶναι ἄξιος νά διεκδικῆ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ σέ μιὰ δύστυχη γυναίκα, πῶς τόν χώριζε ἕνα "συνελήφθη" στήν κοινή ἁμαρτία τους. Νά μήν τήν καταδικάζη γιά τήν ἁμαρτία της, ἀλλά νά τήν ἀποστέλῃ εἰς μετάνοιαν. Νά δέχεται σιωπηλά τήν ἀνταλλαγή του μέ λίγους χοίρους τῶν Γαδαρηνοῶν... κι ὅταν ὁ θεραπευθεῖς τοῦ ζήτησε νά εἶναι μαζί του, ἔκρυψε τόν ἑαυτό του στέλνοντάς τον νά διηγῆται ὅ,τι ἔκανε σ' αὐτόν ὁ Θεός... Νά παραμερίζη τό προσωπικό του δράμα καί νά ὑποφέρει σιωπηλά τήν ματαιοδοξία τῶν μαθητῶν (Μάρκ. ι' 32-45) καλώντας σ' ἕνα μάθημα ταπεινοφροσύνης δικοῦ του μεγαλείου... Ἀκόμη "ἐξεύρων" ποῖος εἶναι "ἐνίψεν" τοὺς πόδας τοῦ Ἰούδα... Ἀνταπέδωσε στήν ἄρνηση τοῦ Πέτρου τό "ἀγαπᾷς με", στήν προδοσία τοῦ Ἰούδα τό "Φίλε", στόν ἀγέρωχο Πιλάτο "σύ λέγεις..." Ὁ ἴδιος ἦταν πού δέχθηκε τοὺς ἐμπτυσμούς, τοὺς ραβδισμούς, τίς σπρωξιές, καί τό αἷμα στό πρόσωπο ἀπό τίς σχισμένες του σάρκες καθώς ἕνα ἀγκάθινο στεφάνι βάνουσα μπήχτηκε στό κεφάλι του στό λιθόστρωτο τοῦ Πραιτωρίου... Καί ἡ φωνή του δέν ἀκούσθηκε, στάθηκε στά τρεμάμενα ἀπό τήν κούρασι καί τά βασανιστήρια πόδια του μπροστά στό λαό, δέν διαμαρτυρήθηκε ἀκόμη γιατί τόν ἄλλαξαν μ' ἕνα Βαραβᾶ... γονάτισε στό ἀνηφόρι τοῦ Γολγοθᾶ, ξαπλώθηκε πάνω

Ὁραίοι Ἄνθρωποι

στό σταυρό, σχίσθησαν τὰ χέρια του καί τὰ πόδια του ὅταν αὐτός ὁ σταυρός μπήχτηκε στή γῆ... Καί ἀπό κεῖ πάνω προσευχήθηκε γιά τούς ὀδημίους του.. ἀγάπησε, ἔκλαψε, διῆλθεν τόν κόσμον εὐεργετῶν καί θεραπεύων, δέν "εὐρέθη ὄλος ἐν τῷ στόματί του", ἐφέρθη "ὡς ἀρνίον ἐπί σφαγῆν"... Πρᾶος, ταπεινός... Παρηγόρησε τή Μαρία, χάρισε τήν εἰρήνην του στούς μαθητάς, καί σάν στερνή εἰκόνα, ἐνῶ ἀνέβηκε στόν Πατέρα, στήριξε τὰ χέρια στά κεφάλια ἐκείνων πού ἀγάπησε καί τούς "εὐλόγησεν".

"Ὁὐ γάρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τήν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν, παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς Ἐκείνου μεγαλειότητος" (Β' Πέτρ. α' 16).

Μιάς μεγαλειότητος πού τήν συνέθεσε ἡ ζωή του... Μιάς μεγαλειότητος πού τήν σήκωσε μέσα στούς μαθητάς, ὄχι τόσο τὰ θαύματα, οἱ παραβολές, ἡ διδασκαλία, ἀλλ' ἡ ζωή τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ... Καί ὁ ἀπόστολος τό δηλώνει: "Ὅσα σᾶς γράψαμε γιά τόν Χριστόν δέν εἶναι σκέψεις δικές μας, δέν εἶναι ἕνας θεωρητικός ἰδεώδης ἄνθρωπος. Εἶναι ὅσα εἶδαμε, πιάσαμε, ζήσαμε..." "οὐ γάρ σεσοφισμένοις μύθοις.. ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες..."

Καί καλούμεθα νά μοιάσουμε αὐτῆς τῆς μεγαλειότητος.. Ὅχι ἴσως κατά τό ἔργον. Αναμφίβολα κατά τόν χαρακτήρα. Τήν ἀγάπη, τήν πραότητα, τήν ἀνωτερότητα, τήν συγνώμην, τήν ὑπηρεσία. Τοῦτο λείπει σήμερα. Ὅχι ἡ γνῶσις "περί τόν Χριστόν". Ἡ γνῶσις τοῦ Χριστοῦ. Τοῦ χαρακτήρος του, τῆς καρδιάς του, τῆς μεγαλειότητός του, μέ τόν πόθο τῆς ἀφομοίωσης πρὸς Αὐτόν. Αὐτή ἡ γνῶσις καί αὐτή ἡ ἀφομοίωσις μᾶς κάνει νά μὴν ἀναγνωρίζωμε ἕνα Σαῦλο στό πρόσωπο τοῦ Παύλου κι' ἕναν Κηφᾶ στό πρόσωπο ἑνός Πέτρου...

Ἴσως δέν ζήσαμε στήν ἐποχή τοῦ Παύλου, τοῦ Πέτρου, τῶν ἀποστόλων... Τῶν "ποιημάτων" αὐτῶν τοῦ Θεοῦ. Μᾶς χάρισε ὁμοίως ὁ

Θεός στο πρόσωπο του αδελφού μας **Κ. Μεταλληγού** τον άνθρωπο που αφιέρωσε τη ζωή του για να γνωρίσει αυτός ο ίδιος και να μοιάσει στη μεγαλειότητα του Υιού του Θεού και που ωδήγησε πολλούς στην γνώσιν αυτήν. Αυτό είναι το ύψιστο μάθημα της ζωής του. Αυτό κρατήσαμε και θέλουμε να μείνει.. Τοῦτο πάνω ἀπ' ὅλη τήν πνευματική του παρακαταθήκη σέ μᾶς, πιστεύουμε ἀποτελεῖ καί τή στερνή εὐχή του... Νά μᾶς δείξῃ ὁ Κύριος τό ἐσωτερικό του μεγαλεῖο, νά τό ἀγαπήσωμε, καί νά τοῦ ζητήσουμε νά μᾶς διαποτίσῃ ἀπ' αὐτό... "Ὅσοι ἔζησαν ἀπό κοντά τό σκεῦος τοῦτο τῆς ἐκλογῆς τοῦ Θεοῦ κατάλαβαν πόσο καταυγᾶστηκε ἀπό τούτη τήν μεγαλειότητα ὅλη ἡ ζωή του... Ἄς σταθῇ τούτη ἡ σιωπηλή εὐχή του ἡ πνευματική κληρονομία πού θά βαραίνει τούς ὤμους μας καί θά σημαδεύῃ τήν πορεία μας ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ...

Ἄς ποθήσωμε νά εἴμαστε "ἐπόπται γεννηθέντες".

ΣΚΟΡΠΙΑ ΦΥΛΛΑ

Χ. ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

Σπάνια ἡ ζωὴ παρουσιάζεται μετὴ μεθοδικότητα πού τῆς δίνουνε νόμους καὶ προτιμᾶ νὰ παρουσιάζεται μετὴν ἄγρια μεγαλοπρέπεια τοῦ δάσους ἢ τῆς σπηλιάς, παρά μετὴ μεθοδικότητα ἑνός ἐργοστασίου συγχρονισμένου παραγωγῆς αὐτοκινήτων. Ἐκεῖ δὲ πού ἡ φαινομενικὴ ἀναρχία ξεπερνάει κάθε ὄριο εἶναι ἡ περιοχὴ τῆς ἀνθρώπινης σκέψης. Μὲ κανένα τρόπο δὲν θέλει νὰ σκύψῃ τὸν τράχηλό της στό χαλινάρι τοῦ καθωσπρεπισμοῦ.

Δὲν ξέρω, ἴσως νὰ πέφτω ἔξω, μὰ μοῦ φαίνεται πολὺ πετυχημένη ἡ εἰκόνα πού παρομοιάζει τίς σκέψεις μετὰ τὰ σκόρπια φύλλα. Κάποτε αὐτὰ πρὶν πέσουν ἀπὸ τὸ δέντρο εἶχανε μιά ἄρμονικὴ συνοχὴ μέσα στό σύνολο. Μὰ τώρα ὅπως τὰ παίρνει ὁ ἄνεμος καὶ ὅπως τὰ βλέπεις μέσα στόν παγωμένο χειμῶνα συνθέτουνε κάτι καινούργιο, κάτι δικό τους, τὰ σκόρπια φύλλα πού τὰ παίρνει ὁ ἄνεμος. Γιά ἓνα πρακτικὸ ἄνθρωπο δὲν εἶναι παρά σκουπίδια. Γιά κεῖνον πού ξέρεي νὰ αἰχμαλωτίζῃ τίς φευγαλέες ὁμορφιές, ἔχουν πολλά νὰ τοῦ ποῦνε.

Ἕνας ξαφνικὸς δυνατὸς βοριάς φύσηξε καὶ γονάτισε τὸ μεγάλο δέντρο πού ἦτανε ἀναμεσῆς στόν κάμπο. Χρόνια πολλά δέσποζε καὶ γιά χρόνια πολλά θάχρουνε πολλοὶ ταξιδευτὲς νὰ διηγοῦνται γι' αὐτό. Μὰ ὅσο καὶ ἂν πασχίζω δὲν καταφέρνω νὰ δέσω τίς σκέψεις μου σὲ ἓνα ἄρμονικὸ σύνολο γιά τὸ μεγάλο δέντρο πού τὸ γτύπησε κατάστηθα ὁ βοριάς. Ἀφηρημένος καὶ ζαλισμένος κάθουμαι καὶ βλέπω μπροστά μου νὰ

στροβιλίζονται τὰ σκόρπια φύλλα, οἱ σκόρπιες σκέψεις. Καί ἔτσι στόν αὐθρομητισμό τους ἔχουνε μιά ξεχωριστή χάρη. Ἦμουν ἕνας πιτσιρίκος, τότε πού κρατώντας με ἀπό τό χέρι ὁ πατέρας μου κάθε Κυριακή προῖ μέ πήγαινε στό "κήρυγμα". Τό περίφημο αὐτό κήρυγμα ἦτανε σέ μιά πολύ λαϊκή συνοικία πίσω ἀπό τό "Γκάζι". Στήν Ὀμόνοια γινότανε ἡ συμφωνία. Ἡ μέ τό τράμ ἤ μέ τὰ πόδια ἀπό τήν Πειραιῶς καί τὰ ναῦλα σοκολάτα. Ἡ δεύτερη λύση ἦτανε θαυμασία. Εἶχε ἕνα μεγάλο περίπατο μέ τή γεύση τῆς σοκολάτας τῶν δύο δραχμῶν. Θαῦμα. Σάν φτάναμε πίσω ἀπό κεῖνα τὰ θεόρατα μαῦρα ντεπόζιτα πού ἀκόμα δείχνουν τή μαυρίλα τους, ἀνεβαίναμε μιά στριφτή πέτρινη σκάλα πολύ ἀπότομη πού ἔκανε ὄλους νά ἀγκομαχοῦνε. Σέ δύο ζευγαρωμένα δωμάτια γεμάτα μέ καρέκλες γινότανε τό κήρυγμα. Στό ταβερνοκαφενεῖο τῆς γειτονιάς ἔπαιζε μιά στολισμένη λατέρνα καί πρέπει νά ὁμολογήσω πώς προτιμοῦσα τὰ τραγουδάκια της ἀπό τὰ λόγια τοῦ ὁμιλητῆ. "Α! ναι, ὁ ὁμιλητής ἦτανε κομψός καί ὁμορφος μά μοῦ φαινότανε πολύ σοβαρός τότε. Καί τὰ παιδιά πού δέν πήγαινε ἀκόμα σχολεῖο τρομάζουσε στή σοβαρότητα. Σέ ἕνα πολύ μικρό καί χαμηλό τραπεζάκι πού βρισκότανε μπροστά του εἶχε ἕνα χοντρό βιβλίο καί ἔτσι πού ἔσκυβε ἔβλεπε τὰ κατσαρά του μαλλιά. Μά σάν σήκωνε τό κεφάλι καί μέ κοίταζε καθῶς νόμιζα, ἐγώ ἔστρεφα τό βλέμμα στά δεξιά ὅπου ἦτανε μιά κεντημένη πεταλούδα στόν τοῖχο. Μά δέν ἦτανε μονάχα ἡ πεταλούδα. Ἦτανε καί οἱ τρύπες τῆς τρυπητῆς καρέκλας πού ἔπρεπε κάθε φορά νά μετρήσω ἀπό τὰ πάνω καί ἀπό τὰ πλάγια ἄν καί πάντοτε ὁ ἀριθμός ἦτανε ὁ ἴδιος. Ὅταν ἐκεῖνος ὁ ὁμορφος κύριος μέ τὰ κατσαρά μαλλιά σηκωνότανε νά κάμῃ προσευχή, μέ μιά ἀνακούφιση κοίταξα τήν πόρτα, τὰ σκαλιά τὰ ἀπότομα καί ὕστερα τὰ λασπωμένα ὁρομάκια. Ἔτσι τόν πρωτογνώρισα.

Ἀπό χρονολογίες δέν κρατᾶ τό μυαλό μου τίποτα. Μά τό θυμάμαι.

Ὁραίοι Ἄνθρωποι

Προπολεμικά. Σάββατο ἀπόγευμα νομίζω, στήν νεοαποκτηθεῖσα "Λυκούργου" μέ τούς ἐβδομήντα δύο ἀναστεναγμούς, ὅσα καί τά σκαλιά της. Μιά συγκέντρωση νέων μέ κάτι φασαριόζικους φοιτητές. Γυμνασιόπαιδο καί καινούργιους, ἀπό τή γωνιά μου παρακολουθοῦσα. Ἦτανε κάποιος νέος τῆς νομικῆς νομίζω, ἀπό τόν Πειραιᾶ. Θέμα τό Πνεῦμα τό "Ἅγιο καί ἡ συμβολική παρουσιάσή του. Ζεστή ἀτμόσφαιρα. Ὁρμηός τώρα μά πάντα γελαστός ἀπαντοῦσε στίς ἐξυπνάδες τῶν νεαρῶν. Πόσο ἐνθουσιασμένοι φαινόντουσαν. Τί χαρά εἶχανε ὅλοι τους. Νομίζω πώς ἀπό τότε ἄρχιζε ἡ μεγάλη του ἀγάπη γιά τά νιάτα πού ποτέ δέν ἔσβυσε καί πού στάθηκε καί ἡ πιό ἀποδοτική τοποθέτησι τῆς ζωῆς του. Γι' αὐτό οἱ νέοι σταθήκανε τόσο ἀπαρηγόρητοι.

Λίγο ἀργότερα. Μεταπολεμικά. Τά δύσκολα χρόνια. Ἐνας μικρός ἀριθμός ἀπό νέους μαζευτότανε στό μικρό γραφεῖο τῆς Λυκούργου γιά προσευχή. Μετά ἀπό τή δουλειά. Χωρίς φαγητό. Στά λίγα τετραγωνικά ἐκεῖνα μέτρα στριμοχρόντουσαν πολλές καρέκλες. Μιά μέρα στό τέλος μέ τράβηξε ἀπό τό μανίκι. Ἐνα χαρτονόμισμα μοῦ ἔβαλε στό χέρι. Τόν εἶχαν συγκινήσει τά χάλια πού εἶχε ἡ μορφή μου. Ὁ πόλεμος, ἡ κατοχή φαίνεται πώς ἦτανε ζωγραφισμένοι στό πρόσωπό μου. "Ὁ Χριστός σου στέλνει δύο αὐγά ρουφηχτά γιά κάθε μέρα ἐπί ἕνα μῆνα. Κατάλαβες. Ὁ Χριστός. Τά αὐγά τοῦ Χριστοῦ. Σᾶς ὁμολογῶ πώς μέχρι τότε δέν εἶχα ἀκούσει οὔτε εἶχα δεῖ "αὐγά Χριστοῦ". Μά κεῖνος τά γνώριζε. Καί πόσα δέν γνώριζε:

Καί τώρα στή "Λαχανᾶ". Εἶχε γίνει τό σπίτι μας. Τό στέκι μας. Στή σάλα. Πάνω στίς καλές πολυθρόνες. Πόση ζεστασιά. Μιά μέρα δέν ἤμαστε καί πολλοί. Δέν θυμᾶμαι τό λόγο. Θυμᾶμαι πώς μελετούσαμε γιά τό πρόσωπο τοῦ Κυρίου ἀπό τίς Παροιμίες. Δέν ξέρω τί εἶχαμε μέσα μας ἐκείνη τή μέρα. Ὅτι ἔλεγε, ὅλο ἀντίρρηση. Σάν νά ἤμασταν συνεννοημένοι. Καί σάν νά μὴν ἔφτανε αὐτό κάθε φορά πού ἔφερνε νέο

επιχείρημα τό απορρίπταμε άμέσως καί τό ρίγναμε καί στό γέλιο. "Εμείς πανηγυρίζαμε. Ανατρέψαμε τό δάσκαλο. Μικρό πράγμα είναι; Μά σέ μιά στιγμή θύμωσε. "Γελάτε... γελάτε... καί ό διάβολος γελάει, εἶπε..." Τί μυστήριο λοιπόν. Άμέσως τό κατάλαβα πώς ό διάβολος γελοῦσε τήν ώρα εκείνη. Εἶχε τόσο σωστά παρατηρήσει. Σέ λίγο όταν τρώγαμε τό κομμάτι από τό ζεστό κέικ, όλα αὐτά εἶχανε εξαφανισθῆ. Λίγες μέρες πρίν νά φυσήξῃ ό βοριάς σέ μιά συγκέντρωση σέ θέματα τῆς Ἐκκλησίας εἶχαμε ἔλθει σέ προσωπική διαφωνία. Στό διάλειμμα μιλοῦσα μέ κάποιον, σέ μιά γωνιά. Βγήκε από τήν αἴθουσα καί ἔφαγε. Μέ βρῆκε. Καί ἤρθε ἐνῶ μιλοῦσα καί μέ φίλησε. "Ἦτανε ἡ τελευταία μας ἐπαφή. Δέν τόν ξανάδα καί δέν ξανασυναντηθήκαμε παρά μονάχα όταν τό μεγάλο δέντρο ἔπεσε από τό βοριά. "Εκεῖνο τό φίλι. "Ἴσως ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού δέν δίνουν σημασία στά σκόρπια φύλλα. Μά ἐγώ μπορῶ νά τό κάνω αὐτό.

Ὁ Κέδρο

Κύριε, πάρε μου τό χέρι,
τοῦτο τό χέρι τό δεῖλό,
πού δέν μπορεῖ νά προχωρήσῃ,
καί στέκεται διστακτικό.
Κύριε, πάρε μου τό χέρι,
γιατί νά γράψω δέν μπορῶ.

Τόσο ἡ χάρη Σου μέ ζώνει,
καί βλέπω ' γώ τόν οὐρανό,
βλέπω τόν κέδρο π' ἀγαποῦσα,
μέ φωτιστέφανο τρανό
στήν ἀγκάλιά Σου ν' ἀκουμπάη
μ' ἓνα χαμόγελο γλυκό.

Τόν ὄριο Κέδρο πού θεωροῦσαν
πάντα νά στέκεται ψηλός,
πού στ' ἀσημένια του τά κλώνια,
ἔλαμπε τ' οὐρανοῦ τό φῶς
κι ἀπλωνε τό βαθύ του ἴσκιό γύρω,
σάν φίλος κι ἀδερφός.

Στίς ρίζες του λευκά ἀρνάκια
ξάπλωναν κάτω ἀπ' τήν ὄρεσιά,
καί παίρναν ἀπ' τό φύλλωμά του

τοῦ οὐρανοῦ τὴν εὐωδιά,
γιατί τό Πνεῦμα τοῦ Κυρίου
ἀναπαύοταν στὰ κλαδιά.

Ὁ κουρασμένος, στή σκιά του,
εὔρισκε ἀνάπαυση πολλή,
κι ὁ διψασμένος, ξεδιψοῦσε
ἀπό τοῦ Κέδρου τὴν Πηγγή,
"τὴν Πέτρα πού ἀκολουθοῦσε"
καί τόση τοῦ ὄνειρε ζωή.

Ὁ Κέδρος μου, πού μέσ στήν νύχτα,
πού ζοῦσα τότε τὴν βαθειά,
τό Φῶς τό αἰώνιο μοῦ ὄδειξε
μιά ἀξέχαστη βραδιά,
ὁ Δάσκαλος μέ τὴν ἀγνή
παιδιάστικη καρδιά.

Σταγόνες πέφταν ἀπ' τὰ κλώνια
καί ράντιζαν βουβά τὴν γῆ,
ὅταν μιλοῦσε γιά τὰ αἰώνια,
γιά τὴν Πατρίδα τὴν χρυσῆ,
πού κάποτε σάν στρατοκόπος,
θὰ ξεκουράζονταν ἐκεῖ.

Κι' ὅσο διαβαίνανε τὰ χρόνια,
ἀπ' τὴν ψηλὴ τὴν κορυφή,
ἔμοιαζε σάν τό χελιδόνι,

πού ἀνοίγε φτερά νά μπῆ
στήν πολυπόθητη τήν χώρα
μέ τήν αἰώνια χαραυγή.

Μιά νύχτα πού λευκά τά κλώνια
δέν ἀγγίζαν τούτη τήν γῆ,
"ἀρπάχθηκε" καθώς κυττοῦσε,
πρός τήν Ἑδέμ τήν γαλανή,
στό χῶμα της εἶχε ποθήσει
παντοτινά νά ριζωθῆ.

ἽΟρθός ἐδιάβηκε πετώντας
τήν γῆν μας, μέσ στήν σιγαλιά,
κι ὀλόφωτος πιά ξαποσταίνει
στήν διάπλατη τήν ἀγκαλιά
τοῦ Κυρίου πού καρτεροῦσε
στά πρῶτα τῆς Ἑδέμ σκαλιά.

Κεῖνοι π' ἀγάπησαν τόν Κέδρο,
ὑψώνουν χέρια ταπεινά
πρός τόν οὐράνιο Πατέρα
καί ψάλλουν μύρια ὠσαννά,
καθώς ὁ Κύριος σκουπίζει,
τά δάκρυά τους τά θερμά.

Πολύτιμη εἶναι μπροστά Σου,
Κύριε, τούτη ἡ θανή·
σκύψαν στόν Κέδρο οἱ ἀγγέλοι

κι άνοιξαν οι ουρανοί.
Έφθασε πιά ο στρατοκόπος
στήν Νέα Γῆ, τήν ποθητή.

Ρέα Συλβία

22-11-1963

Οί πλάτανοι δέν πέφτουνε,
τούς ρίχνει άστροπελέκι.
Οί κέδροι όρθοί πεθαίνουνε
κι' οί "Άγιοι πάν' στά νέφη.

Τό λάκκο π' άνοιξε βαθιά
τούτ' ή άπρόσμενη άρπαγή
θά τόν γιομίσουν μοναχά
άγάπη, δάκρυα, προσευχή.

Σ(πύρος Πορτινός)

Στά πρώτα καί δύσκολα ἐκεῖνα χρόνια...

Ἦταν τότε μιά ἄλλη ἐποχή: ὄχι βέβαια καλύτερη στή διαβίωση ἀπό τή σημερινή. Μά, σίγουρα, ζούσαμε πιά ἔντονα σάν πιστοί καί ἀφοσιωμένοι χριστιανοί.

"Ὅσο μᾶς πίεζαν οἱ ἐλλείψεις τῶν υἱλικῶν ἀγαθῶν, τόσο τίς ἀναπληροῦσαν οἱ συντροφίες μέ τά πνευματικά τους χαρίσματα.

Οἱ Εὐαγγελικές Ἐκκλησίες λειτουργοῦσαν πάντα μέ περιορισμούς...

Ὁ λαϊκός φανατισμός τροφοδοτοῦσε τά δικαστήρια, συχνά-πυκνά, μέ καταγγελίες κατά τῶν Εὐαγγελικῶν.

Ὁ **Κώστας Μεταλληγός** ἐπιστρατευόταν, πάντοτε, ὡς μάρτυρας ὑπεράσπισης, τῶν ἀθῶων ἀνθρώπων πού διώκονταν γιά... "προσηλυτισμό"!

Οἱ ἀδελφοί τῆς Αἴγινας δικάζονταν στόν Πειραιᾶ, ὅπου ἔμενα μονίμως, δεκαπεντάχρονος τότε, στό πατρικό μου σπίτι, Σαλαμῖνος 79.

Παρακολούθησα τή δίκη καί κράτησα πρακτικά, πού τά ἔστειλα σέ ἀπόντες ἀδελφούς.

"Ἐνα ἀντίγραφο στάλθηκε καί στή Θεσσαλονίκη.

Μόνο δικό μου δέν εἶχα κρατήσει.

Στή δίκη κατά τῶν ἀδελφῶν τῆς Αἴγινας, παραβρέθηκε ἕνας ἱερέας ὡς μάρτυρας ὑπέρ τῶν κατηγορῶν.

Ὅταν ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου τόν κάλεσε νά καταθέσει, πρῖν ὀρκισθεῖ ὁ μάρτυς, ὅλα τά μέλη τοῦ δικαστηρίου σηκώθηκαν ὄρθιοι, καί ὁ πρόεδρος τοῦ ἀπηύθυνε: "Ὀρκίζομαι εἰς τήν ἱερωσύνην μου...", πού ὁ ἱερέας ἐπανέλαθε...

Ἡ σκηνή αὕτη ἔκανε αἴσθηση στό ἀκροατήριον, καί νεκρική σιγή

επικράτησε σέ ὅλη τήν αἴθουσα.

Ὁ ἱερέας, ὑψηλός, μέ ὠραῖο παράστημα, ὄχι πολύ νέος, ἀλλά εὐθυτενής καί μέ ἀστραφτερά καινούργια ράσα καί μέ ὠραία φυσιογνωμία, πλησίασε καί ὀλόκληρο τό κορμί του κλονιζόταν ἀπό κάποιες συσπάσεις. Ἔτρεμε σύγκορμος.

Οἱ ἀπαντήσεις πού ἔδινε στά ἐρωτήματα πού τοῦ ὑπέβαλλε ὁ πρόεδρος, σύμφωνα μέ τό κατηγορητήριο κατά τῶν δικαζομένων, ἦσαν: - "Ὁχι! εἶναι καλοί ἄνθρωποι καί φιλήσυχοι... δέν ἔχω νά πῶ τίποτα ἐναντίον τους". Ἔστερα ἀπό τήν κατάθεση αὐτή, εἶναι περιττό νά πῶ, ὅτι ἡ ἐτυμηγορία τοῦ δικαστηρίου ἦταν ἀθωωτική γιά τούς ἐναγόμενους. Αὐτά καί πολλές ἄλλες λεπτομέρειες ἀπό τίς καταθέσεις τῶν μαρτύρων καί ἀπό τίς δύο πλευρές τῶν διαδίκων εἶχαν καταγραφεῖ μέ τό νῦ καί μέ τό σίγμα.

Μά, τότε, δέν ὑπῆρχε ἡ ὠριμότητα νά κρατηθεῖ ἀντίγραφο γιά κανένα ἀρχεῖο. Καί ἦσαν τέτοιες οἱ οικονομικές δυνατότητες, ὥστε οὔτε χαρτί νά διαθέτουμε, παρά ὅ,τι σκίζαμε ἀπό τό πρόχειρο τετράδιό μας...

Πάλι καλά, ἀφοῦ, παλιότερα, ἕνας Ἑπτανήσιος ποιητής μάζευε ἀπό τό δρόμο τά πεταμένα κουτιά τῶν τσιγάρων, καί ἀφαιροῦσε ἀπό μέσα τό ἄσπρο χαρτί, γιά νά γράφει τά ποιήματά του! Μέσα στῆς πενίας τίς σκληρές ἐμπειρίες περιλαμβάνονταν καί οἱ θρησκευτικοί διωγμοί.

Ὅλοι μας προσευχόμεσταν γιά τούς διωκόμενους ἀδελφούς στίς ἐπαρχίες.

Καί μόλις φανερωνόταν στό δρόμο μας κάποιος διαβασμένος στά πνευματικά, τρέχαμε νά τόν ἀκούσουμε· τέτοια ἦταν ἡ δίψα μας γιά μάθηση. Μέ κάθε τρόπο ἐπιζητούσαμε νά μάθουμε κάτι καλύτερο, κάτι ἀνώτερο, πού νά μᾶς ἐξυψώνει.

Ποῦ νά βρεθεῖ, τότε, λεξικό ἢ ἐγκυκλοπαίδεια στό σπίτι...

Κάποτε ἔγινε γνωστό, ὅτι κυκλοφοροῦσε τό Ἑγκυκλοπαιδικό Λεξικό

Ώραϊοι Ἄνθρωποι

τοῦ Ἐλευθερουδάκη. Θεωρούσαμε πολύ τυχερό ἐκεῖνον πού μπορούσε νά τό ἀποκτήσει. Μάλιστα, ἕνας ἰδιωτικός ὑπάλληλος ἀπό τόν κύκλο μας κατόρθωσε νά τό πάρει δωρεάν, γιατί μπόρεσε νά μεσολαβήσει καί νά πουληθoῦν σέ τρίτους δύο ἢ τρεῖς σειρές τοῦ 12τομου αὐτοῦ Λεξικοῦ.

- Ἐμεῖς, οἱ μικρότεροι τόν θαυμάζαμε καί μερικοί τόν ζήλευαν...

Ὁ ἐρχομός καί ἡ παρουσία ὁμιλητῶν μέ κατάρτιση σήμαινε γιά μας ἡμέρα γιορτῆς. Πηγαίναμε παρέα οἱ μικρότεροι καί μέ τά πόδια· πού νά βρεθoῦν ναῦλα γιά εἰσιτήρια τοῦ τραίμ...

Ἡ συγκοινωνία λιγοστή· δύο τρεῖς γραμμές μέ τραίμ καί ἄλλες τόσες μέ λεωφορεῖο σέ ὅλο τόν Πειραιᾶ. Τό ταξί ἦταν ἄγνωστο!... Πρὶν τό τέλος τῆς δεκαετίας (1926-1935) πού μπήκαμε στό Πανεπιστήμιο, ἰδιωτικό αὐτοκίνητο εἶχε μόνο ἕνας καθηγητής! Ἡ ἔννοια "γιώτα χι" (I.X.) ἦταν ἄγνωστη.

Καί ὅμως, νιώθαμε ἐξαιρετική χαρά νά τρέχουμε ν' ἀκούσουμε ἕναν χαρισματοῦχο τοῦ λόγου, πού τόν ἔκανε ἀκόμα πιο ὁμορφο τό μήνυμα τῆς βιβλικῆς ἀλήθειας.

Σήμερα, πού "ἡ γνώση ἔχει πληθυνθεῖ" καί ἡ ταχύτητα ἔχει μηδενίσει τίς ἀποστάσεις, νικητής εἶναι παντοῦ ἡ ἀνθρώπινη ματαιότητα καί τό κάθε τι πού τόν εὐτελίζει.

Σήμερα, στό ρυθμό τῆς ξέφρενης τεχνοκρατίας καί τῆς ἀποπνευμάτωσης τῶν πάντων, χάθηκε ἡ ἀγνή φαντασία, ξέπεσε ἡ δύναμη καί ἡ ὁμορφιά τοῦ λόγου, γραπτοῦ καί προφορικοῦ στίς πηγές τῶν μέσων ἐνημέρωσης, καί ὁ πολὺς κόσμος, ἀλλοίμονο, τρέφεται μόνο ἀπό τά πολλά, ποικίλα καί θορυβώδη αὐτά μέσα.

Λεῖψανε οἱ "εὐαγγελιζόμενοι τά ἀγαθά", λείψανε οἱ ἄνθρωποι οἱ ὠραῖοι, πού μέ τό λόγο καί τῆ ζωή τους σ' ἔκαναν νά νιώθεις καί σύ ἄξιος γιά μιᾶ καλύτερη ζωή.

Τό σκάρτο καί τό κίβδηλο ὑπονομεύει τήν ἐμπιστοσύνη σέ ἔμφυχα

καί ἄψυχα... Εὐτυχῶς ὅμως, πού υπάρχουν πάντα οἱ ἐξαιρέσεις καί ἡ
θεία πρόνοια πού τά πάντα ἐπιδαφιλεύει γιά τούς πιστούς καί εὐλακρινεῖς
ἐκζητητές τῆς αἰώνιας ἀλήθειας..."

Ταξίδι στήν Κύπρο

Ὅπως πολλοί μεγάλοι στοχαστές στήν ἱστορία ἀπόφευγαν ν'
ἀπομακρυνθοῦν ἀπό τήν πόλη τῆς μόνιμης διαμονῆς τους, ἔτσι
καί ὁ **Κ. Μεταλληνός** ἦταν ριζωμένος στήν Ἀθήνα, ἀπό τότε πού εἶχε
ἐγκαταλείψει τήν πατρίδα του, τήν Κέρκυρα.

Δέν τοῦ ἄρσαν τά ταξίδια, καί μέχρι τό 1951, ποτές του δέν εἶχε
βγῆ ἔξω ἀπό τήν Ἑλλάδα.

Ὅταν γιά διετή περίοδο βρέθηκα στήν Κύπρο, γιά νά διδάξω ὡς
ἐκπαιδευτικός Ἑλληνικά στούς μαθητές τοῦ American Academy
Λευκωσίας καί Λάρνακας, ρωτήθηκα, ἂν θά μπορούσαμε νά καλέσουμε
τόν Κ. Μεταλληνό στή σχολή, γιά νά δώσει σειρά διαλέξεων.

Ἡ ἀμερικανική αὐτή σχολή εἶχε τήν καλή συνήθεια νά ὀργανώνει
κάθε χρόνο σειρά ἀπό διαλέξεις, προσκαλώντας ἐπώνυμους λόγιους καί
στοχαστές, πού συγχρόνως ἀναλάμβανε τά ἔξοδα τοῦ ταξιδίου τους καί
τῆς διαμονῆς τους στήν Κύπρο.

Ἡ γυναίκα μου εἶχε στό καρτέ της τόν ἀριθμό τηλεφώνου τοῦ
σπιτιοῦ τοῦ Κ. Μ. καί τοῦ τηλεφωνήσαμε τήν ἴδια μέρα.

Ἡ ἀπάντηση ἀπό τόν Μεταλληνό ἦταν θετική, καί τήν ἐπομένη
ἔπαιρνε ὁ ἴδιος εἰδοποίηση ἀπό τήν Ἀεροπορική Ἑταιρεία τῆς Κύπρου,
ὅτι ὑπῆρχε στή διάθεσή του εἰσιτήριο γιά τή Λάρνακα.

Σέ λίγες μέρες ὁ Κ. Μ. βρισκόταν στήν Κύπρο. Αὐτό εἶχε γεμίσει
ἀπό χαρά ὅλους τούς ἀδελφούς, οἱ ὁποῖοι ἤξεραν γιά τή δράση του στήν

Ὠραῖοι Ἄνθρωποι

Ἑλλάδα, καί ἦσαν ἱκανοποιημένοι πού τώρα τούς δινόταν εὐκαιρία νά τόν ἀπολαύσουν κι αὐτοί ἀπό κοντά.

Ἐκτάκτως, ὁ Κ. Μ. φιλοξενήθηκε καί ἀπό διάφορους ἀδελφούς, ὅπως ὁ Χρῖστος Χρῖστου, στή Λευκωσία κ. ἄ.

Μάλιστα, τέλεσε καί τούς γάμους τοῦ Κυριάκου Φιλιππίδη μέ τή Χαΐδω Φλωρίδου.

Ἀλλά ἐκεῖνο πού ἔκανε ξεχωριστή ἐντύπωση, ἦταν ἡ σειρά ἀπό ἔξη διαλέξεις του στή Λάρνακα, ἀπολογητικοῦ περιεχομένου, πού, κατά τήν ὁμολογία τῶν ἰδίων τῶν ἀκροατῶν, ἄκουαν γιά πρώτη τους φορά "τέτοια πράγματα"...

Τό ταξίδι αὐτό μέ τήν ἐμπειρία του ἦταν τό ἔναυσμα γιά νά μή ἀρνηθεῖ ἀργότερα πρόσκληση πού τοῦ ἔγινε νά ἐπισκεφθεῖ τή Σουηδία καί ἄλλες χῶρες τῆς Εὐρώπης.

Ἐκδρομή στό Τρόοδος

Πολλοί ἀδελφοί τῆς Κύπρου θέλησαν νά ἔχουν πιά οἰκεία ἐπαφή μέ τόν Κ. Μ. καί ὀργάνωσαν ἐκδρομή στό ὄρος Τρόοδος.

Ἦταν Μάϊος μήνας, καί ὁ μήνας αὐτός στήν Κύπρο διαρκεῖ μέ τίς ὄσριές του καί τή μυρωδιά τῶν λουλουδιῶν ὅλες τίς μέρες καί δέν μοιάζει μέ τό Μάη τῆς Ἀττικῆς, πού γρήγορα ἐξαφανίζεται.

Ἔτσι, ὁ ἀδελφός Κ.Μ. ὄχι μόνο χάρισε τήν παιδική ἀπλότητα τῆς παρουσίας του στούς ταπεινούς ἐκείνους ἀδελφούς, ἀλλά καί ὁ ἴδιος ἔνωσε γοητευμένος ἀνάμεσα σ' ἐκείνους πού τόν ἔβλεπαν γιά πρώτη φορά, ἀλλά τοῦ ἔδωσαν τέτοιαν ἀγάπη σά νά τόν γινώριζαν ἀπό χρόνια...

Καί οἱ γραμμές αὐτές δέν εἶναι φτηνή φιλολογία, εἶναι ὁμολογία γιά

τή δόξα του Χριστού, που μόνος Αυτός δημιουργεί συνθήκες ουράνιας κοινωνίας ανάμεσα στους ανθρώπους, όταν αυτοί είναι αληθινά πιστοί και άφροσιωμένοι σ' Αυτόν.

Έτσι, ο Κ. Μ. πήρε τό βάπτισμα της απομάκρυνσης από τά στενά όρια της πατρίδας, και ήταν έτοιμος πιά για ένα πιο μεγάλο ταξίδι, που δέν άργησε να γίνει.

Τό ταξίδι αυτό που έγινε, όταν εκλήθη από αδελφούς του έξωτερικού, τό περιγράφει ο ανηψιός του Γεράσιμος Ζερβόπουλος, και μπορεί κανείς να τό βρει στό βιβλίο που επιγράφεται:

"ΕΠΕΣΕ Ο ΔΥΝΑΤΟΣ".

ΚΩΣΤΑΣ ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ

Η ΖΩΗ- ΤΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ

Μετά τό τέλος του ταξιδιού αυτού ο ίδιος ο Κ. Μ. είχε να πει πολλά από τίς έντυπώσεις που απέκόμισε...

Αλλά ήθελα να κλείσω τό μικρό αυτό κεφάλαιο που αναφέρεται στό βάπτισμα του Κ. Μ. στό ταξίδι του έξωτερικού μέ ένα μικρό στιγμιότυπο:

Αφού χόρτασε μέ τήν παρουσία του τά κέντρα των αδελφών που τον είχαν καλέσει, έπειτα οί αδελφοί αυτοί των μεγάλων εκκλησιών φρόντισαν να τον στείλουν και στίς επαρχίες να δώσει τή μαρτυρία του. Φυσικά, κάποιος τον συνόδευε για να φτάσει μέ σιδηρόδρομο στά μέρη που θα επισκεπτόταν. Αυτός ο συνοδός φρόντιζε και για τήν αλληλογραφία του Κ. Μ. "Όποιο γράμμα έφτανε από τήν Ελλάδα τό παραλάμβανε για να του τό δώσει.

Ένω, λοιπόν, ταξίδευαν μαζί, ο συνοδός θυμήθηκε ότι είχε κάποιο γράμμα, και στην κατάλληλη ώρα του τό δίνει στό χέρι.

Τό γράμμα προερχόταν από τήν Εκκλησία της Αθήνας. Τό πρεσβυτέριο του έγραφε, ότι είχε γίνει αισθητή ή απουσία του, και θα

“Ωραίοι” Άνθρωποι

Έκανε καλά νά μή χρονίσει περισσότερο μακριά από τήν ἐκκλησία. Μόλις διάβασε τό γράμμα αὐτό, εἶπε στό συνοδό του. “Στήν ἐπόμενη στάση πρέπει νά κατεβῶ”.

- Γιατί, ρωτᾶ ὁ συνοδός. “Διότι, ἀπαντᾶ, ἡ ἐκκλησία μέ χρειάζεται...” Αὐτό ἦταν. Ἡ περιοδεία κόπηκε σάν μαχαίρι. Ἀπό κείνη τή στιγμή πῆρε τό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς. Αὐτό θά πει νά ξέρει κανείς νά ὑπηρετεῖ τούς ἀδελφούς του...”

Λεκτικά στιγμιότυπα

Καί ὁ **Κ. Μεταλληνός** ἀγαποῦσε τό καλό φαγητό καί τό κρασί. Ὄταν κάποτε βρέθηκε στήν Κύπρο, ἀνάμεσα σέ Χριστιανούς μέ ἀμερικανική νοοτροπία, πού τούς ἔμαθαν ὅτι τό νά πίνει κανείς κρασί εἶναι ἁμαρτία, καί ὅπως ἦταν φυσικό, ἔκαναν τή σχετική παρατήρηση, τούς εἶπε: “Πίνω κρασί· γιατί δέ θέλω νά φαίνομαι ὅτι εἶμαι ἀνώτερος ἀπό τό Χριστό”.

Μέ τήν ἀπάντησή του αὐτή, ἄφηνε νά ἐννοηθεῖ ὅτι ἐκεῖνοι πού θεωροῦσαν ἁμαρτία τήν οἰνοποσία, ἀφοῦ ὁ Χριστός δέν τήν ἀπέφυγε, οὔτε λίγο οὔτε πολύ, συνιστοῦσαν τόν ἑαυτό τους σάν... ἀνώτερους ἀπό τό Χριστόν. Ὅτι “ἡ κατάχρησις δέν καταργεῖ τή χρῆσις”. Ὄταν βρέθηκε στή Γερμανία καί φιλοξενήθηκε ἀπό χριστιανούς γερμανούς πού δέν ἔτρωγαν ψωμί ἀλλά γιά ψωμί εἶχαν πατάτες, τούς εἶπε: Μά ὁ Χριστός εἶπε: “Ἐγώ εἶμαι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς, ὄχι ἡ πατάτα!”

Μιά ἐποχή ἐρχόταν συχνά στήν αἴθουσα τῆς ὁδοῦ Λυκούργου 18^Α ἓνας ἰδιοκτήτης ξενοδοχείου. Ἐδειχνε ἀρκετό ζῆλο νά τακτοποιεῖ σέ κάποια θέση προσερχόμενους στήν αἴθουσα πού δυσκολεύονταν νά βροῦν

θέση. Η προθυμία του αυτή ήταν πολύ εμφανής, σέ σημείο πού νά ενοχλεί κάποιους...

Ο άνθρωπος αυτός συχνά καλοῦσε τό Μεταλληνό σέ γεῦμα, μετά τό κήρυγμα τῆς Κυριακῆς. Φαίνεται ὅμως ὅτι δέν εἶχε ἐμβαθύνει καθόλου στά πνευματικά, καί κάποτε σταμάτησε πιά νά ἔρχεται στήν αἴθουσα τῆς ὁδοῦ Λυκούργου.

Τό ξενοδοχεῖο του εἶχε τήν ἐπωνυμία Rich (ρίτς). "Όταν λοιπόν ἔγινε λόγος γιά τήν ἐξαφάνισή τοῦ ἰδιοκτῆτου, χαριεντιζόμενος ὁ Μεταλληνός εἶπε: "Φαίνεται ὅτι δέν ἦταν ρίτς ἀλλά... πρίτς!

Συχνά, ἀναφερόμενος στόν ἄνθρωπο πού παραπονιέται ὅτι δέν βρίσκει ὀμαλή διέξοδο στή ζωή, καί ὅτι ὁ Θεός τόν ἐγκατέλειψε, ἔλεγε μέ σπαρακτική φωνή: "Βρέ ἄθλιε, πῶς τό μπέρδεψες τό κουβάρι τῆς ζωῆς σου, καί λές λόγια βλάσφημα:...

"Ο Θεός κανέναν δέν ἐγκαταλείπει. Σὺ ἐγκατέλειψες ἑκεῖνον!..."

"Άλλοτε πάλι, σέ μιά ξαφνική του "ἀποστροφή" ρωτοῦσε μέ σοβαρότητα: "Δέ μοῦ λέτε, σᾶς παρακαλῶ, γιατί τό θράδι, πρὶν πέσουμε νά κοιμηθοῦμε, κλειδομπαρώνουμε πόρτες καί παράθυρα;

Μήν μπεῖ στό σπίτι μας καμιά ἀρκούδα: -Άσφαλῶς, ὄχι! Κλειδομπαρωνόμαστε, μήν μπεῖ κανένας ἄνθρωπος! "Άνθρωπος πού δέν γνώρισε τό Θεό, καί κατάντησε ἀνήμερο θεριό!..."

"Άλλοτε, πάλι, μ' ἐκεῖνο τό μεγαλόπρεπο ὕφος πού ἔπαιρνε ἡ ἡχηρή φωνή του, καθώς ἀναφερόταν στό Θεό, ἔλεγε: "Σάν τά πουλιά θά ἔψαλλε καθημερινά ὁ ἄνθρωπος, ἂν εἶχε τήν εὐαισθησία ἀληθινά πιστοῦ, καί σκεπτόταν τήν παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ, τῆ θεία Πρόνοια, τίς δωρεές Του καί τά μύρια ὅσα δείγματα τῆς ἀπειρης Ἀγάπης Του..."

Όμοιοι Άνθρωποι

Πρὶν καλά καλά γνωρίσω τὸν Κ. Μ. ἦρθε κάποιος καὶ μοῦ εἶπε:
"Ἔρχεσαι νὰ πᾶμε νὰ δοῦμε τὸν Κ. Μ; Ἄ! δὲν ξέρεις, τί ἄνθρωπος
εἶναι... Ἀκούοντάς τον νὰ σοῦ μιᾶ, νομίζεις ὅτι βρίσκεσαι στὸν
οὐρανό!..."

Δείγμα γραφῆς Κώστα καὶ Ἀλκμήνης Μεταλληγίου.

Χαρακτηριστικά ανέκδοτα από τή ζωή του Κ.Μεταλληνού(*)

"Ο βελουδός είναι... αναγεννημένος"!

Τό ζευγος Άλκμήνη και Κώστας Μεταλληνός είχαν ένα γάτο. Μά ο γάτος αυτός δέν ήταν σαν τούς άλλους. Λές και τούς είχε μοιάσει στην άρχοντιά και τή διακριτικότητα. Δέν πείραζε τίποτα. Πρόσεχε νά μή κάνει ζημιά. Δέν αποχωριζόταν τή συντροφιά των κυρίων του, κι έδινε τό ευγενικό του "παρών", όταν έρχονταν και επισκέπτες στό σπίτι.

Ήταν σά νά τούς υποδεχόταν... Συχνά οί επισκέπτες παρατηρούσαν τούτη τή συμπεριφορά του γάτου και εξέφραζαν τό θαυμασμό τους.

Και ο Μεταλληνός έσπευδε νά τούς εξηγήσει τήν αίτια, λέγοντας: "Μά.. δέν τό ξέρετε; Ο Βελουδός είναι "αναγεννημένος"!...

"Τί του είχε δώσει ο Θεός"

Ο Κώστας και ή Άλκμήνη δέν είχαν παιδιά. Πολλοί από τούς θαυμαστές τους, συχνά πυκνά, τολμούσαν νά εκφράσουν τήν άπορία τους, πώς τόσο σπουδαίοι και εκλεκτοί άνθρωποι νά μήν έχουν διαδόχους.

Άλλά ο Κ. Μ άτάραχος και ευπροσήγορος δέν άφηνε τέτοιες ευκαιρίες νά του ξεφύγουν χωρίς τό αποστομωτικό του χιούμορ.

Και άπαντούσε στις τέτοιες μεμφιμοιρίες: "Ο Θεός μου έδωσε παιδιά μεγαλωμένα, μορφωμένα και αναγεννημένα".

Και έννοούσε τούς νέους, πού δέν ήσαν και λίγοι, πού τόν αποκαλούσαν "Θείο", σαν νά ήσαν, φυσικά του άνήψια.

(*) Μας τά άφηγήθηκε ο Γ. Έρτσος πού έζησε στό σπίτι του σαν παιδί του.

Ὁραίοι Ἄνθρωποι

Καί ἐπεξηγοῦσε: ὁ Θεός μου τά ἔδωσε μεγαλωμένα, ἀπαλλάσσοντάς με ἀπό πολλές σκοτοῦρες καί ἀγωνίες μέχρι νά τά μεγαλώσω. Μοῦ τά ἔδωσε μορφωμένα, χωρίς νά κοπιάσω ἐγώ γιά τή μόρφωσή τους. Ἀλλά ἐκεῖνο πού εἶναι θαυμαστό καί πού δέν μπορεῖ νά τό ἐξασφαλίσαι ἡ φυσική διαδογή εἶναι ἡ ἀναγέννηση, δῶρο μοναδικό τοῦ Κυρίου, τά ἀναγεννημένα..."

"Θέλω νά παντρευθῶ..."

Ἕνας θαυμαστής τοῦ Μεταλληνοῦ, πού τόν ἐπισκεπτόταν συχνά καί τοῦ ἐμπιστευόταν τά ἰδιαίτερά του, μιά μέρα τοῦ ζήτησε τή γνώμη γιά τό ὄξύ πρόβλημα πού τόν ἀπασχολοῦσε ἐκεῖνο τόν καιρό.

Ὁ ἄνθρωπος δέν ἦταν καί πολύ νέος καί ἡ ἐξεύρεση νύφης στά μέτρα του δέν θρискόταν κατάλληλη.

Κάποιοι φίλοι καί συγγενεῖς τοῦ ὑπέδειξαν γιά σύντροφο μιά πολύ καλή γυναίκα· ἀλλά τόν περνοῦσε κατά πολύ στά χρόνια, καί ἔλεγε: "Τί νά τήν κάνω τόσο μεγάλη!..."

Καί ὁ Κ. Μ. τοῦ ἀπαντᾷ: "Ἄφου εἶναι τόσο καλή, πάρ' τήν καί θά ἔχεις καί μάννα καί σύζυγο...!"

"Ὁ ... ἱποδιάκονος"

Οἱ γονεῖς ἐνός παιδιοῦ τῆς ἐκκλησίας σχολίαζαν τήν περίπτωση τοῦ παιδιοῦ τους πού εἶχε γεννηθεῖ μέ μεγάλα, κάπως δυσανάλογα στό μπόι του πόδια.

Τό παιδί φόραγε ἀκόμα κοντά παντελόνια, πού ἐξέθεταν ἔντονα τή δυσαναλογία μέ τό ὑπόλοιπο κορμί του.

Ἀποτεινόμενος ὁ Κ. Μ. στούς γονεῖς τοῦ παιδιοῦ τοῦς ἔλεγε: "Ὁ γιός σας δείχνει ξεχωριστή ἐπιθυμία γιά τό ἔργο τῆς ἐκκλησίας. Νά τόν

χαίρεστε πού δέν εἶναι ὑποδιάκονος ἀλλά ΠΗΠΟΔΙΑΚΟΝΟΣ!...

Διαθέτει τὰ πιό ὠραῖα καί πιό δυνατά πόδια ἀπό τούς ἄλλους!...

"Ὁ φλύαρος πού ἀγανάκτησε"

"Ἐνας ἀπό τούς πολλούς ἐπισκέπτες τοῦ Κ.Μ. πού συχνά τόν ἀπασχολοῦσε μέ ἀκατάσχετη φλυαρία, μιά μέρα τό παράκανε.

Ὅποιοσδήποτε ἄλλος θά ἔδειχνε δυσφορία, γιά νά σταματήσει ἡ φλυαρία.

Μά ὁ Μεταλληνός ἀτάραχος τόν ἄκουγε ὑπομονετικά. Ὁ φλύαρος δέν ἄντεξε καί τοῦ λέγει: "Μά τόσα λόγια σοῦ εἶπα καί δέν ἔχεις τίποτα νά μοῦ πεῖς;

Καί ὁ Κ. Μ. τοῦ ἀπαντᾷ: "Ἄν κατορθώσεις νά μέ κάνεις νά νευριάσω, θά σοῦ κάνω τό τραπέζι!"!...

"Ὁ Φεμινιστής!"

"Ἐνα μέλος τοῦ Πρεσβυτερίου τῆς Ἐκκλησίας πού λειτουργοῦσε στή σοφίτα τῆς ὁδοῦ Λυκούργου 18^Δ, συχνά ἔκανε λόγο γιά τόν ἐποικοδομητικό ρόλο πού μποροῦν νά παίξουν στήν ἐκκλησία πιστές καί ἀφοσιωμένες γυναῖκες.

Ἐπειδή ὁ ἐκθειασμός αὐτός εἶχε γίνει μόνιμη ἀπασχόληση τοῦ πρεσβυτέρου αὐτοῦ στίς συνεδρίες τοῦ Πρεσβυτερίου, μιά μέρα ὁ Κ.Μ. μέ τό χιούμορ πού τόν διέκρινε, ἀλλά καί μέ ἕνα ἐκτάκτως σοβαρό ὕφος εἶπε ἀπευθυνόμενος στά ἄλλα μέλη τοῦ Συνεδρίου: "Ἄ!... ὁ Σωτηράκης ἔγινε.. φεμινιστής!"

"Ὁ μπάρμπας..."

Οἱ ἀδελφές Καίτη καί Πόπη, συγγενεῖς τοῦ Κ. Μεταλληνοῦ εἶχαν ἕνα ἡλικιωμένο μπάρμπας. Ὁ μπάρμπας αὐτός συνήθιζε νά προσεύχεται

ἽΩραῖοι ἸΑνθρωποὶ

στὶς συναῖξεις συμπροσευχῆς τῆς ἐκκλησίας. Μιά μέρα τό παρατράβῆξε, ὁ Κ. Μ. σηκώθηκε καὶ εἶπε: "Ὁ ἀδελφός ἔχει πολλὰ νά πει..." Ἀλλά ἐμεῖς, ἄς ψάλλουμε μιά δοξολογία". ἸΑνοιξε τό Ἰγμολόγιο καὶ πρότεινε ἕναν ὕμνο.

"Συμφωνοῦσε ἀπόλυτα"...

ἸΕνας ἀδελφός, πού ἦταν κουρέας, πήγαινε στό σπίτι τοῦ Κ.Μ. νά τόν κουρέψει.

Τό ἐπάγγελμα τοῦ κουρέα, φαίνεται ὅτι ἀπό τήν ἀρχαιότητα πού εἶχε τό ἐλάττωμα τῆς φλυαρίας, τό συνεχιζοῖ ἀκόμα... ἸὉ ἀδελφός αὐτός τό παράκανε, ὅταν κούρευε τόν Κ.Μ.

Θεωροῦσε μεγάλη του τιμή πού πρόσφερε τίς ὑπηρεσίες του σ' ἕνα πρόσωπο σάν τόν Κ.Μ. καὶ ἀντί νά κάνει τήν δουλειά του "Σιωπῶν" ὅπως ἀπαιτοῦσε ἕνας ἀρχαῖος σοφός, νόμιζε ὅτι ἔπρεπε νά ξεπεράσει κάθε ἄλλο συνάδελφό του.

ἸὉ Μεταλλήνης, εὐγενής ὅπως πάντα, ἄφηνε τόν κουρέα του νά λέγει τά δικά του καὶ τό ἔριχνε στόν... ὕπνο.

Μιά μέρα, ὁ κουρέας τοῦ λέγει: "Μά ἐγώ σοῦ μιλάω κι ἐσύ κοιμᾶσαι!"

Κι ἐκεῖνος τοῦ ἀπαντᾷ: "Χρυσέ μου ἀδελφέ, αὐτό σημαίνει ὅτι συμφωνῶ μαζί σου... ἀπόλυτα!"

"Τί εἶπε γιά τό πάχος"

ἸὉπως εἶναι γνωστό, ὁ Κ. Μ. διακρινόταν γιά τήν εὐρύτητα τῆς σωματικῆς του διάπλασης. ἸἮταν σωστός... Πλάτων!...

ἸἮταν κάποτε μιά ἐποχή, πού γιά πρώτη φορά στήν Ἀθήνα εἶχε γίνει συρμός καὶ στούς κύκλους τῶν ἸΕλλήνων Εὐαγγελικῶν, πότε στό ἀστεῖο καὶ πότε στό σοβαρό νά μιλοῦν γιά διαίτα καὶ ριζιμο τοῦ

σωματικοῦ πάχους.

Ἔτσι, πήραν καί τόν Κ.Μ. τά σκάγια. Μά ἐκεῖνος ἔδωσε ἀμέσως καί πολύ στοϊκᾶ τήν ἀπάντησή του: "Ἀδελφοί, δέν διαβάσατε αὐτό πού λέγει ὁ Σολομών στίς Παροιμίαις; ὅτι δηλ. "ὁ θαρρῶν ἐπί Κύριον θέλει παχυνθῆ;..." (Παρ. 28/25).

"Ὁ καρνάβαλος!"

Στό ντύσιμό του ὁ Κ. Μ. ἦταν πολύ ἀπλός καί ἀπέριτος, γι' αὐτό, θάλεγες ὅτι ἀντιπαθοῦσε τήν ἐξεζητημένη ἀμφίεση.

Ὅταν ὅμως ἦταν ὑποχρεωμένος νά πάει σέ ἐθιμοτυπική ἐπίσκεψη καί νά εἶναι ἀνάλογα ντυμένος, ἔτσι πού νά ἀνταποκρίνεται στίς ἀξιώσεις τῆς ἐθιμοτυπίας, ὕστερα ἀπό τή διαδικασία πού εἶχε τό ντύσιμο ἔλεγε: "Τόν ντύσαμε τόν καρνάβαλο!..."

"Θά πλήρωνε τά ἔξοδα..."

Ὁ Κ.Μ. ἀγαποῦσε πολύ τόν καθαρό ἀέρα. Ἡ αἴθουσα τῆς ὁδοῦ Λυκούργου 18^Δ πού μιλοῦσε, ἦταν χαμηλοτάβανη καί ἀνάλογα μέ τό ἀκροατήριό ὁ χώρος τῆς ἦταν ἀνεπαρκής.

Συχνά, κυρίως τό χειμῶνα, πού ἦταν ὅλα κλειστά, διέκοπτε τήν ὁμιλία του ν' ἀνοίξει κάποια πόρτα καί παράθυρο γιά λίγα δευτερόλεπτα, ὥστε νά γίνεῖ ἀερισμός τῆς αἴθουσας.

Κάποια μέρα, πού οἱ ὑπεύθυνοι γιά τόν ἀερισμό παρατήρησαν, ὅτι κάνει πολύ κρύο, καί μπορεῖ νά βλάψει κάποιον ἀδύνατο στήν ὑγεία, εἶπε: "Ἀνοίξτε, ἠρέ ἀδερφέ, κι ἂν κανεῖς ἀρρωστήσει ἐγώ θά πληρώσω τά ἔξοδα τοῦ νοσοκομείου..."

"Τά παρωνύμια..."

Τοῦ ἄρεσε νά δίνει κοσμητικά ἐπίθετα μέ χιοῦμορ καί γιά νά τονίσει

Ὠραίοι Ἄνθρωποι

κάποια σημασία.

Ἐναν ἀδελφό πού τόν ἔλεγαν Χαράλαμπο κι εἶχε δεῖξει ξεχωριστό ζῆλο στήν Κέρκυρα, τήν πατρίδα του, τόν ἔλεγε: "Ο ΛΑΜΠΑΧΑΡΟΣ"!

Τόν ἀνηψιό του Ἄνδρέα πού ἦταν γρηγορομῆλιτος, τόν ἔλεγε: "'Ο Ντράς"· δηλ. ἤθελε νά συντομέψει τό ὄνομά του, Ἄντρέας ὅπως αὐτός μέ τή γρηγοράδα τῆς ὀμιλίας του ἔτρωγε συλλαβές ἀπό τά λόγια του.

Τόν Ἀγγελᾶτο τόν προσφωνοῦσε, "ὁ Γκιουλᾶτος". Δέν ξέρω, ἂν ἀπό τό "Γκιουλιστάν" (=Τριανταφυλλώνας) τοῦ Σααδῆ, ἤθελε νά τόν παραβάλει μέ τήν ὀμορφιά τοῦ τριαντάφυλλου...

Κάποιον ἄλλον τόν ἔλεγε: "'Ο Βοανηργές" (δες Εὐαγγέλιο Μάρκου 3/17).

Καί γιά τόν ἀδελφό Χατζηραδάμ πού ἦταν ἠχηρή καί τρανταχτή ἡ φωνή του, ἔλεγε: "Μπάμ-μπάμ-μπάμ· ἔρχεται ὁ Χατζηραδάμ".

[Πολύ ὑποψιάζομαι, ὅτι εἰρωνευόταν τόν πρωτόπλαστο Ἀδάμ, πού τώρα εἶχε γίνει καί... ΧΑΤΖΗΣ!]

"Τά σῦκα..."

Ὁ Κ. Μ. εἶχε ξεχωριστή ἀδυναμία στά φρέσκα σῦκα. Μιά ἀδελφή πού ἔρχοταν ἀπό τήν Πάτρα συχνά, τοῦ ἔφερνε σῦκα.

Ἡ ἀδελφή ὅμως αὐτή δέν εἶχε καί ἐξαιρετική ἐπίδουση στά θέματα τῆς Βίβλου, ἀλλά σεβόταν τόν Κ.Μ. ιδιαίτερα καί γι αὐτό φρόντιζε συχνά νά τοῦ φέρνει ἀπό τήν Πάτρα τό ἀγαπημένο του φρούτο. Ἔτσι, γιά νά τήν εὐχαριστήσῃ, ἐξαντλοῦσε ὅλη τή δεινότητα ἐκπροσώπου τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν ὑποδεχόμενος τά σῦκα καί γιά χάρη τους ἀνέβαζε τήν ἀπλή αὐτή ἀδελφή, μέ τήν ὑποδοχή πού τῆς ἔκανε, στή θέση διαπιστευμένου προξενικοῦ ἀντιπροσώπου, πού τοῦ ἔκανε τήν τιμή νά τόν ἐπισκεφθεῖ...

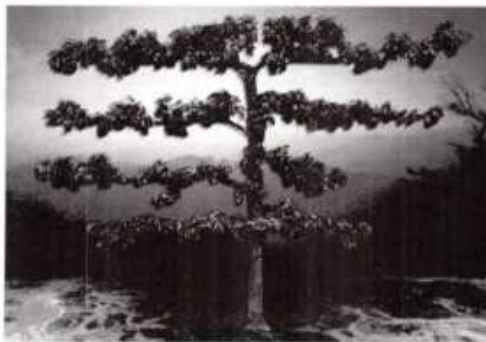
"Η όμπρέλλα..."

"Έξω από την αίθουσα της οδού Λυκούργου 18^Α, σέ μιά γωνιά της ταράτσας πού την περιέβαλλε, υπήρχε ένα μικρό δωμάτιο, πού χρησίμευε σαν πρόχειρη αποθήκη. Τίς βροχερές μέρες πού ό Κ. Μ. έρχόταν στην εκκλησία μέ όμπρέλλα, πήγαινε κατευθείαν και άκουμπούσε την όμπρέλλα του στην αποθήκη αυτή. Μιά μέρα, ένας από τούς πρεσβυτέρους της εκκλησίας του είπε: "Άδελφέ, Κώστα, γιατί δέν αφήνεις εδώ την όμπρέλλα σου; Δέν υπάρχει κανένας φόβος νά χαθεί, ποιός θά σου την κλέψει;"

Κι Έκεινος άπάντησε: "Ά!... μή τό λές αυτό, ακόμα δέν ήρθε ή χιλιετής βασιλεία!..."

"Αυτόν ξεγράψε τον για ένα εξάμηνο..."

"Όταν παντρευόταν κάποιος από τούς νέους πού ήσαν από τά όρωнта πρόσωπα στό έργο της εκκλησίας, έλεγε: "Αυτόν ξεγράψε τον για ένα εξάμηνο από τό έργο; γυναίκα γάρ ενυμφεύθη!..."

ἽΩραῖοι ἼΑνθρωποι

ἼΕνα χαρτί ἀσήμαντο, πού ὅμως οἱ σημειώσεις τοῦ Κ. Μεταλληνοῦ
τό καθιστοῦν πνευματικό κειμήλιο...

Μοῦ στάλθηκε ἡ εἰκονιζόμενη φωτοτυπία ἀπό τό Γιωῦργο
Μανουσακίδη τήν 16-4-1982

ὅπως βλέπει κανείς, στήν ἐπόμενη σελίδα εἶναι γραμμένα τά λόγια:

Γιωῦργο ἀδελφέ

ὁ Κύριος μαζί σου·

Μηδέν φοβοῦ! ἀλλά

πίστευε.

Χαιρετισμούς στήν Κυρίαν σου καί ἀδελφήν

Μέ ἀγάπην
(Μονογραφή)

Γιά τό σπίτι σου λάβε 300
δραχμάς καί παρά πέρα θά
ἰδοῦμε.

Περίσδος
δοκιμασιῶν

Γειά
(μονογραφή)

Γένηθι ἀγγέλι

εἰ ἀντὶ μου
μὴ θύβῃς! ἀλλὰ
πίστευε.

Χαριδοποιὸς θηῶ
Κυρίου σου ἰσχυροῦ

Μωσίου

Γὰρ ἐν σοφίᾳ σου γὰρ ἔσται
ἐξουσία καὶ καὶ ἰσχύς σου
ἐν δόξῃ

Γενηθί

Κ. Μεταλληνός
Σουφλιανός

Ἐπίτ. κ. Γενηθί ἀγγέλι

15/4/80

Ἐπίτ. Κωνσταντίνου

ἽΩραίοι ἼΑνθρωποι

Στό πίσω μέρος τῆς φωτοτυπίας εἶναι γραμμένα τά ἑξῆς:

Περίοδος δοκιμασιῶν Οἶκος. Γ. Μ.
καί ἐλέγ. Θεοῦ 7 Ἀπριλ. 1934

1. Ἐλκος στομάχου
2. Στάσις ἐργασίας
3. Οἰκονομική ἀπορία
4. Ἡμιπληγία ἀδελφῆς (ἀπόρου συμβούστῃς ἀναπήρου)
5. Ἀκατάλληλότης παράγκας κατοικίας
6. Ἐγκυμοσύνη συζύγου
7. Ἐλλειψίς βοηθοῦ διά τά ἀνήλικα

Καί ὁ Κύριος διευθέτησε ὅλα ποικιλοτρόπως.

Προσφυγιά Δουργούτη Θ.74 Ἀθῆναι

Κον Γ. Μανουσακίδην

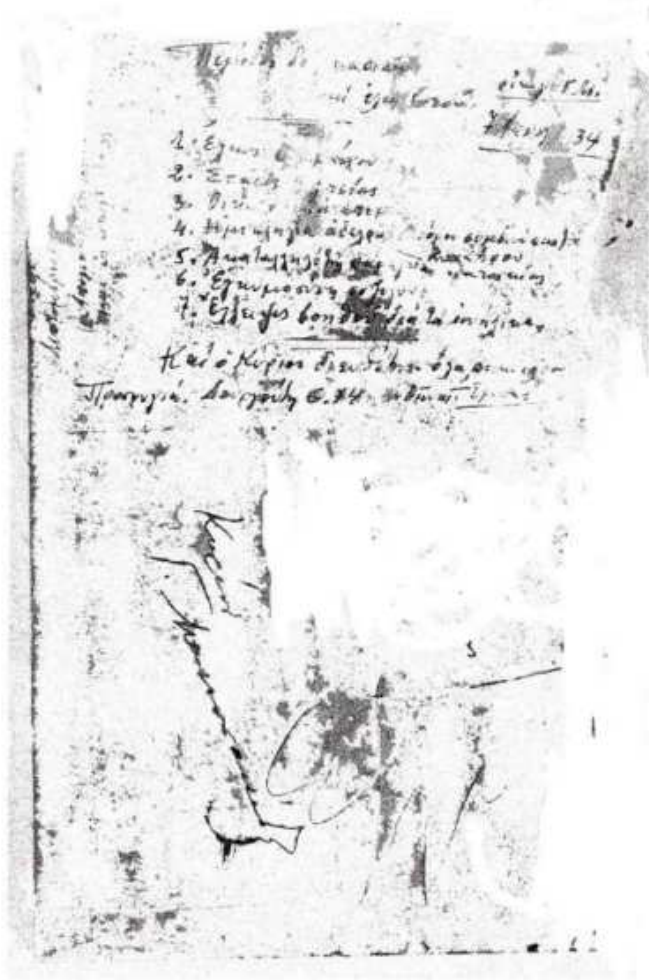
Ὅπως φαίνεται αὐτό τό φύλλο χαρτιοῦ (τῆς φωτοτυπίας) εἶναι γραμμένο ἀπό τόν ἴδιον Κ. Μεταλλινό, καί ὁ Γ. Μανουσακίδης τό τοποθέτησε στό τρίτο μέρος τῆς αὐτοβιογραφίας του πού ἔγραψε ὑπό τύπον ἀπομνημονευμάτων.

Μοῦ στάλθηκε ἡ φωτοτυπία ἀπό τόν Γ. Μανουσακίδη ὡς δείγμα ξεχωριστῆς φύλλας μέ τόν Κώστα Μεταλλινό.

Καί πραγματικά, ὁ Γ. Μανουσακίδης, ἀναφέρεται ἀνάμεσα στούς ἑπτά πού εἶναι γραμμένοι σ' ἓνα σημείωμα μέ τήν ἐνδειξη:

- Ἐγράφησαν:
1. Παπουτσάκης
 2. Σ. Καρούμπας
 3. Χ. Καρτερούλης
 4. Γ. Κλάδης
 5. Γ. Μανουσακίδης
 6. Γ. Γλιγρός

Γ. Α. Ζαχάρωφ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ

Πρώτος ἀριστερά, καθιστός, ὁ **Βασίλειος Χριστόφιλος**; δεύτερος ὄρθιος, ὁ **Κώστας Μεταλληγός**; τρίτος, ὄρθιος, ὁ **Ἰωάννης Καψάλης**; τέταρτος, καθιστός, ὁ **Θ. Κοτρώνης**. Ἡ φωτογραφία, πρὶν τὸ 1913, πού με τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους χωρίσθηκαν προσωρινά. Οἱ τρεῖς πρῶτοι ξεκίνησαν βίβλική συμμελέτη ἀπὸ τὴν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολή τοῦ ἀποστ. Παύλου, με βάση τὸ γαλλικὸ κείμενο τοῦ **Frédéric Godet**, *Commentaire sur l' Epître aux Romains*.

**ΥΜΝΟΙ πού ἔγραψε
ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ**

Ὅπως εἶναι καταχωρισμένοι στό ΥΜΝΟΛΟΓΙΟ τῆς Κοινωνίας
τῶν Ἐλευθέρων Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος, Ἐκδόσεις 1961.

ἀριθ. 1 (δοξολογία)

1. Εὐλόγει, ὦ ψυχὴ, τὸν ὑψιστον Θεόν
Ὅστις σέ ἔφερε στήν γῆν
Μέ ἔνδοξον σκοπόν.
2. Σάν τήν εἰκόν' Αὐτοῦ, θέλει νά κάμη σέ
Σ' ἐγέννησ' ἡ ἀγάπη Του,
Εὐλόγει Τον, πιστέ.
3. Γιά ὁδηγόν στή γῆ, γιά τῆς ψυχῆς σου φῶς,
Σοῦ χάρισε τόν λόγον Του.
Ὡ, μέγας θησαυρός.
4. Κι ἐκτός τῶν ἀγαθῶν, πού σοῦδωσε στήν γῆν,
Σοῦ χάρισε μέ τόν Χριστόν,
Αἰώνιον Ζωήν.
5. Ποτέ λοιπόν, ψυχὴ, μή λησμονῆς Αὐτόν,
Ἄλλά εὐλόγει διαρκῶς,
Εὐλόγει τόν Θεόν.

ἀριθ. 214

1. ὦ ψυχή μου, τώρα εὐλόγει
Τόν Θεόν τόν Ποιητήν σου,
Τόν Θεόν τόν Λυτρωτήν σου
Τῆς ζωῆς τόν Δωρητήν.

ἐπωδός

- ὦ εὐλόγει καί μή παύσῃς
Τόν Θεόν σου καί Σωτήρα,
Τοῦ ἐλέους τόν Δοτήρα
Κι' αἰωνίων οἰκτιρισμῶν.
2. Ἐνθυμοῦ καί μή λησμόνει
Ὅτι' ἀνέβηκε στό ξύλο,
Τοῦ Σταυροῦ καί μέ τό Αἷμα
Σέ ἠγόρασ' ὁ Χριστός.
3. Μέ γλυκειά εὐγνωμοσύνη
Στά οὐράνια νά κοιτάζης,
Καί μέ τήν καρδιά νά ψάλλῃς
Καί νά λές "Εὐχαριστῶ".

Ἄριθ. 264

1. Σ' Ἐσέ, Χριστέ μου, ἀφιερώνω,
Ὀλόκληρή μου τή ζωή,
Στή σκέψη μου καί στήν καρδιά μου
Ἐσύ, Χριστέ, νά κατοικήῃς.

Ἐπιδόξ

Καμμιά ἀπ' τῆς καρδιάς μου τίς πτυχές
Οὐδέ τίς πλέον μύχιες καί κρυφές
Οὐδέν ἐγώ κρατάω γιά ἐμέ,
Σ' Ἐσέ τ' ἀφιερώνω, ὦ Χριστέ.

2. Σέ Σέ τή θέλησή μου δίνω
Κι Ὀλόκληρή μου τήν καρδιά
Σέ Σέ τά πάντ' ἀφιερώνω
Κυβέρνα, Ἐσύ, παντοτινά.

Ἄρ.0. 330

1. Τὴν τοῦ Θεοῦ γλυκιά ἀγάπη,
Ἄνεκφραστη καὶ θαυμαστή,
Ἀρκούντως νά τὴν περιγράψῃ
Ἄνθρώπου γλῶσσ' ἀδυνατεῖ.
Τὸν ἔνοχον τὸν δικαίῳνει
Κι αὐτὸν τὸν ἀσεβῆ,
Τὸν ἀθῶῳνει τὸν λυτρῶνει
Καί τὸν υἱοθετεῖ.

Ἐπιφθόσ

- ὦ θαυμαστή, γλυκεία ἀγάπη
Ἡ θεία καὶ ἀγνή,
Πάντοτε ἡ αὐτή.
2. Τόσον ἠγάπησε τὸν κόσμον
Ὁ ἀγαθὸς ἡμῶν Πατήρ,
Ὡστ' ὁ Μονογενὴς Υἱὸς Του
Μοῦ ἀπεστάλη ὡς Σωτήρ,
Ἴν' ὁ πιστεύων εἰς Αὐτὸν
Νά μὴν ἀπολεσθῆ,
Ζωὴν αἰῶνιον νά ἔχη
Καί, τέλος, δοξασθῆ.
 3. Ἡ θαυμαστή αὐτή ἀγάπη
Βαθύτατα θά συγκινή,

Οὐδέποτε θά λησιμονῇ
Τὴν ἐνδοξὴ Αὐτοῦ θυσία
Ἐκεῖ εἰς τὸν Σταυρόν,
Τὴν ἄπειρόν Του εὐσπλαχνία
Καὶ τὸν ἐξίλασμόν.

ἄριθ. 267

1. Ψηλά, ψυχὴ μου, στὸν Θεόν
εἰν' ὦρα ν' ἀνεβῆς
Κι ἀπ' τὸ ποτάμι τῆς Ζωῆς
Τὸ ἀθάνατο νά πιῆς.
2. Εἰν' ὦρα τὰ ἐγκόσμια
Ν' ἀφήσεις κατὰ γῆς
Καὶ ἀπὸ ψηλά πρὸς τὸν Χριστόν
Στό φῶς νά ὑψωθῆς.
3. Τράβα τὸν δρόμο τοῦ Σταυροῦ
Ποῦ ἀνοίξε ὁ Χριστός,
Κι ἐμπρὸς στό θρόνο τοῦ Θεοῦ
Θά σ' ὀδηγήσῃ Αὐτός.
4. Καθάρισε τὰ βάθη σου
Στό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ
Καὶ διάβα μέ λευκὴ στολή
Τὴν πύλη τοῦ Οὐρανοῦ.

ἀριθ. 268

1. Ανοίξατε οὐράνια
Κι ἡ γῆ ἄς σιωπήσῃ
Εἶν' ὦρα προσευχῆς·
Ψυχῆ, πέταξε στά ὕψη
Τό εὐχαριστῶ νά πῆς.
2. Ἀπό τῆς γῆς τά βάρη
Στήν ἀγκαλιά τοῦ Πλάστη
Ἐψώνει ἡ προσευχή.
Ἀνθρώπινα καί θεῖα
Τά σμίγει μ' ἁρμονία
Στήν ἱερή στιγμή.
3. Στή γῆ καί στά Οὐράνια
Τά μυστικά λιβάνια
Σκορπιζ' ἡ προσευχή.
Καί τοῦ Χριστοῦ τό Αἷμα
Τόν δρόμο τῆς ἀνοίγει
Πρός τόν Θεόν νά μπῆ.
4. Θυμήσου τό μυστήριο
Τό Αἷμα, τό μαρτύριο
Ποῦχει γιά σέ δοθῆ.
Ἡ μυστική σου ὦρα
Νά καί σημαίνει τώρα,
Γονάτισε, ψυχῆ.

ἀριθ. 375

1. Τί ὠραία γίνετ' ἡ ζωὴ μας,
Ὅταν τὴν ἐμπνέει ὁ Θεός·
Τί χαρὰ στή συναναστροφὴ μας,
Ὅταν εἶν' ἐν τῷ μέσῳ ὁ Χριστός.
Μόνον ἡ πνοὴ τοῦ Κυρίου
Δίνει τὴ γλυκεῖά τὴ χαρὰ,
Μόνον ἡ οὐράνια ἀχτίδα
Μᾶς μεταμορφώνει βαθεῖα.

Ἐπωδός

- Ναί, τό μυστικό
Εἶναι ὁ Χριστός,
Εἶναι ὁ Χριστός ἡ χαρὰ μας
Καί ἡ λύτρωσις εἶν' ὁ Χριστός.
2. Ὅλοι μέ τό Λίμα λυτρωμένοι
Ἀδελφοί ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
Μέ ἀγνήν ἀγάπην ἐνωμένοι
Οἰκογένεια τοῦ οὐρανοῦ.
Μέ τό μυστικό τῆς καρδιᾶς μας
Τὴ γλυκεῖά ἐλπίδα τ' οὐρανοῦ,
Ἄς χαροῦμε τώρα ἐδῶ στόν κόσμον,
Μέ χαρές καί ἀγάπη Χριστοῦ.

ἀρ:0. 144*

1. Ὅποιον ἔργον ἔκαμε
Ὁ Ἰησοῦς γιά μένα·
Εἰς τόν Σταυρόν ἀνέβηκε
Κι ἐπλήρωσε μέ Λίμα.
Ὅποιον ἔργον ἔκαμε·
Ἄμαρτωλούς νά σώσῃ,
Νά τοὺς σκεπάσῃ ἀπ' τήν ὀργή
Καί χάριν νά τοὺς δώσῃ.

2. Εἰς τόν Σταυρόν ἀνέβηκε
Τά λῦτρα νά πληρώσῃ
Τόν ἄνθρωπο μέ τόν Θεό
Νά τόν συμφιλιώσῃ.
Ἀφῆκε τήν μορφήν Θεοῦ
Κατέβη ἀπ' τά οὐράνια
Κι ὡς ἄνθρωπος ἐδῶ στή γῆ
Ἐξῆσε στήν ἀφάνεια.

3. Ἀντάλλαξε μέ τόν Σταυρόν
Τόν ἐνδοξόν Του θρόνον,
Τή φάτνη μέ τόν Οὐρανό
Τή δόξα μέ τόν πόνο.
Ὅποιον ἔργον ἔκαμε
Οἱ ἄγγελοι θαυμάζουν·
Τά χερουβεὶμ ἐκπλήττονται
Κι ἄμαρτωλοὶ δοξάζουν.

*Σημείωση. Ὁ τελευταῖος αὐτός ὕμνος, μέ ἀριθ. 144, φαίνεται ὅτι εἶναι μᾶλλον τῆς Ἀλικμήνης Μεταλληγού, τῆς συζύγου τοῦ Κ. Μεταλληγού.

Φωτοτυπία ἀπό τό χειρόγραφο τοῦ Κώστα Μεταλληνοῦ,
πού βρίσκεται μέσα στά χαρτιά τοῦ Γιάννη Δημόπουλου.

Παραθέτουμε πρῶτα φωτοτυπία τοῦ ιδιόχειρου χειρογράφου
καί ἔπειτα τό περιεχόμενό του στοιχειοθετημένο.

Ήθελα να γράψω. Είπα "Συμμετοχή"
Αι αρχαι

~~Ποιήματα και άλλα~~

Αι πρώτα Γραμμάτια

Είχαμε γιορτές με λιν εν Αθήναις Είπα
"Η Ανάσταση" κατά 26 1911. (Αθήναις 120) -
Β. Κοιζάνης, Γ. Δυμίουρη, ~~Α. Βασιλείου~~ Γ. Σωτός - Γ. Καφ
Κ. Μεταλληνός και άλλες τινες,

Ομαδίνης μετ' μετ' διαλέξαν ωσευ προμήνικη
ριαν δημοκλειών, ζώντες έχουσιν ολίγα. Ζω
Ευαγγέλιον. Εβ λιν Είπα "Ανάσταση" (από Α
Ζουδου μετ' υπέρματα κατά Κριστιανίς τινές
97 υπερώτεροι δημοκλειών Είπα ατ Κ. Διαση
Μ. Γαλανί, καί Ν. Ρηβιάφης. Ένιστε δε
δωίρετοι υπέρματ'.

(2)

Ἐσπερίαι, ἡμεῖς! ἀδελφοὶ τῆς Ἀνατολῆς
~~ἡμεῖς~~ ἐκάλει τῆς Περσίας ἐσπερίαι ἔχει
ἀρχὴν ἰσχυρὰ ἐπὶ τῶν Ἐσπερίων ἡ Κίρκου
ὡς ἐπὶ τῶ ἠχέων προλετῶν! ἔπειτα ἐπὶ τῶν ἔσπερον τῶν ἔσπε-
ρίων τῆς φαντασίας Βασ. Χρηστίου. ἔσπερον ἀδελ-
φῶν αὐτῶν κίρκου ἡ φαντασία μετὰ καὶ ἡ ἔσπε-
ρίαι μετὰ ἰσχυρὰ ἔσπερον ἡ ἀδελφοί.

Ἡ ἀνατολή αὐτῶν τῶν ἐσπερίων ἔσπερον τῶ
ἠχέων καὶ ἡ κατὰ ἀνάγκη μετὰ τῶν ἐσπε-
ρίων τῶν Ἐσπερίων: Τὸ κίρκου τῶν ἐσπε-
ρίων κίρκου, - τῶν Περσίας - ἔχει μετὰ τῶν
κατὰ τὸ 1912 ἐπὶ τῶν ἐσπερίων τῶν ἐπὶ τῶν αὐτῶν
Ἐσπερίων Ἀνατολῆς αὐτῶν ἔσπερον ἔσπερον
ὡς κατὰ τῶν Β. Χρηστίου καὶ Κ. Μετῶν.

Ἐπειρατικὸς δὲ τῶν Βαλκανιστικῶν
 κατὰ τὸ κατὰ τὰς Τυρρικές πόλεις τῶν 1912
 τὰ μαθητικά τῆς Περίου, κοινοὶ τῶν ἐπι-
 στῶν καὶ Παιδείας τῶν τῶν Κ. Μεταλληγός.
 Ἀναχωρεῖ αὐτὸς δὲ ἐπιβιβάσει ἐξ Ἀθηνῶν τῶν Β. Χρι-
 στοφορίαν κατὰ τὸ 1913. εἰς Σερβίαν²¹ μετὰ τὴν ἀπο-
 κτακτικὴν τῶν σλοβένων καὶ σερβοσλοβένων Κοινοβουλίου,
 ἐκείνην ὥστε λαμβάνει τὴν δὲ τῶν ἐπιβιβάσει
 ἀναίσθητος τῶν ἐναρμονιστικῶν τῶν Κ. Μεταλληγός.
 νεώτερος τῶν ἐπιβιβάσεων μετὰ τὴν τῶν ἐπιβιβάσει
 καὶ τῶν τῶν κατὰ τὴν Ἐκπαιδευτικῶν πόλιν
 τῶν 1913.

Κατὰ τὸ 1915 πόλιν ἐπιβιβάσει τῶν Κ. Μεταλληγός

Ἑσπεῖοι Ἄνθρωποι

Ζυνεὶ εἰς ἔργον, ἡ ἀνάπτυξις τῶν πνευ-
ματικῶν ἐπιχειρήσεων τῶν ἐσπ. Καφάρα, φορητῶν
Προβλεψεῶν. Εἰς τὰς κατὰ Ἰμαίρων ἐναρξίους τῆ
τῆς ἐπιχειρήσεως, ἡ ἐπιχειρήσεως τῆς τῆς
Μετὰ τὴν ἐν τῶν ἐσπ. ἐπιχειρήσεων τῶν Κ. Μίλερ
Ζυνεὶ ἐπιχειρήσεως τῶν ἐσπ. ἢ ἐπιχειρήσεως ἐν τῶν
ἐπιχειρήσεων καὶ ἢ ἐν ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων
ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων,
ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων (ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων), ἐπιχειρήσεων
ἐπιχειρήσεων, ἐπιχειρήσεων (ἐπιχειρήσεων),
ἐπιχειρήσεων (ἐπιχειρήσεων) καὶ ἐπιχειρήσεων, - ἐπιχειρήσεων
ἐπιχειρήσεων, ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων
ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων
ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων
ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων

ἐπιχειρήσεων (ἐπιχειρήσεων) ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων
ἐπιχειρήσεων, ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων καὶ ἐπιχειρήσεων
ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων
ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων
ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων
ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων
ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων
ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων ἐπιχειρήσεων

III
 Η αράδα των δημοκρατικών.

Έως τότε ουδέ εις αὐτό τοῦ 1911, καὶ ἄλλοι
 ἐπὶ δύο δεκάτα ἀπὸ τοῦ 1908, εὐχαρην παρα-
 νοματίου ἀνεξέστη δημοκρατικὰ κινήματα
 ἐν Ἑλλάδι, κυριώδης ἡ οὐχί, - ὁ Κ. Με-
 ταλληγὸς ἐκίνησε καὶ αὐτὸ ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ 1911.
 κατὰ τὴν ἐποχὴν τὴν ἐπίσημον ἡμερησίαν ἡμερησίαν
 εἰς αὐτὸν ^{ἡμερὴς δημοκρατικῆς} εἰς αὐτὸν ἐκίνησε τὴν δημοκρατικὴν ἡμερησίαν.
 ἐκ τούτων καὶ οὐκ ἄλλοι, διαίτησιν ἀνεξέστη τὰς
 ἐποχὰς εὐχαρην κατὰ τὰς βράδια παρατὸ Θεσσα-
 λονίκην ἀνεξέστη, ἐκ Κωνσταντίνου, - οἱ περισσότεροι
 ἐκτελεσθέντων ~~ἐκτελεσθέντων~~ αὐτῶν ^{ἐκτελεσθέντων} ἀνεξέστη,
 ἀνεξέστησαν πάντες τὴν ἀνεξέστη ἐπὶ κενῶν
 μίση δὲ δημοκρατικῆς ἀνεξέστη μετὰ Καὶ μετὰ

ἔγραψεν:

Ἐπὶ τῷ «Κάτι» καὶ μετ' ἔπειτα, ἀρχὰς
καθ' ἡμέραν ἀνεβίβασεν ἀρχιπέλα ἐπὶ τῷ «Συρ
αποσεικῆ!»

Μέχρι τῶν ἡμερῶν ταύτων, — Ἐπταετίας 1918
καθ' ἡμέραν, ἡ διακρίσις ἐκινεῖσθαι μετ' ἔχαστε μίαν
μεγέθυνσιν καὶ τὸ ἐναρξάντων χροῖον ἀποσεικῆς
ἀνιστοῦ μετ' αὐτῶν τὸ ἀποσεικῆ «Πατριῶτα!»
ἐπιπέσει ἡμεῖς, εἶχαμε σφαιρικῶς διὰ τὰ ἀνοί-
ξασθαι καὶ καρδία μετ' αὐτῶν καὶ τὸν Κύριον
μετ' ἡμῶν ἡμεῖς μετ', γαυρὰ καὶ εὐφρανῶν
καὶ τὰ εὐχρηστικῶς ἀποσεικῆ καὶ τὰ φιλίωσιν τῶν
κίβδησιν τῶν.

Τὴν ἀποσεικῆν ταύτην ἀπερὶζομεν, ὅχι διὰ

Δὲν ὑποτάσσομεθα τῷ βαδίσῳ ἀνάγκῃ
 τῆς ἀρχαῖς δὲ τῆς ἡδοσανόμετα ἐντροπῆς!
 ὁ Κάλανος δὲ τῆς ἐντροπῆς ἐμαλάσσει τὴν
 ομορφονοχίαν μῆς καὶ ἐβλεπούμεθα τῶν ἐπιγνώσεως
 ἀπὸ τοῦ Κυρίου. Ἐντροπῶμεθα νὰ προσευχόμεθα
 μὲν μὲν ὁ ἕως τοῦ ἡσυχίου τῶν ἄρχων καὶ ἑ-
 μίσαμε κηρύττει.

Μὲν βραδύαν ἔργον, - Σεπτεμβρίου 1918 -,
 χάρις δὲ τῆς, ἐπιγνώσεως ἡ ἀνάγκῃ νὰ ἴσως
 νὰ προσευχόμεθα μὲν: Ἐπὶ τῆς δὲ οὐδὲ
 τῶν Ι. Συμεωνίου, - Κραυγῆς 49 -,
 Ι. Δουκῆ, Κ. Μιχαήλ, Ν. Ρόδου, Μ. Κωνσταντίνου,
 καὶ ἐγὼ ἐπιγνώσεως ἐπιγνώσεως ἐπιγνώσεως
 νὰ ἐπιγνώσεως τῶν Κυρίων ἐπιγνώσεως μὲν ἴσως
 τῆς καρδίας τῶν καὶ νὰ ἴσως ἀπὸ Ἀδελφῶν νὰ

+ οι ευχαριστίες σου από την
μην έλασιν. Η ευχαριστία σου
επείθετο είνε και να δώσω. Πρα-
χάτισαν είνε με ταί σου με από ταί
είνε. Όλα είνε σου είνε σου

είνε, είνε με με σου και με ανευχαριστων
αγαθιστων ανευχαριστων "Αντί με είνε"

Η είνε σου είνε σου. Η είνε σου
ταί σου σου σου σου σου σου σου σου
είνε. Η είνε σου σου σου σου σου σου
είνε σου σου σου σου σου σου σου σου

Από σου σου σου σου σου σου σου σου
αγαθιστων σου σου σου σου σου σου σου
είνε σου σου σου σου σου σου σου σου
είνε σου σου σου σου σου σου σου σου

είνε σου σου σου σου σου σου σου σου
σου σου σου σου σου σου σου σου σου
είνε σου σου σου σου σου σου σου σου
είνε σου σου σου σου σου σου σου σου

III

Η φιλία "Κοκκινοί"

Καί τις μαμαρτίαι πυκνῆς ἀσχίας τοῦ σήμερον
χῆς, - Ἐπὶ τῆς 1918 -, ἡ σήμερον καὶ ἀβελῆ
~~καὶ ἀβελῆ καὶ ἀβελῆ καὶ ἀβελῆ~~ ἔγινον καὶ
ἐπιδρομὴ καὶ ἡ χαρὶς μου πῶσαν ἕμνα ἔ-
ἐπιδρομὴς ἐπιτορῆς τοῦ καρδίου μου τοῦ τοῦ
Κυρίου Ἰωάννου Χρυσοῦ. ~~Ἐπιτορῆς~~

Ἐίχαμεν φάσιν ἐπὶ τῶν Μάρτιου τοῦ 1919
ὅτι Μεγάλη Ἑλλάς καὶ ἰσχυρὰ καὶ ἐπιδρομὴ
καὶ ἐπιδρομὴ καὶ ἰσχυρὰ Κοκκινίκοι. Ἐίχα-
μεν ἀπείθειαν καὶ φῆμι ἐπὶ τῶν Ἐπιτορῆς
ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιτορῆς ἐπιτορῆς ἐπιτορῆς

καὶ ὁ Χριστὸς ἐν τῷ μίᾳ αἵματι.
καὶ ὁ ἅγιος Κύριος δὲ ἡσυχαστὸς χαρὰς
ἐξέσῃ ἡμῶν καὶ ἡσυχαστὸς καὶ ἡσυχαστὸς
Αἰσθητὸς καὶ ἡσυχαστὸς ἐξ ἄλλων δὲ ἔσονται ἡμῶν
ἕνα μόνον αἶματι τῆς καρδίας ἡμῶν.

Καὶ ἐν τῇ αἵματι τῆς καρδίας ἡμῶν
ἔσονται μόνον ἡσυχαστὸς καὶ χαρὰς.

Ἐπισημασθέντες, καὶ Μεγάλην Πέρας ἐν τῇ
αἵματι τῆς καρδίας ἡμῶν 49 ἡσυχαστὸν
ἡσυχαστὸν ἀποκαθάρσιν ἐν Κάλωδι. —

Α. Δυμναίου, Κ. Πυλαίου, Μ. Σοφῆ, Ν. Ροβῆ,
Κ. Ροβῆ, Φ. Περικλῆ, Μ. Καίσιος

Ἐργκε ἀπὸ τοῦ Κ. Μεταλληνὸς μία
 ἀποστολὴ ἀνάκλησις, ἐπιγράμμιον ἔμμετρον,
 ἄλλα ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ ἐπιμετρεῖται ὅτι
 προσεμμετρεῖται καὶ ἄλλα ἀπὸ ἐπιμετρεῖται
 ἐν ἐπιμετρεῖται ἐπιμετρεῖται ἑρμηνείᾳ
 ἢ ἐν ἐπιμετρεῖται ἐν "Ἀποστολῇ" (ὅτι ἐπιμετρεῖται)
 Ἐργκε προσεμμετρεῖται καὶ ἐπιμετρεῖται ἢ ἐπιμετρεῖται
 "Δείξοντο τοῖς Κυρίοις" ἐν μίᾳ ἐπιμετρεῖται
 ἐπιμετρεῖται ἐπιμετρεῖται.

Ἡ ἐπιμετρεῖται ἐπιμετρεῖται ἐπιμετρεῖται
 ἐπιμετρεῖται ἐπιμετρεῖται ἐπιμετρεῖται ἐπιμετρεῖται
 ἐπιμετρεῖται ἐπιμετρεῖται ἐπιμετρεῖται ἐπιμετρεῖται

κεῖ τὴ ψυχὴ ἔχει μετ'. Ἡ χαρὰ
μετ' ὑπο ἀνεκδήκτου καὶ δευλαφίης
ἔχασε φθάνει βίῃ καταμάρτυρον τῆ ἀπο-
λαύσεως τῆς Χριστοῦ. ἔχασε χαρὰς οὐ
τῶν Χριστοῦ!

Ὅταν ἐκλείψωσιν ἡ δειὰ ἐκείνη "Κοινωνία
ἐκλείψωσιν ἀχρῖστον μετ' καρδίᾳ ἀκέραιον
ἀπὸ χαρῆς καὶ βασιλεία ἐπισημῆς ἐν ἑσθλαῖς
Κυριακῆς μὲν τὴν φέρμα τὸν μετ' εἶχε ἕλφα
γυμνασίου ὁ Χριστοῦ τῶν τῶν χρόνῳ διακρίνωσιν
τῶν ἀναβατικῶν ἀδελφῶν:

1^{ος} Δευατικῆς ἀερίων ἀναβατικῶν μετ' ~~μετ'~~

μή σιάνει καθαρή θραυκέν λυμύ (1908-11)
2^{ος} Συμφασαυική εν λή σλεντ μευ κίσηγ
3^{ος} Κομνίε τας εϊ μέλο, καί θήμελο, λασ
Χρυσότ εν λή σλεντ, κίσηγ μευ.

Από πικροκαυτή σγίση ασίφασ μευ εϊχε
Χερσίον τεί κάντα ο Χρυσότ μευ λέν σλεντ μευ
Κύσηγ. Τίσηε σγίση λέν μευ εϊχεσεν!

Επίσημα εϊμύεν τό θράδ μευ λεί τείδο-
μείν τεί εϊσαν σχάθμεν τεί Κομνίεν
Πολή κίσηγ μευ.

Ησ βικησεί αϊλαί σσαναχίφει τεί θείας Κομνίης
έμμε τεί μεγίσηγ τας καί τή κασσιπείσασ
σεί μευ εϊδεν κατίσηγασ (μεγίλο 1921)
καί Κομνίης Κομνίαν, καί τό σασά-
βημα τεί Κασπείσ Διαλίσηγ.

Ἡ πρῶτη "Λογία"

Ἐν τῇ πρώτῃ κεφαλῇ πρὸς κίερον καὶ
 εἰς τὴν Κωνσταντῶν 49 καὶ εἰς τὴν
 εἰς "Κοινωνίαν" καὶ ἰδιώτην Δοκίμου πρὸ
 εἰς εἰς τὴν καὶ κίερον ^{ἰδιώτην} ~~καὶ κίερον~~
 καὶ ἀναγίνωσκον χρυσάλευσεν αὐτῶν διὰ
 τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν εἰς τὸ ἀπλοῦ καὶ τὸ
 εἶναι εἰς Κοινωνίαν καὶ εἰς ἕτερον βελτίαν
 ἄλλοις τῶν διὰ τὰ κεφαλῶν τῶν χεῖρα καὶ
 οἱ μετὰ καὶ οἱ ἀναγίνωσκον τῶν κε-
 φαλῶν.

Ἔστιν ὡς εἰς (1920) εἰς τὴν μετὰ

τῶν μεγάλων τῶν μερῶν Ὁμάδου ὁ ἀρχὴ
 ἔρανος" δια τὰ ἀνακρίσματα μερῶν
 βίασας. Ἀλλὰ τὴν ἰσορροπία ἐξολεθροῦν
 ἀπαγγέλλει ἡ βίβλος ἀπὸ τῆς
 Ἀνταρταρική, καὶ Ἰαπωνίᾳ ἐ-
 ριστοῦν ὁ κατένευ μετὰ τῶν Κοινωνίᾳ ὁ, 4
 ἠδὲ καὶ ἐν τῶν πενήκτων τῶν αἰωνομίας
 μίση καὶ ἕνα προκίβητος διαγωνόμενον "μα-
 τῆρι" ἢ καὶ ἕνα "κασιχλο" ἢ "φαδάμι"
 βασίλειο ἀνωθεν γινε μαντῆς. Δια τὰ δια-
 ρητα ἢ οὐκ ἐπιβεβαιώσας μυστηρί. Ἀρμό-
 ζερα καλοκρινάσας ἕρατος "καυλί" οὐκ
 μετὰ ἄλλοις τραγῆς τὸ ἑωστίαν ἐπινοεῖ

καὶ τοὺς τοὺς ἑβραῖοι καὶ ἰσραηλῖται
καὶ οἱ ἄλλοι ἔθνη τῆς γῆς καὶ
αἰσθάνονται. ^{Ἐπισημάνετε ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν}

Μὴ τοὺς ἄνθρωποι καὶ αἰσθάνονται καὶ
οἱ ἄλλοι ἔθνη τῆς γῆς ἵνα οὐκ
αἰσθάνονται αἱ ἀνάγκαι τῆς

χρηματικῆς καὶ ἡ ἀνάγκη ^{ἐπισημάνετε}
τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἀνάγκης ^{ἐπισημάνετε}
τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀνάγκη καὶ τῶν ἑβραίων.

Ὁ ἄνθρωπος τῆς γῆς καὶ οἱ ἄλλοι ἔθνη
καὶ οἱ ἄλλοι ἔθνη τῆς γῆς καὶ οἱ ἄλλοι ἔθνη
καὶ οἱ ἄλλοι ἔθνη τῆς γῆς καὶ οἱ ἄλλοι ἔθνη

ἐπισημάνετε ἡ ἀνάγκη. —

Τό πρώτο "Περιοδικόν"

Ἐπί κρίσει, μετὰ τὴν μαγίστην ἐπὶ ~~καταστάσει~~
~~καταστάσει~~ υπὲρμετῆ κατὰ Κορραυῖν
 καὶ δις ἐπὶ τῆς ἐκταγμένης, ὑποταγμένα
 καθόλου καὶ αὐτὸν ἀνταρῶν ἐπὶ "Περιοδικόν"

Ἡ ἐκδοσις αὐτῆς ἀποσκοπεῖται ἐν ἑλλειψει
 χαρμηλικῶς ἀφ' ἑαυτῆς κατὰ δίκαιον λόγον
 ἐν μικρῶν ἢ διολογητῶν καὶ διὰ ἀφώλου
 παρὰ δημοσιογραφίας.

Τέλος ἐβδόμη τὸ ἔτος 1925. Ἐρευνητικῶς
 δύνῃ μικρῶν ἢ κατὰ ἀσχετοῦς ἢ ἐκδοσις
 μικρῶν ἢ κατὰ ἀσχετοῦς ἢ ἐκδοσις μετὰ

σοὺ ἔρχετο τὸ μικρὸν κούριον μετ' ἐμοῦ
 καὶ διασημασίῳ εἶπεν "Χαίρω εὐσεβῶς θεῶν" καὶ
 εἶπεν "Μεγαλῶν εὐσεβῶν τῶν δούλων σου" καὶ
 εἶπεν "Ἐδοξέ μοι, διὰ τὸ ἔσπευον ἔρχεσθαι ^{εὐσεβῶς}
 μεγαλῶν σου καὶ φρασεῖσθε ^{καὶ φρασεῖσθε} ^{καὶ φρασεῖσθε} τὸν θεόν

ὡς ἀπὸ τοῦ Πλουτάρχου τῶν ἀρχαίων ἐκείνου
 φιλοσοφίας ἢ μετὰ τὰς κριτικὰς μετὰ τὴν
 ἐπιφανῆ ἐπαρχικῆς. ὡς κέρειον ἄρθρον
 τῶν ἐργασιῶν καὶ ἰσορροπίας ^{καὶ ἰσορροπίας} ^{καὶ ἰσορροπίας} εἰς τὸν θεόν
καὶ τὸν πνευματικόν!", ἀντίθετος δευτέρου δὲ
 τὸ καλεῖται φρασεῖσθε τὸν ἀντίθετον τῶν

Θεοῦ, εἰ ἠελιοὶ ἀπὸ οὐρανὸν ἕνα βιβλίον
ἐκπέμπουσιν τὴν Ἁγίαν Γραφήν καὶ δὲ κα-
ταγράψω αὐτὴν!... Τὸ ἐπιχειρήμα ἐπιπέ-
θη "καθ' ἑνὸς" δὲ οὐδέποτε Γραφαὶ μὴ γινώ-
σκαι τὰ ἀδελφεὰ καὶ τὰς φράσεις ἐν τῷ βιβλί-
ῳ, ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν εἶπε φωνῆς κατὰ τὸ
βιβλίον!...

Εἰς ἀναγέννησιν τῶν ἡμερῶν κινήσεως καὶ
τῶν μισοῦ τῶν 1925 ἀναγέννησιν τῆς ἑλληνικῆς
ἐκείνου εἰς τὴν μελλομένην ἀλλὰ μὴ ἔτι
κατασκευαστῆς τῶν ἡμερῶν Κ. Μεταξῶν,
καὶ ἐπιπέθη τῶν ἡμερῶν,
~~κατασκευαστῆς~~ (κατὰ τὸ πᾶν, καὶ οὐδὲν
μὴ ἐπίσημον ἐναγχαριστῆσαν).

Τὸ ἔνσημα τῶν σεραδικῶν ἐπιπέπων ἀεργα-
 οῦδ' εἰ " Λόγος Ζεῦς " καὶ σερίλι' ἔργα
 τῶν 1925 ἐπινοηθέντων ἐξ ἐπιπέπων ἀεργα-
 γίδων ἐξ 2.500 ἀντίθετα διακρινθέν "δω-
 ρεάν" καὶ ἄλλων καὶ ἐξ ἐπιπέπων ἀεργα-
 γίδων πρὸς ἐν ἀνταίς.

Ἡ ὑποδοχὴ τῶν ἀπείρων ἔργων ἐξ ἀεργα-
 " Λόγος Ζεῦς " ἐπὶ τῶν σεραδίων καὶ ἐπιπέπων
 δὲ καὶ ~~ἐπιπέπων ἀεργαγίδων~~ ^{ἐπιπέπων ἀεργαγίδων} ἀντιθέτων ~~ἐπιπέπων ἀεργαγίδων~~ ^{ἐπιπέπων ἀεργαγίδων}
 πρὸς 2.7.500 πρὸς ἐπιπέπων ἀεργαγίδων!
 Ἐπὶ ἐξ ἀνταίς τῶν ἐπιπέπων ἀεργαγίδων
 τῶν ἐπιπέπων ἀεργαγίδων ἀντιθέτων ἀεργαγίδων

ἑσθλας δὲ τοῖς ἔχον τοῖο ἔργον
 καὶ ἑκατέρωθεν πινύει. Τὸ Παλαίον
 χεῖρ Καν)ωχίει, τοῖ Παλαίονος ἔχ
 ξανθίαι, ἡ ~~τοῖ~~ Θεογονίαι ἔχον τοῖς ἔχ
 νη ἑσθλας καὶ μετ' ἐκχαράειν ἑσθ
 λα καὶ τοῖς ἑσθλας ἑσθλας ἑσθλας
 λαύειν καὶ τοῖς ἑσθλας ἑσθλας
 ἑσθλας μετ'. Τὰς ἑσθλας καὶ τοῖς ἑσθ
 λα καὶ τοῖς ἑσθλας.

Ἡ ἐπὶ ἑσθλας ἑσθλας καὶ τοῖς ἑσθ
 λα καὶ τοῖς ἑσθλας.

γορῶν ἢ καὶ ἀσκαλιότητα ἐπιμελὴς παρανο-
 χήτων ἢ ἀχρηστουσίας, - προσκερταίνω
 εἰς δουλὴν κερύων καὶ ἕως τοῦ ἀδελφοῦ
 ἢ γαίονος κούων, - ἐπιμητρίων καὶ χάρις θε-
 οῦ βραχέως ^{δωρεῶν} ἀπὸ τοῦ ἀγγελοῦ ἐν τῷ κρεῖστῳ
ἢ χάριτος τοῦ θεοῦ καὶ ἔριψε σούρον
 τὰ ἐσίου σελήονον ἐπὶ δὲ μάτορον μαι-
 μίκα τοῦ ^{ἐπι}ἀσκαλιόμενα ἐπὶ τὸν οὐρανόν.

Τίποτα ἔδωκεν ἐπὶ ἀνίγραφοι ἐπὶ
 τῶν ἐπισημοτήτων τῆς κουλταρίας τῆς καὶ δια-
 χειρίσεως.

Ἐπιπέτῃ καὶ ἔμπροσθεν τοῦ ἀδελφοῦ Ι. Δ.

ἡ μασσαίαν καλοῦσιν καὶ ἰδίως καλεῖται μίση
2. 500 ἀνθρώπων καὶ ἀποκαλεῖται καλεῖται μίση
καὶ ἀποκαλεῖται ἐν κατὰ τόπους ἐκείνῃ. Ἐπὶ
ἡ ἀποκαλεῖται ἀπὸ σήμερον κατὰ τὴν ἀποκαλεῖται
τόπους τῶν ἐκείνων τῶν.

Τὸ ἀποκαλεῖται "Νέος Ζῆλος" ἔκαστος
ἐκείνων ἀποκαλεῖται μίση τὸ 1935 καὶ ἄλλοι
αὐτῶν ἐκείνων ἐκείνων ἀποκαλεῖται μίση
καὶ ἀποκαλεῖται τῶν ἐκείνων "Διασπορῆται",
ἐκείνων ἐν κατὰ τὴν ἀποκαλεῖται τῶν ἀποκαλεῖται
καὶ τῶν ἐκείνων τῶν ἀποκαλεῖται ἀποκαλεῖται
ἀποκαλεῖται ἀποκαλεῖται ἀποκαλεῖται ἀποκαλεῖται

το κερσάδιον "Παροιμίαι" & κινεζική λέξι
λογική μερτάει και μεταφράσσει εν βί-
 ανη γλωσσών. Τυπώ των ευδοκίαν λαύλου ονίσε
 αν εν παραχρήσει με λέξι κελεταί πλάτ
 εν ευδοκίαν των Αίμων Παροιμ Ποιη Ποιη Ποιη
 και επιγραφή αυτή επιχειρή χρηστικ
της, - δια τὰ καλαρίων πρωτὰ κινεζική, - και
Πανεπιστήμιον αγία Σωφία αυτοκράτορος
αυτή "Ανακρίσει" αυτή Ανακρίσει αυτή αυτοκράτορος
 "Το Πράξιμα εν Βίβλου;" "Λογική και
 Θραυκία" "Η Γαλλική Κραυκία εν Έσο-
 στικίαν αυτή Θραυκία και Έσοστικία" "Το Έργον
αυτή αυτοκράτορος αυτοκράτορος, αυτοκράτορος αυτοκράτορος

Τέτοιαι αὐτὴ τὸ ἔργον... αυτοκράτορος αυτοκράτορος
αυτοκράτορος αυτοκράτορος αυτοκράτορος αυτοκράτορος
αυτοκράτορος αυτοκράτορος αυτοκράτορος αυτοκράτορος
αυτοκράτορος αυτοκράτορος αυτοκράτορος αυτοκράτορος
αυτοκράτορος αυτοκράτορος αυτοκράτορος αυτοκράτορος
αυτοκράτορος αυτοκράτορος αυτοκράτορος αυτοκράτορος
αυτοκράτορος αυτοκράτορος αυτοκράτορος αυτοκράτορος
αυτοκράτορος αυτοκράτορος αυτοκράτορος αυτοκράτορος

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

τῆς Ἐλευθέρας Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας

I

Αἱ ἀρχαί

Αἱ Πρῶται γνωριμίαι.

Εἶχομεν γνωρισθῆ εἰς τόν ἐν Ἀθήναις Σύλλογον "Ἡ Ἀνάπλασις" κατὰ τό 1911, (Ἀδριανοῦ 120), Β. Χριστόφίλος, Ἰ. Δημόπουλος, Κ. Σῶρος, Ἰ. Καψάλης, Κ. Μεταλληνός καί τινες ἄλλοι. Ὁ καθένας μας μέ ἰδιαιτέραν προηγουμένην ἱστορίαν θρησκευτικῆς ζωῆς, εἶχε πάρει στό χέρι του τό Εὐαγγέλιον. Εἰς τόν Σύλλογον "Ἀνάπλασις" (Ἀδριανοῦ 120) παρηκολουθοῦμεν κηρύγματα κατά Κυριακῆν ἑσπέραν. Οἱ κυριώτεροι ὁμιληταί ἦσαν οἱ: Κ. Διαλυσμᾶς, Μ. Γαλανός καί Ν. Ἀμβράζης, ἐνίοτε καί διάφοροι κληρικοί.

Ἐπίσης εἰς τήν αἴθουσαν τῆς "Ἀναπλάσεως" ἐκάστην Πέμπτην ἑσπέραν εἶχεν ἀρχίσει συμμαλέτη ἐπί τοῦ Εὐαγγελίου εἰς κύκλον ὡς ἐπί τό πλεῖστον φοιτητῶν ὑπό τήν ὁδηγίαν τοῦ φοιτητοῦ τῆς Φιλολογίας **Βασ. Χριστοφίλου**. Εἰς τόν στενώτερον ἐκεῖνον κύκλον ἡ γνωριμία μας καί ἀτομική μας σύνδεσις ἐγένοντο βαθύτεραι.

Ἡ παρακολούθησις τῶν κηρυγμάτων ἐγένετο τακτικώτατα καί καθ' ἐκάστην μελέτη ἑνός κεφαλαίου τοῦ Εὐαγγελίου. Τό κήρυγμα τοῦ στενωτέρου κύκλου, τῆς Πέμπτης, εἶχε μεταφερθῆ κατὰ τό 1912 εἰς τι δωμάτιον τῆς ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Συλλόγου Ἀναπλάσεως οἰκίας ὅπερ ἐχρη-

σίμμευεν ὡς κατοικία τῶν Β. Χριστοφίλου καί Κ. Μεταλληγού.

Ἐπιστρατευθέντος δέ τοῦ Β. Χριστοφίλου κατά τόν κατά τῆς Τουρκίας πόλεμον τοῦ 1912, τὰ μαθήματα τῆς Πέμπτης ἐσυνεχίζοντο ἐπί τῆς Ἐπιστολῆς πρὸς Ρωμαίους ὑπὸ τοῦ Κ. Μεταλληγού. Ἀναχωρήσαντος δέ ὀριστικῶς ἐξ Ἀθηνῶν τοῦ Β. Χριστοφίλου κατά τό 1913 ὡς διορισθέντος μετὰ τήν ἀπόκτησιν τοῦ πτυχίου του εἰς Σχολαρχεῖον Κοντοβαζαίνης ἐβάρυνε πλέον τακτικῶς ἡ δὲ τῆς ἐβδομάδας ἀνάπτυξις τοῦ Εὐαγγελίου τόν Κ. Μεταλληγόν, διακοπεῖσα ἐπὶ τετράμηνον περίπου λόγῳ τῆς ἐπιστρατεύσεώς του κατά τόν Ἑλληνοβουλγαρικόν πόλεμον τοῦ 1913.

Κατά τό 1915 λόγῳ ἐπιστρατεύσεως τοῦ Κ. Μεταλληγού, ἐπὶ ὀκτάμηνον, ἡ ἀνάπτυξις τῶν μαθημάτων ἐσυνεχίσθη ὑπὸ τοῦ **Ι. Καψάλη**, φοιτητοῦ Πολυτεχνείου ἐπὶ τοῦ κατά Ἰωάνν. Εὐαγγελίου δις τῆς ἐβδομάδος εἰς τήν ὁδόν Γκούρα 6.

Μετὰ τήν ἐκ τοῦ στρατοῦ ἐπάνοδον τοῦ Κ. Μεταλληγού, ἐπανελήφθη ὑπ' αὐτοῦ ἡ διδασκαλία εἰς τόν γνωστόν Κύκλον καί ἡ ἐκ παραλλήλου διδασκαλία ἀπ' Ἀμβωνος εἰς διαφόρους ὀρθοδόξους ἐκκλησίας, Ἁγίου Δημητρίου (Φανάρι Διογένους), Ἁγ. Λίκατερίνης, Ἁγ. Νικολάου (Ραγκαβᾶ), Παναγία (Βλασσαροῦ), καί εἰς Συλλόγους, τῆς Ἀναπλάσεως καί τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου.

Ἀπό τοῦ ἔτους 1916, ἡ διδασκαλία τοῦ ἰδιαίτερου κύκλου μετεφέρθη εἰς τήν ἐν ὁδῷ Ἡρακλειδῶν 49 κατοικίαν τοῦ Ἰ. Δημοπούλου, ἔνθα ὑπῆρχεν εὐρύτερος χώρος καί δέν ἐδημιουργοῦντο τὰ συνήθη προβαλλόμενα παράπονα τῶν ἐκάστοτε οἰκοδεσποτῶν διὰ τήν ἐν τῷ δωματίῳ πολυάριθμον συγκέντρωσιν.

Ἡ πρώτη Συμπροσευχή

Ἐπὶ ἑπτὰ συνεχῆ ἔτη ἀπό τοῦ 1911 καί ἄλλα ἐπὶ δέκα τοιαῦτα ἀπό

ἽΩραῖοι ἸΑνθρωποῖ

τοῦ 1908, εἶχαμε παρακολουθήσει ἀνελλιπῶς θρησκευτικὰ κηρύγματα εἰς ὀρθοδόξους ἐκκλησίας καὶ συλλόγους -ὁ Κ. Μεταλληγὸς ἐκήρυττε καὶ ἀπὸ ἄμβωνος ἀπὸ τοῦ 1911-, χωρὶς ὅμως νὰ εὐρίσκωμεν ἐσωτερικῶς πλήρη ἱκανοποίησιν ὡς ὄμιλος θρησκευτικὸς παρ' ὄλην τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν μας.

Εἰς πολλάς καὶ πυκνάς ἰδιαίτερας συνομιλίας τὰς ὁποίας εἶχαμε κατὰ τὰ βράδια παρὰ τὸ Θησεῖον, τὴν Ἀκρόπολιν, εἰς καφενεῖα, -οἱ περισσώτεροι ἐκατοικοῦμεν εἰς τὴν αὐτὴν περίπου περιοχὴν-, ἐξεφράζαμε πάντοτε τὴν ὑπαρξίν ἐνός "Κενοῦ" μέσα στή θρησκευτικὴν μας συναναστροφὴν, "Κάτι μᾶς ἔλειπεν"! Αὐτὸ τὸ "κάτι" πού μᾶς ἔλειπεν, ἀλλὰ πολὺ μέγα ἀπεδείχθη ἀργότερα ὅτι ἦτο ἡ "Συμπροσευχὴ"!

Μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης -Σεπτέμβριος 1918- εἰς ὅλας τὰς ἰδιαίτερας συναντήσεις μας εἶχαμε μόνον μελέτην ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου χωρὶς προσευχὴν ἢ ἐνίοτε μὲ τὴν τυπικὴν προσευχὴν "Πάτερ ἡμῶν", οὐδέποτε εἶχαμε ὅμως συγκεντρωθῆ διὰ νὰ ἀνοίξωμεν τὴν καρδίαν μας ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὸν Κύριον μὲ λόγια δικὰ μας φανερά καὶ ἐκφώνως καὶ νὰ εὐχαριστήσωμεν Αὐτὸν καὶ νὰ ζητήσωμεν τὰς εὐλογίας Του.

Τὴν συμπροσευχὴν ταύτην ἀποφεύγαμεν, ὄχι διότι δέν ἠσθανόμεθα τὴν βαθεῖαν ἀνάγκην τῆς ἀλλὰ διότι ἠσθανόμεθα ἐντροπήν! Ὁ Σατανᾶς διὰ τῆς ἐντροπῆς ἐματαιῶνε τὴν συμπροσευχὴν καὶ ἐστερούμαστε τῶν εὐλογιῶν τῆς παρὰ τοῦ Κυρίου. Ἐντρεπόμεθα νὰ προσευχηθῶμεν μαζί εἰς ἐπήκοον τῶν ἄλλων καὶ ἐμέναμε κλειστοί.

Μία βραδιά ὅμως -Σεπτέμβριος 1918-, χάριτι θείᾳ ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις νὰ πᾶμε νὰ προσευχηθοῦμε μαζί. Ἐπήγαμε στὸ σπίτι τοῦ Δημόπουλου, -Ἡρακλειδῶν 49-, Ἰ. Δημόπουλος, Κ. Μεταλληγὸς, Ν. Ρόδης, Μ. Σῶρος καὶ ἐγονατίσαμε ὅλοι. Ἄρχισε κάποιος νὰ εὐχαριστῇ τὸν Κύριον ἐκφώνως μὲ λόγια τῆς καρδιάς του καὶ νὰ ζητῇ ἀπὸ Αὐτὸν νὰ μᾶς εὐλογήσῃ. Ἠκολούθησε ἀμέσως δεῦτερος ἐσυνέχισε τρίτος καὶ κα-

θεξής, προσευχήθημεν ὅλοι πρὸς τὸν Χριστόν, ἐκάναμε ὅλοι ἀπὸ τρεῖς προσευχάς. "Ὅταν ἐτελείωσεν ἡ κοινὴ ἐκείνη προσευχὴ ὅλοι μὲ μιά φωνὴ καὶ μὲ ἀνεκλάλητον ἀγαλλίασιν ἀναφωνήσαμε "Αὐτόμας ἔλεϊπεν!" ἦτο ἀπερίγραπτος ἡ χαρὰ μας ἠσθανόμεθα τὰς ψυχὰς μας δεμένας σφικτὰ τὴν μιά μὲ τὴν ἄλλην. Ἡ βραδιά ἐκείνη τοῦ Σεπτεμβρίου 1918 ἦτο θεμέλιον γιὰ ἐμᾶς. Ὁρίσαμε τότε ἀμέσως τὴν προσεχῆ ἡμέραν συναντήσεώς μας γιὰ συμπροσευχή, καὶ μὲ λαχτᾶρα ἐπεριμέναμε νὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα καὶ ὥρα. Ὁ Χριστὸς εἶχε λύσει τὴν γλῶσσα μας διὰ συμπροσευχὴ μὲ λόγους τῆς καρδιᾶς μας καὶ φανερὰ εἰς ἐπήκοον ἀλλήλων. Ἡ βραδιά ἐκείνη ἦταν μεγάλος σταθμὸς εἰς τὴν ὀρησκευτικὴν ζωὴν τοῦ ὁμίλου μας.

Ἡ πρώτη "Κοινωνία".

Ἀπὸ τῆς μακαρίας ἐκείνης ἀρχῆς τῆς συμπροσευχῆς, Σεπτέμβριος 1918, ἡ συμπροσευχὴ ἐγένετο καθ' ἑβδομάδα καὶ ἡ χαρὰ μας ηὔξανεν ἕνεκα τῆς ἐσωτερικῆς εὐλογίας τῶν καρδιῶν μας ὑπὸ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἶχαμε φθάσει εἰς τὸν Μάρτιον τοῦ 1919. "Ἦτο Μεγάλῃ Ἑβδομάς καὶ ἐξεφράσθη ἡ ἐπιθυμία νὰ τελώσωμεν τὴν "Θείαν Κοινωνίαν". Εἶχαμε συνείδησιν καὶ φῶς ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου ὅτι εἰς ἓνα Κύκλον χριστιανῶν εὐρίσκεται καὶ ὁ Χριστὸς ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν καὶ ὅτι ὁ Κύριος θά ἠσθάνετο Χαρὰν βλέπων ἡμᾶς νὰ τελώμεν τὴν Ἀνάμνησιν Αὐτοῦ, καὶ Ἡμεῖς ἐξ ἄλλου θά ἐκπληροῦμεν ἓναν μεγάλον πόθον τῆς καρδιᾶς μας. Εἰς τὴν πρότασιν λοιπὸν ἐκείνην ἀπαντήσαμεν ὅλοι μὲ μεγάλον ἐνθουσιασμόν.

Πράγματι, τὴν Μεγάλῃν Πέμπτην τὸ βράδυ συνηγνῆθημεν στὴν ὁδὸν Ἑρακλειδῶν 49 κατόπιν ἰδιαιτέρας προσκλήσεως οἱ κάτωθι: Ἰ. Δημόπουλος, Κ. Μεταλληνός, Μ. Σῶρος, Ν. Ρόδης, Κ. Ἀνδρεάδης, Φ. Λο-

ἽΩραῖοι ἼΑνθρωποὶ

ρεντζᾶτος, Μ. Καῖρης.

- Ἔγινε ἀπὸ τὸν Κ. Μεταλληνὸν εἰσαγωγικὴ ἀνάπτυξις, ἐψάλαμε ὕμνους, ἄλλους ἐκ τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησίας, ὀλίγον τί τροποποιημένους, καὶ ἄλλους ἀπὸ ὕμνολόγια τῆς Εὐαγγελικῆς (Πύλης Ἀδριανοῦ) ἢ τῆς Ἐκκλησίας τῶν "Ἀδελφῶν" (Σολωμοῦ 70). Ἔγιναν προσευχαὶ καὶ ἐτελέσθη ἡ τελετὴ τοῦ "Δ ε ἰ π ν ο υ τ ο Ὡ Κ υ ρ ῖ ο υ" ἐν μέσῳ βαθυτάτης καταλύξεως.

Ἡ τελετὴ τῆς ἐσπέρας ἐκείνης εἶναι ἀληθινὸν ἔργον εἰς ὅσους ἔλαβαν μέρος ἐν αὐτῇ. Ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἦτο βαθέως αἰσθητὴ εἰς τὰς ψυχὰς ὄλων μας. Ἡ χαρὰ μας ἦτο ἀνεκλάλητος καὶ δεδοξασμένη. Εἶχαμε φθάσει στό κατακόρυφον τῆς ἀπολαύσεως τοῦ Χριστοῦ!

Ὅταν ἐτελείωσε ἡ θεία ἐκείνη "Κοινωνία", ἐβλέπαμεν ἀλλήλους μὲ καρδιὰς σκιρτώσας ἀπὸ χαρᾶς καὶ βαθύτατα ἐνωμένας ἐν τῷ Χριστῷ. Κυττώσας πίσω τὸν δρόμον ποῦ μᾶς εἶχε χειραγωγῆσῃ ὁ Χριστός τόσα χρόνια, διεκρίνομεν τρεῖς σπουδαιότατους σταθμούς:

1ον) Δεκαετὴς περίπου συναναστροφή μας μὲ σύνδεση καθαρὰ θρησκευτικὴ (1908-1918).

2ον) Συμπροσευχὴ ἐν τῷ στενῷ μας κύκλῳ.

3ον) Κοινωνία τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ στενῷ κύκλῳ μας.

Ἀπὸ πνευματικῆς πλέον ἀπόψεως μᾶς εἶχε χαρίσει τὰ πάντα ὁ Χριστός εἰς τὸν στενὸν μας κύκλον. Τίποτε πλέον δὲν μᾶς ἔλειπεν!

Ἐφύγαμε ἐκεῖνο τό βράδυ μὲ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν Κοινωνίαν ἐντὸς μηνός. Αἱ συχναὶ αὐταὶ ἐπαναλήψεις τῆς Θείας Κοινωνίας ἔνεκα τῆς μεγάλῃς χαρᾶς καὶ ἱκανοποιήσεως ποῦ μᾶς εἶδον κατέληξαν (περὶ τό 1921) εἰς τακτικὴν κατὰ Κυριακὴν Κοινωνίαν, κατὰ τό

παράδειγμα τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Ἡ πρώτη "Λογεία".

Τό κατά Κυριακὴν πρωῖ κήρυγμα εἰς τὴν ὁδὸν Ἡρακλειδῶν 49 καὶ ἡ τέλεσις τῆς "Κοινωνίας" εἰς ἰδιαίτερον δωμάτιον πρό τῆς ἐνάρξεως τοῦ κηρύγματος, ἐδημιούργησεν τὴν ἀνάγκην χρηματικῶν ποσοῦ διὰ νά ἀγοράζωνται ἀφ' ἐνός ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος τῆς Κοινωνίας καὶ ἀφετέρου βιβλία Ἁγίας Γραφῆς διὰ νά κρατοῦν στά χέρια τῶν οἱ μελετηταί καὶ οἱ ἀκροαταί τῶν κηρυγμάτων.

Ἔτσι πολὺ ἐνωρίς (1921) ἐγένετο μεταξύ τῶν μελῶν τῆς μικρᾶς ομάδος ὁ πρῶτος "Ἐρανος" διὰ τὰ ἀπαιτούμενα μικροκεφάλαια.

(Αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ἐστεῖλαμε πολλὰ Εὐαγγέλια εἰς τὸ Μικρασιατικόν Μέτωπον καὶ ρούχα εἰς ἀδελφούς).

Αὐτοπροαιρέτως κατὰ Κυριακὴν ἔρριπτεν ὁ καθένας μετὰ τὴν κοινωνίαν ὅτι ἠδύνατο ἐκ τῆς πενιχρᾶς τοῦ οἰκονομίας μέσα εἰς ἓνα προχείρως διπλωμένον "μανδῆλι" ἢ εἰς ἓνα "καπέλο" ἢ "ψαθάκι" σκεπασμένο ἄνωθεν μέ μανδῆλι διὰ νά διατηρῆται ἡ συνεισφορά ἐκάστου μυστική. Ἀργότερα κατεσκευάσθη ὡραῖο "Κουτί" σχήματος Ἁγίας Γραφῆς τὸ ὅποιον ἐτοποθετεῖτο εἰς τὴν ἐξοδὸν τοῦ δωματίου καὶ ἐδέχετο πᾶσαν ἐθελουσίαν εἰσφορὰν τῶν ἀκροατῶν. (Τότε ἔγινε καὶ ἡ πρώτη ἔκδοσις ἐνός βιβλίου, μέ αὐτές τίς εἰσφορές, "Τὸ Ἔργον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ" τοῦ Godet (Γκοντέ).

Μέ τὴν αὐξήσιν τοῦ ἀκροατηρίου καὶ τὴν σχετικὴν αὐξήσιν τῶν εἰσφορῶν ἤρχοντο εἰς προσοχὴν αἱ ἀνάγκαι πτωχῶν τινος χριστιανοῦ καὶ ἡ προοπτικὴ ἐκδόσεως μικροῦ τινός "Περιοδικοῦ" πρὸς Εὐαγγελισμόν τοῦ Ἴλαοῦ καὶ κατεύθυνσιν τῶν ἀνθρώπων τῆς ἁμαρτίας εἰς τὸν Χριστόν. Ὁ πρῶτος ταμίας τοῦ μικροῦ Κύκλου μας ἐχρημάτισε ὁ Ἰωάννης Δημόπουλος εἰς τὸ σπίτι τοῦ ὁποίου, ὡς εἶπομεν, ἐφιλοξενεῖτο καὶ

ἡ συνάθροισις.

Τό πρῶτον "Περιοδικόν"

Ἐπί χρόνια μετά τήν παγίωσιν τοῦ κηρύγματος κατά Κυριακήν καί δις τῆς ἐβδομάδος, ἤσθανόμεθα βαθύτατα τόν πόθον ἐκδόσεως ἑνός "Περιοδικού". Ἡ ἐκδόσις ὅμως αὐτή προσέκρουεν εἰς ἔλλειψιν χρηματικῶν πόρων ἀφ' ἑνός καί κατά δεύτερον λόγον εἰς μικρόν τινα δισταγμόν τῆς διά πρώτην φοράν δημοσιογραφίας.

Τέλος ἔφθασε τό ἔτος 1925. Ἐξοικονομηθέντος μικροῦ τινος ποσοῦ ἀπεφασίσθη ἡ ἐκδόσις μικροῦ τετραφύλλου Περιοδικού ἐκ πιστῆς μεταφράσεώς του ἐκ τῆς Γαλλικῆς. Τό περιοδικόν τοῦτο ἦτο τό ἐν Ἑλβετία ἐκδιδόμενον ὑπό τόν τίτλον, "Vie et Liberté", ὅπερ εἶδε τό φῶς ἐν μεταφράσει ὑπό τόν τίτλον "Ζωή καί Ἐλευθερία" κατά τάς ἀρχάς τοῦ 1925 εἰς δύο χιλιάδας ἀντίτυπα. Ἡ διανομή του ἐγένετο "δωρεάν", διότι ὁ κύκλος μας ὁμοφώνως εἶχεν τήν φιλοτιμίαν νά προσφέρῃ διά θυσίας ἰδικῆς του τόν Εὐαγγελισμόν εἰς τόν Λαόν μας "ἀδάπανον" κατά τήν φράσιν τοῦ Παύλου πρὸς ἀποφυγῆν πάσης συκοφαντίας περί χρηματικῆς ἐκμεταλλεύσεως. Ἦτο παρ' ἡμῖν ζήτημα σοβαρᾶς "ἀξιοπρεπείας" καί οὐδεὶς ποτέ ἐπρότεινε κἄν τήν ἐπί πληρωμῆ κυκλοφορίαν. Ὁ πόθος πού ἔφλεγε τόν μικρόν κύκλον μας ἦτο νά διασαλπίσῃ τήν "Χάριν τοῦ Θεοῦ" καί τό "Μεγαλεῖον τοῦ Σωτῆρος Ἰησοῦ" εἰς τό "Ἔθνος μας, διά τό ὁποῖον ἤρχισε πλέον μέ μεγάλην ζέσιν νά προσεύχεται καθημερινῶς πρὸς τόν Θεόν.

Ὡς πρὸς τήν ὕλην τοῦ πρώτου ἐκείνου φυλλαδίου ἡ μετά ταῦτα κριτική μας δέν ἔμεινε εὐχαριστημένη. Ὡς κύριον ἄρθρον του ἔγραφε τήν ἱστορίαν ἑνός ἀπίστου ὅστις "ἐσώθη διά τῶν ποντικῶν", ἐπίστευσε δηλαδή διότι κατόπιν προσκλήσεώς του ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ, οἱ ποντικοὶ ἀπό σωρόν τινα βιβλίων ἐσεβάσθησαν τήν Ἁγία Γραφήν καί δέν κατέφα-

Τό ἐπιχείρημα ἐθεωρήθη "σαθρόν" διότι ὑπάρχουν Γραφαί μέ φανερά τά ἀποτελέσματα τῆς φθορᾶς ἐκ τῶν ποντικῶν, ἄρα ὁ Θεός δέν εἶναι φρουρός κατὰ τῶν ποντικῶν!...

Εἰς συνέλευσίν του ὁ μικρός Κύκλος περί τά μέσα τοῦ 1925 ἀπεφάσισε τήν ἐκδόσιν περιοδικοῦ οὐχί ἐκ μεταφράσεως ἀλλά μέ ὕλην πρωτοβουλίας τοῦ ἀδελφοῦ Κ. Μεταλληνοῦ ἐξ ἐλευθέρως διασκευῆς κατὰ τό πλεῖστον, βάσει διηγημάτων μέ ἐπίλογον εὐαγγελιστικόν.

Ὡς ὄνομα ἐκείνου τοῦ περιοδικοῦ ἀπεφασίσθη τό "Λόγοι Ζωῆς", καί περί τά τέλη τοῦ 1925 ἐκυκλοφόρησε τό πρῶτον τετρασελίδον εἰς 2.500 ἀντίτυπα διανεμηθέντα "δωρεάν", εἰς Ἀθήνας καί εἰς ἐπαρχίας διά μέσου γνωστῶν φίλων μας ἐν αὐταῖς.

-Ἡ ὑποδοχή τῆς ὁποίας ἔτυχεν τό περιοδικόν "Λόγοι Ζωῆς" ἦτο τόσον θερμή καί ἐνθουσιώδης ὥστε ἐντός ἔτους ἀνῆλθε τοῦτο εἰς κυκλοφορίαν 27.500 φύλλων μηνιαίως!! Ἀπό ὅλα τά μέρη τῆς Ἑλλάδος καί ἐκ τῶν Ἑλλήνων τοῦ ἐξωτερικοῦ αἱ ἐνθουσιώδεις ἐπιστολαί μέ ἐπιταγᾶς αὐτοπροαιρέτους ὡς συνδρομῆς διά τό ἔργον τοῦτο ἔφθαναν κατὰ ἑκατοντάδας μηνιαίως.

Τό Πατριαρχεῖον Κων/πόλεως, τό Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας, ἡ Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης, ἔσπευσαν νά μᾶς συγχαροῦν θερμότατα καί νά ζητήσουν ὅπως ἀποστέλλωμεν τακτικά πρὸς αὐτούς τὰς ἐκδόσεις μας. Τὰς ἐπιστολάς των ταύτας συνάπτομεν(*) ὧδε ὡς μνημεῖον. Ἡ ἐπί ἐξαετίαν ἐκδόσις τοῦ περιοδικοῦ τούτου συντηρουμένου δι' αὐτοπροαιρέτων εἰσφορῶν καί ἀπαιτήσαντος εἰδικήν παρακολούθησιν καί ἀλληλογραφίαν, (προσληφθέντος ἐπί διετίαν περίπου πρὸς τοῦτο τοῦ ἀδελφοῦ **Ἰωάν.Μπούκη**), ἐπλημμύρισε χάριτι θεῆς τήν Ἑλλάδα "δωρεάν" ἀπό τό ἄγγελμα τῆς ἐν Χριστῷ "Χάριτος τοῦ Θεοῦ" καί ἔρριψε

*ὅες τήν ὑποσημείωσιν τῆς ἐπόμενης σελίδας 168

Ὡραῖοι Ἄνθρωποι

σπόρον τοῦ ὁποίου πιστεύομεν ὅτι θά μάθωμεν μίαν μέρα τά πλήρη ἀποτελέσματα εἰς τόν οὐρανόν. Προσαρτῶμεν ἐδῶ ἀντίγραφον ἑνός τῶν ἀπολογισμῶν τῆς κυκλοφορίας καί διαχειρίσεώς του(*)).

Εὐτυχῶς κατ' ἔμπνευσιν τοῦ ἀδελφοῦ Ἰ. Δημοπούλου κατωρθώθη νά τίθενται κατά μέρος 2.500 ἀντίτυπα τοῦ περιοδικοῦ κατά μῆνα διά νά ἀποτελέσουν ἐν καιρῷ τόμους βιβλίων. Ἔτσι ὑπάρχει ἀκόμη σήμερα παρ' ἡμῖν ἀριθμός τις τῶν ἐκδόσεών του.

Τό περιοδικόν "Λόγοι Ζωῆς" ἔπαυσε ἐκδιδόμενον μετά τό 1935 καί ἀντ' αὐτοῦ ἐγένοντο ἐκδόσεις ἀποβλέπουσαι μᾶλλον εἰς διαφώτισιν τῶν ἐν Ἑλλάδι "διανοουμένων", ὡς πρός τά ζητήματα τοῦ προσώπου καί τοῦ Ἔργου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διεδέχθη λοιπόν τό περιοδικόν "Λόγοι Ζωῆς" ἡ ἐκδοσις Ἀπολογητικῶν μελετῶν καί μεταφράσεων ἐκ ξένων γλωσσῶν. Τινές τῶν ἐκδόσεων τούτων συνέπεσαν ἐκ παραλλήλου μέ τά τελευταῖα ἔτη τῆς ἐκδόσεως τῶν "Λόγων Ζωῆς". Οὕτω ἐξεδόθησαν καί ἐκυκλοφόρησαν ἀντί εὐτελεστάτης χρηματικῆς τιμῆς, διά νά καταστοῦν προσιτά εὐκόλως, καί διενεμήθησαν πλεῖστα δωρεάν τά: "Αποδείξεις περί Ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ", "Τό πρόβλημα τῆς Βίβλου", "Λογική καί Θρησκεία", "Ἡ Γαλλική Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν περί Θρησκείας καί Ἐπιστήμης", "Τό Ἔργον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, παρελθόν παρόν καί μέλλον". Τέλος ἀπό τοῦ ἔτους 1943 ἐκδίδεται κατά ἄτακτα διαλείμματα τό τετρασέλιδον ἢ ὀκτασέλιδον "Ἐρευνα καί πίστις" ἀπευθυνόμενον πρός ἀνώτερα διανοητικά στρώματα μέ σκοπόν νά ἐπαναφέρῃ εἰς τήν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, ἀσχέτως θρησκευτικοῦ δόγματος, τοὺς ἐν τῷ ὀρθολογισμῷ καί ὕλισμῷ βυθισμένους ἐκ τῶν διανοουμένων τοῦ Ἔθνους μας.

(*) Φυσικά, τόσον αἱ ἐπιστολές, ὅσον καί ὁ ἀπολογισμὸς λόγῳ τοῦ μεγάλου χρονικοῦ διαστήματος πού εἶχε διαρρεύσει, εἶχαν μετατεθεῖ σέ ἄλλους φακέλους, πού δέν ἔφτασαν στά χέρια μας.

Σε άνύποπτο χρόνο, ό φακός συνέλαβε τόν Κ.Μ. σέ μιά στάση προσοχής: προσοχής μπροστά στό Θεό...

Σημείωση: Για τόν Κ. Μεταλληνό είναι και πολλά άλλα πού θά έπρεπε νά γραφούν, αλλά είναι ανάγκη νά μείνη και λίγος χώρος για τούς άλλους Ήραίους Άνθρώπους πού δέν πρέπει νά παραλείψουμε.

